MISS LEW YAI

CHANCKIN 80

1924

MIZO LEH VAI CHANCHIN BU

BU 1NA } JANUARY 1924 { A man kum 1 ah Ch. 1/8/- a ni.

Enkawltu (Editor):- Makthanga, Aijal.
Chhuahtu (Publisher):- The Assistant Superintendent N. Lushai Hills, Aijal.

A CHHUNGA THU AWM. Phêk

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS AIJAL.

SAWMNA.

Kum 1924 chhung hian Chanchin Bu hi tun hmalam ai khan a **leh hnih** in kan ti chhah dâwn a, a man erawhchu pung chuang lovin kum khat ah cheng 1/8/0 bawk a ni ang. Chutichuan thla tin thu ziak tur a tam fo dawn avangin tupawh in Chanchin Bu a chhuah tur thu min han ziak pui in min han thawn ula kan lawm hle ang.

Khaw tin a, taima leh huaisen chanchin emaw, thlawhhma chanchin emaw leh chanchin mak deuh vantlang hriat tlak tur awm apiang chu, rawn ziak zel ang che u. Pathian thu ring mite'n an thu chhuah duh zawng leh mahni Mizo dan lam a la khawsate'n an thu duh zawng rawn ziak bawk sela; amaherawhchu ka hnen a pe hmasa in; chhutna hmun a pêk tur a ni love.

Makthanga,
Editor.

1/1/1924.

HRIATTIRNA.

Lal ho thenkhat hnen ah damdawi thingrem an pêk, a chhunga damdawi ang kha a lo thleng a, a hnuai a a man ka ziak ang hian lei theih a ni ang. In thingremte han keng ula, ka lo tikhat leh ang. He ti angin damdawi zat leh a man a ni:—

(1) Tab. Pulv. Ipecac 22500 (mum khat gr. 5) a man 1-2-0 za zel.

(2) Pills Plumbi C. Opio 12960 (mum khat gr. 5) a man 0-3-3 za zel.

(3) Saidawiûm (oz. khat) 96 (ûm) a man 0 2-9 um khat.

(4) Saidawiûm (oz. hnih) 144 (ûm) a man 0-4 6 ûm khat.

(5) Saidawiûm (oz li) 48 (ûm) a man 0 5 6 ûm khat.

Kum in atan damdawi heti zawng hi pek chhuah theih a ni.

Sd/S N. Mackenzie,
Superintendent,
Lushai Hills.

Dated Aijal,
The 29th March 1923

HUAISEN CHANCHIN.

October thla ni 12/1923 zing chaw ei lai takin kan khua ah Sakei in vawk a seh a, kan um ta a; Sakei chuan a vawk seh chu a lo ei mêk a, hriam keng kan awm si lova, a tih ngaihna kre lovin kan en reng mai a. Tin, rei lo te ah kan lal fapa Domana chu silai pu in a lo thleng a, a han kap a, a silai hma theh a lo huh ávangin a puak thei lova. "Keimah ka ni ngai e," ti in a bei ta a, a chem-in Sakei Vawk ei lai chu a sat vak mai a, a thi der mai. Domana hi kum 24 mi a ni a, Sá cha 30 a kap a, Sanghal fei-in a chhun hlum a, Savawm leh Sakhi a man bawk a, Silai lovin Sa pali a tihlum ta a ni. Domana hi huai âm a kan hriat avangin Chanchin bu ah ka han ziak chhuak hial a ni'e.

Chalphunga
Tualpui Khua.

KANG KLUM CHANCHIN

Ngaihban tlang (Haflong Bial) a lal pakhat a hming chu Selvunga a ni a, a khaw hming pawh Leiri a ni. October 1923 thla ni 10 ni khan a â tan tir a, a khuate chuan an lenpui huai huai thin a. A ât dan chu ât pawimawh lo tak ni hian an hria a, chutichuan a ât a chin ni 10 lai ah chuan chhunlai tak, tumah-in an lenpui loh lai hian meichher a chhi a, a nupui chu a mubil si a, ani chuan an kawmchar leh pawn lam leh tukverh kawngkhar chung chu a hal kim ta vek mai a, vantlang-in a kang tih an hriat hnu chuan meialh chu, a in chhung chu a lo khat hi a ni tawh a, an va zuang lut ngam tawh si lova, lal nu muhil tho chu a pasal â chuan a pawmbet tlat mai a, chutichuan tih rual lovin an en reng mai hi a ni awm a. Nakin deuh ah chuan Selvunga chu a lo zuang chhuak a mipui chu a rawn um darh vek a, amah chu a in dawl lova, a tlu tawp a, a thi ta a; mei-in a kan nasat zia chu a hnungzangte hi a kak relrul mai a. Tin, mei a rem hnu chuan lalnu chu a ruang chu an va thai chhuak a, chen a sahna hlir hi a pang ah chuan hmun li lai-in a kak rul mai a, a kan nasatzia chu a sa pawh hmin hial awm tak a ni, an bungraw kang chu tangka 1600/- darbu bu 3, darkhuang 2, thihna hrui 3 leh buhhum hlam nga zem, a san lam dung chen, heti zawng hi a kang ral a ni.

Thangbura, Silchar, Skul.

MIRI CHANCHIN

March 13/1923 khan kan zin a, An mahni chu Sawrkar bial chu ni mahselangin: Pamanga'n a lo ho hi a ni a.. Tin, an sakhaa cha Buddha a ni ber a, Mizo ang a khawsa an ni, lo nei mi an ni a. luikam deuh ah an cheng. Khawtin ah Kharbari an nei (upa tihna a ni) Tin; Hermei an nei bawk a, chu mi chuan Kharbari pahnihte pathumte, a lo ho ţhin a, Hermei chu Pamânga; hnûai ah an awm a, Pamânga chu. Kawlvai a ni. a. Tin, Miri ho chu hnam â tak an ni. Puan rêng rêng an sin hlêk lo mai a, puan àn sinte chu puanpui tia-tia a ni a zân ah chauh an sin ţhin, chhûn ah chuan puanfen khap khat chauh an feng a a dang reng reng an sin hauh lo mai a, Tin, mipate chu, puanfen tangka ip tiat chauh an veng a, Kawr rêng reng an nei lo. Tin, zan khat chu Sebawng an talh dawn a, tlangval leh nula hi rawchhem nen an lam ta mup mup mai a, chung zing ah chuan puan sín chu pakhat mah hi an awm lo mai a; han en hian a ruak hian an fai ruak ţhulh mai si a, chutiang khawpin an la á a ni a. Tin, an ram a tam ber chu, Sahdah zûk mi hi an ching hnem hle mai a, in tin ah hian mawnd khat te a tlem ber ah an neih theih. Tin, a ngah te phei chuan mawnd 10 te 15 te an nei a.

Siama, Vervek,
School, Boy.

KAWLVAI RAM A PEM LUTTE CHANCHIN.

Hemi kan Lusei ram chhunga kan unaute Kawlvai rama lut ta te kha mi tam tak in an chanchin hre ta ngâi lo kan awm a ni thei a, chuvangin tlem in an chanchin leh an ram awmna chanchin ka hau sawi ang e.

Kan Lusei ram aṭanga Tût chho hlir kha an tam zia chiang tak chuan ka hre ta lova, in 90 emaw, 80 emaw vel lai chu mathei lovin an tling ang. Tin, heti zawng hi lût chho chu an ni a, khaw ruk ah an insiam a, an zing ah hian dan leh numal a la awm mang lo. An awmna ram hming chu Kalemyo a ni a, he ram hi Kawlvai mi, mi pakhatin a awp a ni. chu kawl lal hnenah chuan an dil a, a remtih apiangin veng an nei hrang thei, chutih avangin kan ûnaute lût ho pawh kha mi parukin hotu nihna an hmu a, veng hrang an nei a ni. Chutia veng hrang an siam ṭhin. chu-tlemin an inngeihmawh a, Kawl lal hnen ah chuan tlem tlem in an an inhnial buai ṭhin. Tin, he Kalemyo ram vel hi ram awl zau tak a la ni. Mihring awmna bák ah chuan saite, selête a la tam mai, chûng kahna tur chuan silai neih an phal si lova, a mangan thlak zet âwm e. Tin, he ram hi phaitual zawl a loni tawh a, en mai chuan nuam tak mai a ni a, mahse keini lam ang a ni lo. Mi'n khua-leh-tui ka nei ti mahse Kawl lal thu tha a awm tur a ni a; tin, hnam ropui

kar a awm hi nawmsak ve a har tih kumkhua a lo ni bawk a; kei chu a sawi hnawm lam ah han ṭang ta i!a, ka tan chuan ka it lo zet mai. Tin, Kalemyo dawr hmun ah chuan saptê a ṭhu a, a-mah chu Kawlvai mi a ni a. Skul lehkha zirna chu a la awm lo, Kawlvai ṭawng an zir chu leh-kha zir an ni ber.

A RAM AWZIA : Thân tlang a zu thlir chuan in chung a lawnir a tual lawh zawl en la chuti ang a ni ; tin, chutia phaitual zawl pui a lo nih avangin ni a sa êm êm mai. Nipui lai chuan puan hi a silh theih mang lova, zan mutna ah te hian puan chu kapkár a beng khawm mai a ni. Tin, a awm hote pawh chuan an inte hi bang pin loh te in an nei a ; tin, bang phui nei chu tum:h an awm lo. Pumphir bang awng deuh deuh in an siam a ni. Tin, thosi chu fûr chhung zawng te hian tam leh zual se tih ia awm lo tawp in a awm reng a, vaihmitê te phei hi chu sawi tham a ruat lo mai ila, thokâng an tih leh thosingalsáng hian pangti bawl mpha-man tup in min lo seh ṭhin. Tin, thingtlang a mite kan nih avangin emaw ni nau nawi chhung tak pêm lût ta te kha kum a lo vei chuan fa hring lo ang mai te an lo ni mai ṭhin. Tin, mi ṭhen khat te chu ṭhiante sawi mawi mai avangin an pêm lût a, táwpin-tai nei lovin an inchhir a, mi sawi mawi mai chu zawm lo in pêm luh ve duh chuan rei deuh chám turin han

zin il'a, châm chhûngin in tam tak ah lêng ila, an chanchin chiang takin zâwt ilang. Mi ṭhen khat te chuan a ram zâwl zia leh mi thate chanchin an sawi hi an luh chhan a, pawiti leh êm êm an tam mai. A ṭhen crawhehu nuam la ti te chu an awm bawk a. A na zawng chu ka sawi sêng lo-va. He ram a luh tum i mih chuan han zin lâwk la, i hnâm a beh deuh chuan i la kal tur a ni. Hriatna nei tawp lo ang chuan lut mai suh ang che. Kan zo ram tê hi keini arg rual mi chhe tân chuan a lo piang luh ber a ni. He Lusei ram a, kamding leh lal te chung a i lung-awi lo chuan ram dang ah chuan i lungawi lo tleah deuh · in ka ring. He Lusei ram hi mi ṭha tân a hlu lo, mi rethei tân a hlu tak zet a ni.

Zahula Sailo, Champhai.

HRIATTIRNA

Kum 1918 a Labour Corps a kal ka pawlte leh Thanghuira pawlte khan Tangkapui France ram a kalte ang bawkin an hmu ve dawn, tuna Sawrkar in an siam mek a ni ; a lâwm awm êm êm mai. Sawrkar in amah atan a in hmang te hi hmun lian leh hmunte a mi an hmaih lo tih a lang êm êm a ni.

Lalsailova, Sailo, Lal,
Kelsih,

26/11/1923.

NUPUI PASAL NEIH THU.

Mipa tan chuan—

1. Tleirawl lai a nupui nei chuan dam man a nei lo a ni. Van neihna a paih a, a inphuar a, phurrit a in siam a ni.
2. Val upa deuh leh lengtul deuh a nupui nei chuan a mamawh a lam a ni a, ṭanpuitu leh ṭhian a in siam a ni.
3. Upate tan erawhchuan nupui chu mamawh leh famkimna an ni a, zangkhaitu leh ṭanpuitu leh khawhar hnem an ni.
4. Nupui nei hauh lova awm leh Hmeichhe ngaihtuáh hauh lova awm erawhchu a tluk a awm lo. Engthawlna leh thawvenna ber a ni.

Hmeichhe tan chuan—

1. Tleirawl lai a pasal nei chu a hlawhtling a ni a, a beisei a hmu a ni. Mahse dam lai engthawlna leh a nunna hlu chu a paih a, tuarna leh phuarna ah a lût a ni.
2. Upa deuh leh lengtul deuh a pasal nei chuan dan a zawm a ni a, a tih tur a ti a ni. Chung chuan hma bâk en-in pasal an nei a, an tan hlawh tlinna leh hlêpna a ni.
3. Chu aia upa leh zualte tan erawhchuan pasal chu chharpalh a ni tawh. Rualawh phubru a tan leh khawhar hnem a tan an nei mai a ni. Van neihna ropui tak a ni bawk e.
4. Pasal nei hauh lova awm chu van duaina lian tak a ni a, hlawh-chhamna ropui tak leh bei

dawn thlak nasatak mai a ni.

Dahrawka,
Belgachir.

NAUPANG BO THU.

Kum 1920 February thla vel ah khan, kan khawper "Ṭinghmun" khua ami, naupang 3 kum li mi lek lek inpawl bo hian, dai pawn lek ah hian, Silhlu thei chhar turin an kal a. Tin, an ṭhian pa khat chu an ti ṭap ta a, chutichuan an manganpui hle mai a, a thlem ngaihna an hre silova, hawn pui ah an sawm ta a. Tin, hawn pui a an sawm veleh chuan, ani chuan ram lam hlir a pan ta mai a, an pahnih chuan an chelh ṭâng ṭâng mai a, mahse an hneh lo tawp mai a. Tin, chung an in pawh buai lai tak chuan, naupang thingnawi lawm rual lai sava veh hawng lam hian a hmu a, a chelh pui ve ta a; mahse an hneh ṭhei ta silova, an thlah ta mai a. Tin, in an han thlen chuan an han sawi a, a hmei a pa in an zawng a, a nu mangang chuan, zawn ngaihna a hre ve si lova, hmeithai a thu ching huahthel ro te hi ṭap chung hian a hai mai mai a. Tin ni hnih lai chin ah chuan kan khua an han pun ta a, darkhuang nên an ri thla ta hlut mai a, mahse an hmu zo chuang lawk-rih lova, an maugang tawh hle mai a. Tin, an zawn ṭantirh vel ni hnih chhung lai chu thing ler ah te a ṭap an hre fo ṭhin a. Tin, ni 10 lai chin ah chuan an beiJawng vâk mai mai hian an

hmu ta a, an hmuhna chu an zawn ṭhual hnu, an silhlu, chharna aṭanga mel thum leh a chanve emaw lai ah-ngaw chhengchhe kar a kawrte tui awm mang lo, tling chhun ah tê hian bungbu-in dul chiah reng hian a lo awm a, a dulte chu a ṭawih zo tawh a, a fûke bawr leh a luruh mai a lâk theih a.

He naupang hi hmeithai fapa mal a ni a, a nu leh amah pawh hi an khawngaihthlâk ngei mai-in a mak hle bawk a ni.

Liannawla, Sailo,
Kawnpui.

THU PHUNGLENG

Mitthi-be thei'inti *Spiritualist*te'n an sawi angin thihna hi hmun dang ah kan awm pangngai angin kan awm leh mai a nih chuan tunlai a hnam chau deuh deuh te hi chuan nuam tih hun kan nei ve dawn lo a ang hle. Isua hnen ah hian hlim ve kan beisei a, inthlei danna, mi lian leh mi te, mi fing leh fing lo, mi ngo leh mi hangte hmun khat a lenna ah chuan.

Inhmuaichhiahna anga mihringin kan ngaih ṭheih loh hi 'a awm lo ange. Hei avang hi a ni, khawvel ah buainate a awm ṭhin. Tunlai India ram a buaina hi heng avang hi a ni ber a, inang tlang vek a awm hi kan duh awm e Hnam hran inhmusit, inhmuaichhiahna hi a na ber a ni. Inang ṭlang vekin len duh mah ila, hnam khat zing

ah emaw, chhûng khat zing ah emaw pawh tha n-itu leh hotu an awm zel angin kan chunga thu nei tur rêng rêng zawng an awm, hnam lam a in-hmusitna awm lo sela, a tuarzia a awm hle ang.

Tunlai thu phunglêngin rilru a inbiak theihna (telepathy) ram hran daih a awm enginah dang ruai lova inbiak theihna ngaihtuahte in hriatna a awm an tih chu an la hriat zual hun chuan ram dang a mahni a awm pawh a nuam deuh vang chu. Kan duh duhte awm ho anga biak theih a nih hun chuan.

Tar hnu a tlangval nulat that lehna chu an hmuchhuak ta zet a ni âwm a, kum engti a rei tak la dam hlawm ang maw. Hmanlai Methusela te awm lai chu ni sela kum sang dam pawh an awm thei hial âwm e. Hemi hi tunlai a mite'n lo beisei kan awm chuan kan bei a dawng hle ang e. A la harsat avangin. He nulat tlangval lehna hi mihringte enge Saptawng in 'a *Glands* (be)ṭhal an tih ah hian, zâwng chi pakhat mihring ang deuh ber *Glands* an kap lût a, tar tawh te pawh an lo chak leh ṭhin a ni an ti, Tin, nula tlangvalte pawh an titar thei bawk a.

Mitdel te pawh hian mit var an la nei leh mai dâwn pawh a ang hle mai e. Sangha mit hi zawhtê mit ah an sawn a. ṭha takin a hmu thei an ti. Mitdel ten ranmung mit te an la pu ang a, an la hmu ve ang tih a rinawm hle.

Mel maktaduai khat a sei mei alh ni aṭang khian a lo chhuak a, mahse mit mai chuan a hmuh theih mang loh an ti.

Kum 60 hma kha chuan Sap ram England ah hian damdawi mi hotu (medical officer) pakhat chauh a awm an ti.

Awle mittui : an tih hi a awmzia chu mittui tih tlâk der ang deuh a ni. Kan laichin te emaw lo thi palh sela, an ro kan luah tur lo ni lehnghâl hlauh sela, kan laichin chu kan hriat ngai mang pawh ni lo sela, a thih chu pawiti lo hle in a ro kan luah ah chuan lâwm viau ila, a thih lâwm zawk mah si chungin lungngai âwm takin ṭap der vei ila, chu chu *awle mittui ti tla* kan ni. Awle hian mite a man dâwn' in'a ṭap der in mittui a ti tla ṭhin an tih avangin heti angin an-lo ti a ni.

Assam ram Sawrkar in mei zuk thu au rem tâk chu Mizo ram ah eng ang takin ti ang maw, mi kum sawm leh kum ruk hnuai a mi in mei zûk loh tur. Skul naupang te chu kum 18 hnuai lam in an zu tur a ni lo an ti a.

Mizo hian eng tik ah tak hna dâng thawh lo zir ang i maw? Lo neih ngawt loh hi tih tur kan hre lo a ang hle. Ar zuar ngawt pa hnih khat te awm ila, ava hlâwk âwm êm! Lusei *ar ngen* (man tlem tê a lei) hi an bân hma zawngin ar ṭha takin seki te a man ang a, a hralh a har bawk eng. In fuihna vak zawng a ni lo hle, mah-

se zuartu awm lovin ar ngen a reh loh a hlauh-awm bawk.

Kuhva ngawt zuar te pawh a rei a rei ṭh chuan hausa tak an lo ni mai a; kel te emaw ngun deuhvin han vulh ila, harsa lo takin hausa ṭan lo nih mai a rinawm hle, kel vulh te a har lo hle si. Chhawm pawh an ngai hek lo. Dawr-kai, vai sum zawrhtu hausakna ber ah kan ngai ri ngawt mai a.

Mei kâng ṭhelh tum in a mei alh ngawt a hem hem in tui te pawh theh tlang zawr zawr fo ila, chem te pawh in sat chat mah ila, a bulpui a eng lo kâng a kan deh hma zawngin kan ṭhelh lovang. A kan ral dêr loh chuan a thi lovang. Tunlai in mei kâng thelh tum an awm a, mahse a bulpui an thlen hma chuan an ṭhelh kher ang emaw chu.

Chakna hi a ṭha a, mahse a ri lo zâwng a hman chuan a chhia a ni. Mihringte kan lo fing zêl a, "ti sawk mai teh ang" tih na hi huaisen leh mi ngamna a ni lo deuh deuh dâwn. Chaklo ber pawh in a dikna in mi chak ber rorum thih-ngam pawh a la hneh dâwn a ni. L. K. S.

HUN VANNEI LEH REMCHANG

Hun remchang hun vanneih thlak hi, zawn a ṭul a ni. Tuifinriat kam ah, lawng awm te chuan hun remchang lo thlen' nghakin, an lo in peih reng ṭhin a, "nakin, tuifawn a lo thlen hun ah ka lawng hi ka lo kar thuai ang" an ti a, an tih ang ngei-

in, hun remchang ah chuan tui chu a lo fawn ta put put a, chumi tui fawn chuan, Khawmual sang tak tak a lawngte chu a rawn chim a, chu veleh, Lawng a mite chuan, an lawng thlun an phelha, tuipui ah chuan, an kal ṭhin a; tin, chumi tui fawn lai a, lawng lo buat saihve lo te chuan, hun remchang chu, an lo p l ta a, nakin a fawn leh hun ngawt lovah chuan, an lawng chu, an kal tir thei ta lo a ni. Chutiang bawkin, mihringte'n hun remchang leh hun vannei hi, kan nei ṭheuhva mahse kan hun vanneih lai a, taima tak a kan lo thlir lo chuan kan hmuthei ṭhin lova, tuipui fawn kâm leh ta ang hian, kah hun, lawmawm tak hun vannei leh hun lawmawm, kan tan a, lothleng khan min kâm san leh ta a, a kâm hnu chuan, "lokir leh rawh" ti mah ila, a lokir leh dawn ta si lova aw, ava lungngaih thlakin, ava hnufual thlak ta em ! Kan hun chuan miu kalsan ta si a, hun kal ta chu, koh leh rual a ni silova, chuvangin naupangte leh tlangvalte-u, fimkhur tak a kan awm hi a ṭul-in ti ve lo em ni ? Tun hi, kan tan hun lâwmawm leh hun remchâng chu a ni si a, tun ah kan zir lohva kan inbuatsaih loh chuan, kan hun hian tuipui kâm angin min kâm san dâwn a ni. Tun ah hian i la hriat thiam loh chuan, tun hmalam kum 15 lai kal tawh hnu kha i thlir teh ang, hmânlai a sikul a lehkha zir hmasa te leh Sawrkar hnen a challang hn asa te khân an

hun vânneih lai leh an hun remchâng lo thlen lai khân an mahni awmdân thingtlâng ah zu leh sa ei nuam lo ti zâwk in an lo tlan san ta a, tun ah chung zawng zawng te chu thingtlâng mi niin puakphur te in emaw an awm tawh a ni. Tin, Sawrkar huen ah puakphurh âwlna emaw dil selang an hmu thei tawh si lo, an hun remchâng an pelh tawh avangin hrehawm ti-in an awm ta a, chûng te chuan an ngaihtuah in an hun remchâng lo thlen lai a an le in buatsaih ta lo chu pawi an ti in in ring lâwm ni ? Chuvangin unau duh tak te u, tun ah hian kan vanneih a siam in tuipui a tawn a, a fawn lai hian kan lawng hi i kar ang u, tun ah kan kar thuai loh chuan reilote an tuipui hian min kâm san ang a, kan lawng chu khawmual ah a awm mai dawn a ni. Lawng chuan khawmual ah hian ṭangkaina a nei lo tih kan hre theuhva, a ṭangkaina ah hman i tum ang u.

Tute pawhin, hun remchang, hun lawmawm, hun vannei kan tan a, a lo fawn lai hian, mahni lawng ṭheuh kar i tum ang u, Sawrkar hnathâwk tlangvalte'n, mahni thawhna lam a kar tum selang, Skul ah lehkha zir naupangte leh, tlangvalte'n chuti bawkin. Tin, thingtlang a naupang awm mai mai te leh tlangvalte'n hun vânnei an neih lai hian an lawng chu kar bawk selang, a va lawmawm dawn êm ! Hun van nei in min pelh hun chuan

engmah a tih theih tawh lo tih i hre theuh ang u. Upa tam takin lehkha thiamte, Sawikar hnathawk a challante an duh hle mai, mahse an hun remchang chuan a pel ta a, an man thei in, an ko kir leh thei tawh lo a ni, keini naupang leh tlangval tan erawh, hun remchang chuan min la chim a nih hi.

FIMKHUR RAWH

Tlangvalte u, nula chungah fimkhur rawh u. Keini Sawikar hna thawk ho phei hi chu fimkhur lehzual tur a ni, nikhat nawmsakna leh dam chhung nawmsakna leh felna hi a inang lo êm êm a ni. Mi tisualtu chu nula hi an ni fo a ni. Hun theihnghilh lo turin i rilru siam rawh. Khawlai i len chuan rang takin hawng rawh. I hun thlen hma in i hnathawhna ah awm rawh.

Dam chhung nawmsakna leh felna chu eng nge ni, ngaihtuah rawh, nawmsakna tak tak eng mah a awm thei lo, kan nawmna hi mahri in kau hre lo, nuam tak pawh ;in awm ilang nuam kan la ti ngai lova, a dang kan la zawng leh ṭhin, fel tak pawh ni ila kan felna chu kan hre mang lova, felna kan la duh leh zual ṭhin, nawmsakna leh felna chu mahni chan tâwk a lungawi mahni hnathawh ṭha tak leh taima taka thawh hi a ni ; I hnathawh hi ngaihtuah fo rawh, i hnathawhna i thlahdah a kawng danglam aṭanga nawmna leh felna i zawn chuan i hmu lovang ; mi tam zawk

in kan hnathawhna hi, nula kan ngaihzawng te hnen ah kan zuar ṭhin a ni. Nula te chuan lo lei hlauh ta selang eng tin nge kan awm ang, kan awm dân tur chu kan hre thei bawk. Tun hmalam a mite kan en tur a ni, mi tam zâwk hian nulâ kan rîm a, kan hlim ṭhin a ni. Nula te pawh hian min lo pak hnam thin a, kan in en a kan nui chur chur a, a nih loh leh kan tiam a, 'dar chuti ah chuan in hmu ang, chumi hmun ah chuan' kan ti a, kan nuih pui in kan hlim pui hle ṭhin a, Sikrét te kan in ṭheh a, kan pak tual tual a, nuam kan ti hle mai, heti a nuam kan tih lai tak hian kan hnathawhna dar chu a lo ri ta mai si a, tlan vak ilang, kan pha ta lo reng reng tih kan lo in hre ta bawk a. A va lungngaihthlak in a va zah thlak em! Kan awmna kan thlen chuan hotu hma ah kan tlaizia thu sawi turin kan ding ṭhem ṭhawm dawn ta a ni. Hotu hma a din hi, thil zahthlak ber a ni a, tun hmalam a kan thawh ṭhatna zawng zawng te kha a lo bo zo vek dawn tá a, hemi kan sualna hian a khuh tlat dawn ta a ni. Roreltute'n misual i ni e, i hnathawh ngaituah lovin thil dang i ngaihtuah a i ngaihtuahna lam a chuan kal mai tawh, heta hian misualte kan duh lova, miṭha tak kan duh a ni. Sakei huai zim lai-in, silai puak thei lo keng ila enge ṭangkai ang, Ral do turin taltuun keng ila kan ngam lovang loti ta mai selang, kan tan a tawk ta a ni, hnung

lam hawi a kir a loțül ta mai a ; i hlimpui dur dur i țhiante leh i nula rim, i nuihpui hur hur a pawh kha a lo tum lurh lurh tawh ang, milian leh mițha-in, misual ti-in an mitsir țhup bawk ang che a, i tan van ngawt lo chu, entur a awm ta lo a ni. Van en lang i lawn thei dawn silo, chuvangin unau i hnathawhna hi, engahnge nula hnena i hralh mai dawn țhin, inngaihtuah fo rawh, i hnathawhna hi i ro a ni, i thawh chhung chuan, amah i enkawl țha tur a ni. Nü leh Pa chawm duh lova kalsantute hi, misual an ni tih i hre si a, i thawhna hi i nu leh pa pakhat chu a ni a; thil dang aiin, i tan a hlu ber a ni, amah avangin, nuam tak leh hlim tak țhenrual zing ah pawh a ti zak bik ngai lo che a; chutiang khawp chuan a awm tir che a, heti a awmtir theitu che hi, engange hralh mai i tum ? amah chawimawi a amah hi fak a țul i ti lovem ni ? a zah loh nan. i awmfel tür a ni, țha tak a amah thoawi a i vawn reng chuan, i damchhung zawng chu a chawm-in a thlamuan ang che.

Nula erawh chuan rorêltu hma ah a hruai ang che a, i hmâi ah chil a chhâk ang che. muang taka lungawi taka i awm pui a i nuih pui a i pawm lai te pawh khân chil a lo hmuam reng tawh a ni, nangmah chhâk turin ; chuvangin ûnau te u fimkhur rawh u. Nula avangin i hun pawimawh tak chu hlon lul suh. Nula rim a vâk

vâk te hi tumah in mi tak en in an en mang lo a ni. Nupui a tân i duh a nih chuan ṭha takin an nu leh pa te hnen ah dil rawh, zan khat nawmna i zawn fo hian kumkhaw hrehawmna leh lungngaihna a la pe ngei ang che. I ngaihtuahna a tawi avangin i kumkhaw nawmna leh hlimna tur chu zan khat ah i hmang zo ṭhin a ni. Khum lai zâwl a mu in in ngaihtuah rawh ; chuti lo chuan i hre fel thei lovang. Nula rim rim ṭhin te hi an dawi a ni, an sualzia leh an dâwt sawi zawng zawng kha an rilru ah a lo khat a, a leng ta lo a, an hmui ah te an mit ah te an dang ril ah leh an kuṭ an ke ah a lo chhuak a, an zâm chhe ṭhin a ni.

Nupui zawn ni khua pawh hian, nitin, a rim rim tu leh hêl hêl tute ai hian rim rim lo tu leh hêl hêl lotute hian a ṭha ṭha an lo hmu zâwk ṭhin a ni. Amaherawhchu nula te hi kan do tur a ni lova, kan ropui ber na ai hian kan dah hnuai zâwk tur a ni, nula hnen a kan in hman leh hnih a tam in kan ropuina ah hian kan in hman a ṭûl a ni. Nula avangin tlangval te kan fai in kan zuan a zâng a, tlangval avangin nula te pawh an fai in an zuan a zâng bawk a, an lente pawh a lo nuamin, kawng tin reng a an lo taima ṭhin, mahse i rilru in ngaihtuah lang um lutuk suh lang, a tu ve ve tan pawh a ṭha ve ve a ni.

Pakunga,
Lauce Naick, Assam Rifles.

NU-LEH PA ZILHNA (chhunzawm lehna)

Naungni sipai lo pawh ka fa te dang chung ah pawh ka lungngai a ni, ka fanute ka fapate in lo lian in in lo puitling dâwn ta a, lehkha te pawh tlêm tlêm chu in lo hre ve ta a, a ţhen te chu phai lam sikul a zir a lo chhuak te in ni a, in thiamna leh in fin in varna hi in nu leh pa chawimawi nân emaw in hman dáwn ka ti a, ka lo lâwm rilrûk ţhin vei nei nên ka lâwmna leh ka rilrûk na ang chuan mi ţhenkhat te chu in lo awm lo leh ţhin a, in fin in varna zawng zawng te chu nangmahni leh nangmahni, in nu leh pa pe lovin in hmang zêl a. Ka fanute'n tlangvaltė in ngai a, ka fapate'n nulate in ngai a, in thil zir zawng zawng chu in ngaih nân hman zêl in tum a; chuvangin in nu leh in pa hi lungngai in kan ţap kan ţap mai a ni.

Ţhen leh rual zing ah, pawh menna reng ka hmu lo mai, ka fa te hi hmanlai ai khân in lo sual zawk ta a ni. in ka hria, mi zawng zawng ngaih chuan engkim thiam a fing leh var a nu leh pa chawimawi a awm dial dial tur hi in ni tawh a; nimahselang heti ang thil ţha tih ai chuan nu leh pa rêl chhiat a û leh naute uire a inngaihna leh sual tin rêng hi tum a lo ni ta zâwk a. Ka fate ţhenkhat hian crawh ka mawina tur eh an mawina tur an ngaihtuah fova, an chung ah hian ka lawm thu hi ka hrilh zo thei in ka

inring lo. Nang ka fate, nu leh pa chawimawi tum lo leh nangmahni zing ngei a ṭhat lohna leh mawi lohna thil titute chung ah hian erawh kumkhua in ka lungngaihna leh pawi ka tihna hi ka sawi bâng thei lovang.

Ka fate u, engvangin nge heti ang rilru zang khai hi, input ṭhin infinna leh in-thiamna te hi, engahnge mawi nan a inhman lova, mawi lo nan inhman zawk ṭhin?

In nu leh pa hian, kum khua-in, in ṭhatna tur ngaihtuah hian ka thiamna zawng zawng leh, ka theihna zawng zawng hian, kan Sawrkar hma ah hian ka theih tawpin ka lo ṭangin, ka lo chawimawi ṭhin che u a, nimahselang ka fate'n heti a, innu leh pa in theih pa tawp ka chhuahna hi min hriatpui duh lova, a pawi ka ti êm êm a ni, in chung a tlawmngaihna zawng zawngte hi, a boral leh mai ṭhin a ni, fate u in ngaihtuah hian a dik inti ve zawng em ni. ?

Fate u, tun achin zawng tute pawh finkhur tawh ulang. tun a kan sualna leh kan thiltih zawng zawng tawh te kha chu tih kir leh theih rual a ni tawh lova, chuvangin tun hma lam a thu zawng zawng kha kalsan in, thu dang. inchawimawina leh ropuina mi tin ngaih a mawi in awm i tum tawh zawk ang u. In nu leh pa in tlawm kan ngaihna ah te hian tlawm min ngaih pui tawh ulang. A ṭha love, ti a ka hrilh apiang che u hi

zawm ulang, fate u, englai pawhin tlawmngai in bei tawh ang che u ; chuti lo zawng kan boral tuh tulh dâwn a ni.

Tun hnu ah kan sualnate kan lo sim a, thil engkim a ṭha lam hlir kan zir chuan reilote ah mi te ang a fing leh var leh mi ṭe ang a ropuina hmu ve thei ram a ni a kan hmu ve ngei ang tih pawh kan in beisei tur a ni.

Mizo Ram Nu leh Pa.

RIAL TLAK THU

November 2/1922 ni tak hian Champhai zawl buh zing ah rial nasa takin a lo tla chiam a nih hi buseng lai tak a nih avangin a pawi êm êm a ni. A tlak tam bikna vel ah chuan, Leilet bial chhung a a ṭilnasa êm êm a mipa khat-in ni lengin buh ṭil chu hri khate an rut thei thin a ni. Tin, he rial hi Champhai zawng zawng ah a tla vek lova, Thanghlianga ram ṭhenah te Lusheia nu ram nen Gurkha veng ram ah tlem a tla ve a. Heng a tlakna ram a pawh hian lo fing 3 te fing 2 ah te tlak zual bikna a nei ṭhin ; a den zualnate hi an khawngaih thlák êm êm mai, mahsela midang that tlan kum a lo nih avangin tumah mang ang êm êm an awm vak love, He thu hi kan rahsite'n an ziak ka rin' avangin ka lo ngaihsak lova tuna hian tlai tawh mahsela ka han ziak leh hram a ni. Heng rial tlate hi a hnu lo anih avangin a mak êm êm a ni.

Zahula.

MEITEI RAM A PEM LUTTE.

Meitei phai kil khat Tuiṭhapui phai au tih ah chuan mautâm kum 1911 vêl lai khân Aizawl bial hmar khawchhak vêl a mite, an pêm lût chiam hlawm a, kum rei lo tê chin ah an lo kir leh zo ta. Tin, a ṭhen te phei chu an va thi zo ta in a ṭhen te chuan an fate an va ti thi zo hlawm a, chuti chung chuan an lo pêm kir leh a ; tun thleng hian an ia inchhir êm êm mi tih pawh kan hria.

Tin, kum 1921 kum a khawchhak champhai vêl ṭâm khân mi tam ngial an pêm lût leh a, tun tum a lût pawh hi an la khawngaihthlâk rih ngawt mai. Mi ṭhenkhat te chu an thih avangin an rethei a, a ṭhenkhat te chu ei tur lo avangin rethei an in ti êm êm mai. Tlangval hrisel tan chuan, zawng chawp pawhin nun a aam hle a, chhungkua a pêm lût pûrchhâwkna nei hrang lo te tan chuan thih nau a ni ngawt mai an ti. Tin, tun ah hian kan khua te in sawm hnih leh in khat pêm lût te zing ah chuan in li an lo pêm kir leh ta a, chumi te chuan an ṭhiante ṭhenkhat chu an ngaihtuah awm hle mai an ti. Tin, Tuiṭhapui phai chu lei an let tur a ni a, an lo neih dân tur chu phaitual dân ang zêl tur a ni ; Sawrkar lei man kawng ah te pawh keini Mizo ngaih chuan a khirh hle ang. Tin, cha ram lei cha a sak êm êm mai a, ran chhawr tur lawi te nei zo lo chuan han tih rual a ni lo an ti. Ran chhawr tur nei zo lo te chuan thingtlang lo neih angin phai phûl chu an sâm a, buh an tuh ta rawk mai a, hâwp khawp thlawh a har zet âwm e. Tin, pêm lût ṭhenkhat chuan kan ram lam a lo kir leh an duh hle a, mi buh te an bat avangin an lo kir thei rih lo a ni an ti.

Tin, he ram hi a chhung a Sawrkar hna thawk te an sual êm êm mai. Keini ban hriat phâk ah chuan **Tham** an ngaihla ber in an ring. Ṭhenkhat phei chuan râpthlâk an ti zet mai.

Kan Zo ram tlang thawveng tak ah hian intihveina leh **Thamna** bawlhhlawh te lêng lo sela. Pathianin mal min sâwm rawh se. Zahula Sailo Lal, Champhai.

MIZO LEH VAI CHANCHIN BU

BU 2NA | FEBRUARY 1924 | A man kum 1 ah Ch. 1/8/- a ni.

Enkawltu (Editor):- Makthanga, Aijal.
Chhuahtu (Publisher):- The Assistant Superintendent N. Lushai Hills, Aijal.

A CHHUNGA THU AWM. Phêk

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS AIJAL.

KUM 1924 CHHUNGA SAWRKAR AWMNI TUR.

Awmni hming.

January 1924 ni 1 ni.........Kum thar ni.
January 1924 ni 25 ni.........Maghot sav.
February 1924 ni 9 ni.........Sipanchami-
March 1924 ni 20 ni.........Shab-i-Barat.
March 1924 ni 21 ni ....Daljatra.
April 1924 ni 14 ni.........Baisak.
April 1924 ni 18 ni.........Good Friday.
,, 1924 ni 19 ni..... ...Easter Saturday
,, 1924 ni 21 ni.........Easter Monday
May 1924 ni 6 ni.........}
,, 1924 ni 7 ni.........} I dul fitr
July 1924 ni 14 ni.........Id-uz zuha
August 1924 ni 11 ni..... ...}
,, ,, ni 12 ni........ } Muharram,
,, ,, ni 22 ni.........Janmastami.
October 1924 ni 2 aṭangin ni 13 thlengin (ni 12 chhung) } DurgaPuja
Octoer 1924 ni 27 ni}
,, ,, ni 28 ni} Kali Puja
November 1924 ni 5 ni ... Jagat chhatri Puja
December 1924 ni 24 ni aṭangin ni 31 thlengin...... Krismas (Isua Pian Champhaj hâk serh ni).

Heta ziak loh hi awmni dang tam tak a awm a, mahsela Pathian ni nen a in tawn avangin ka ziak lo a ni. Tin, Lalber pian champhaphâk pawh ni khat chu awm tur a ni a, a ni chauh fel tak a sawi fiah a la nih loh avangin ziak loh a ni

bawk Hêng awmmi hian dân naiân chuan pisa khâr a ni ang a, mahsela Bawisap thu thu a ni

Krismas leh Vai pathian biak DurgaPuja lai hian pisa lut chu an awm bawk thin

(Gazette no 52 atangin) Makthanga Editor

NU PA

Nupui leh pasal inzawmna hi kan Mizo zing ah hian a te hle mai Nu leh pa kâr i kan thai te tak tê ang emaw, sam zai tiat lekin emaw a phuai dûn a, rang takin, haisa lo zet leh pawisa lovin a hmei-a pa in an chai chat a, an inzawmna a lo bo thin Kan Mizo zing ang a nu pa inzawmna derdep hi, a awm lovang e He mi avangin Pisa kan hnat thin Hmeichhia in Pisa kal hrehna a nei hek lo; Mipa lahin châkkhai ang ah a nei a .He inzawmna derdep avangin mi tam takin chhiatna leh retheih zahna an hmu a, a pawi êm êm a ni Hmeichhia in chaw a chhûm urh deuh emaw, belthleng a tik 'i palh emaw, a pasal ke a pal palh emaw an inthen phahna a lo ni mai a Chawhmehte chi a al lutuk emaw, a thak lutuk emaw nupui makna a ni a Nu leh pa in an kam khat hlek emaw, an pasalte'n an hau zilh deuh emaw-in sum an chhuah nghal a Heng hi eng vang nge ni ? Thil tê tak tê, "a pawi love" emaw, "Min ngai dam rawh' emaw, tawngkam tha kam khat lek in a sim tha leh theih ah hian inmâk leh sumchhuahna a lo chhuah hi nupui leh pasal ain

zawmna, inphuarna, inhmangaihna hrui a te-in a derdep êm vang a ni.

Kan Mizo zing ah hian nupui leh pasalte inhmangaihna hrui hi a sinin a derdêp êm êm mai. Nulât tlangval inrim lai-in an inhmangaih h'e a, ṭha tak takin an inbia a, ṭawng mawi ṭawng kam ṭha, ṭawng thlum zawng zawng an hmang a, mahse nupui-pasal-a an lo insiam hnu-in heng zawng zawng hi a bova, ava pawi em! Ṭawngkam ṭha leh aw nêm chin rêng rêng hi nupui ngam lo nihna ah kan ngai a, Nupuite hnena zai dawh chu dân lo leh zahthlak ah kan ngai a, ava mâk êm! Thil engpawh sawi duhin hre duh ila, thinrim angin vin taka biak tur a lo ni ta ṭhin a, hmangaihna leh induhna a lêng lova. Mipa-in kan nupuite kan thawmhnaw dang ang mai mai in kan ngai a, "Ka sum ka paia ka lei i ni a sin, ka duh duhin ka ti thei che a ni," kan han ti a, ran angin chhawr kan tum a, kut leh tiang kan len a. Sal leh bawi angin kan nawm kan mâk a hman kan tuma, kan kut thak tih-reh nân kan hmang a, kan thinrim hrikthlâk nân kan hmang a, Mipa-in a lungnihlohna a nupui chung ah a hmu a, engmah sawi lovin a-nawm-a-mak-in a vua-in a vêl a, a mâ a, Thil dik nge dik lo tih ngaihtuah lovin a duh duh in a hmang a. Hmeichhia-in a sual leh a chet ṭhatlohna hre lo mahse, "Eng nge ka sualna," ti-in a zawt thei tawh lova; dik

se dik suh se a lungawilohna a nih tawh pitawt chuan a nupui thu engmah a ngaithla duh lova. Hmeichhia chuan zah leh retheih leh tihduhdalhna a lo tuar ta ṭhin a. 'Mipa erawhchu a duh duh-in a lêng lam thei a, nula hmel ṭha deuh ava hmuh chuan a nupui hie lovin a ngaizawng a, a nupui chu a mâ a, nula dang chu a nei ta zawk a, a nupui in "Eng vangin nge min mak; min ma thei lovang," a ti thei lova, beram no angin ngawi rengin a kal mai a lo hun ta ṭhin a. Hetia mi hring ran ang a kan awm hi kan ban a hun tawh a ni. Mipa-in a nupui a-nawm-a-makin a vêlin a ma thei tur a ni lova, a sum a pai a a lei a ni tih vangin ni leh âr angin a hmang tur a ni lo. Mihring kan ni a, kan intluk a ni, Mipa aiin hmei-chhia eng ah mah a hnuaina a awm bik lo. A hmasa ber'n inang leh ropui, thil tihtheihna leh chungnunna leh kan hlutna ah kan inang tih kan hre tur a ni.

Nu-pa hi inhmusitna leh inentleuna in a phuar dunin a zawm tur a ni lova, **hmangaihna** in a zawm tur a ni. Kan Mizo nûpa zingah hian hmangaihna hi a lêng lova, intihduhdalhna chauh hi a lang zawk fo mai hi a pawi êm êm a ni. Nulât tlangval inrim lai a kan inhmangaih a, thil tê tak tê ah intihlawm kan tum a, kan zai kan tidam a. kan sakâwl thin te kan nem dai a, naupangin a nu a ngai angin kan inngaina kan inlâwm a, aw nêm leh ṭawng thlumin kan inbia angig nupui pasal

a inlak thlengin heti ang hian awm thei ila, kan ram leh kan chhungkuate ti a va hlim zawk dàwn em! Ṭawngkam ṭha lo tak leh vin taka thinrim a inbiak ai-khan ṭawngkam ṭha leh zaidamin mipate'n kan nupuite be ṭhin teh ila, hmeichhia-in an hluhlan pui-in thil chhia in min thungrul hauh lovang e.

Kan Mizo zing ah hian hmangaihna hi lo leng zawk tawh rawh se. Inneihtate hi hmangaihna avang leh hmangaih Pathian phuarna leh zawmna ah lo ngai tawh ila, duh duh a inmâk leh sumchhuahte hi i lo bâng tawh ang u. Thil lelo mai mai—chawhmeh tihthak lutuk te leh chaw chhum urh te in mák nan hmang tawh lo ila; nupa leh nu leh pa-in an zilhna leh an kamkhatna leh thil lêlo dangte sumchhuah nan hmang tawh hek suh ila. Inneihna hi thil thianghlim leh hlu ah i ngai ang u. "Pathiânin a phuar chu tuma'n phelh suh se" ti-in i lo ngai zawk ang u khai, hmangaihna in rorel sela, intihduhdah, inentleuna lo reh tawh rawh se; chutichuan kan hlimin nuam kan ti zawk êm êm ang.

St. Paul's College. L. Kailuia Sailo.
Calcutta.

LUNGLEI MIZO SIPAITE KUM THAR LAWM CHANCHIN.

Unaute u; tun ah hian in hnenah thu tlêm tê ka han rawi dawn a, khawngaih takin lo chhiar teh u. Lunglei ah hian Mizo sipai 12 ka

heng kan vel a u leh nautc leh kan Lusei babu te Pastor hote hian min hmangaih thei-in min thurualpui thei êm êm mai a. Tin, kan hotu Subadar te leh Jemadar te ho pawh hian min' en hrang lova, thil tinreng ah hian min lawmpui-in min ur pui ve zêl a. Tun kum 1923 kha a lo ral ta a, kum 1924 lan lo hmuh leh tâk a hi, a lo chhuak ta a, chutichuan kum thar lo hawng chu kan lawm êm êm mai. Kan Mizo Sipaite leh kan Subader leh Jemader, kan Mizo Babu te leh Pastor-te'n thurualna an lo siam ta a. Sipai veng, vai pathian biak buk ah Pathian hmingin hlim leh lawm leh ei leh bar in, ni 1/1/1924 ni khan kan lo inkhawm ta a ni; vai pathian buk engtik lai mah a, Krista hming hian a tlawh theih ngai hleih loh hmun a, ni 1/1/1924 ni zet hi chuan, thlamuang leh hlim leh lawmin kan lo awm ve thei ta a, a lawmawm êm êm mai a ni.

Tin, kan ruai ṭheh chu, mi 30 lai kan ni a. ar 9 kan talh a, chhangper per 200 lai, thingpui nen kan ci hlawm a. Kan ei kham chuan, Pastor Challiana leh, Pastor Haudala'n lawmthu te leh sawtna tur thu Mizo sipaite sawi ai nen, thiam tak leh nga hthlak nuam êm êm in an han sawi leh nghal a, heti tluk a min zilh thiam leh thusawi thiam hi, keini Mizo sipaite hian kan hmu leh tawh hial pawh-in kan inring lo a ni. Kan vai in hemi kum 1924 ni 1 ni hi theihngh lh ni reng a awm thei-in ka ring lo. Tin, thawhlawm

na chu, hemi hnuai a mi ang hian kan lo hmu a, kan Lusei babute leh kan hotute'n tlawmngai tak a min rawn ţanpui avang hian kan lawm êm êm a ni:—

1.	Pu	Thangughillova	Sub-Overseer	Rs	2	0	0
2.	,,	Hrangchhunga	Sub-Inspector	,,	2	0	0
3.	,,	Thanglula	P. W. D. Clerk	,,	1	4	0
4.	,,	Sentawta	Lusei Clerk	,,	1	0	0
5.	,,	Dolianthang	Compounder	,,	0	8	0
6.	,,	Thanga	Clerk	,,	0	8	0
7.	,,	Gutman Rai	Subadar	,,	6	4	0
8.	,,	Pakunga	Quarter Master	,,	4	8	0
9.	,,	Bawichhunga	Lance Naik	,,	2	8	0
10.	,,	Lianchhunga	Sipai	,,	1	8	0
11.	,,	Rumliana	,,	,,	0	8	0
12.	,,	Thanseia	,,	,,	0	4	0
13.	,,	Hangpawla	,,	,,	0	8	0
14.	,,	Ramnela	,,	,,	1	4	0
15.	,,	Kapthanga	,,	,,	1	6	0
16.	,,	Kawla	,,	,,	1	4	0
17.	,,	Thangkawnga	,,	,,	0	4	0
18.		Belnawt naupang ho		,,	1	0	0
			AVAI IN	Rs.	28	6	0

Pathian zar-ah dam tlang leh hlim leh lawm takin kum thar ah hian hma lam pan tum ţheuh vin kan bei tawh ang a, kan Pathian chuan kan vai a chung ah mal min sawmsak ţheuh rawh se.

Pakunga

Lance naik, Assam Rifles, Lungleh.

LUNGLEH KRISMAS CHANCHIN

Kumin 1923 Krismas hi, "tun hma lam a Krismas te ai-in, a ropui-in a mawi deuh e," an ti ṭheuhva; chuvangin, ka han ziak chhuak ani. Tun hma lamte khan, heng hmun hi, hmun tê a nih vang leh mite an la fahrah theih êm êm ṭhin avangin an duh ang leh an tam angin, thil engmah an ti thei ngai lova, Kumin 1923 ah zet chuan Pathian ṭanpuina leh, khawngaihna zar ah Lungleh Rahsiveng ah Isua Krista Pian Champhaphak lawmnawm tak lothleng chu, hlim tak leh ropui takin kan lo lawm ta a. Tin, ni 25/12|1923 ni khan, zing aṭangin zankhua in ruah a sûr a, chuvang chuan engmah a tih theih ta lova, a tûk 26/12/1923 ni khan kan lo ti ta zawk a. Lunglei khua a Babute leh Dawrkai mi ṭhate leh Sipai hotu Subadar leh Jemadar hovin Sipaite pawh an lokal vek a; kan za-in mi 300 lai 'l in lo tling a. Tin, kan chairman (hotu) chu, Dactor Pika a ni a, roreltu Pu Thanglula, a ni a, hemi hnuai a ziak ang hian ennawm leh nuihza síam a zaina kan lo nei ta a, dar ruk leh a chanve aṭangin zan lai dar 1 thlengin hlim takin kan lo awm a.

1. Chairman (hotu) thu sawi. Luka .Bung 2: Hla. Hlimna 2 Xmas dar a ri.
2. Mizo sipai ho an zai. Hla 135na.
3. . Pitar leh Putar an zai. Hla 1na.
4. Vantlangin hla 284na an sa.

5. Nula leh tlangval in Pathian thu chang an ṣawi.
6. Vantlangin Hla 378na an sa.
7. Mipa naupang an sipai lam a.
8. Ramhnuai milem an entir.
9. Bukawna'n sipai hnenah Ar a zuar lem a.
10. Nula hovin Hla 281 na an sa.
11. Tlangval hovin Hla 281na an sa.
12. Khual lam.
13. Mizo sipaite'n Tangka hlutzia an entir.
14. Lady Doctor, Mizo sipai ho bawkin.
15. Hlasa pawlin, 'Lalpa malsawmna nen, tih hla an sa.
16. Koma lova lehkha chhiar.
17. Pathian thu ekzamna.
18. Khasi ṭawnga zai.
19. Hlasa pawlin Hla 33na an sa.
20. Mizo sipaite'n Hla no 6na an sa.
21. Spain mite lam dan Mizo sipai leh naupang hovin.
22 Bukawna'n nuihza a siam.
23 Lawmman sem.
24. Vantlangin hla no 273 an sa.
25. Scotch Gawrnel sapin a sipaite tangkapui a pe.

Inthlahna hla, "Mizo tate u, finna zawng u-lang" tih hla hi kan sa a, kan ṭin darh ta. Krist-mas thawhlawm pawh kan ngah hle mai, tangkạ 100/- ai-in a tam. Mizo sipaite leh kan hotu Su-

beder ṭe leh vai hote pawh in lawm takin an rawn pe a, Subeder phei chuan Pathian ram zaunan tangka 2/- leh Kristmas atan tangka 2/- a thawh a. Tun achin ah tun kum aia ropui leh mawi zawkin hemi Lunglei Rahsi veng ah hian Kristmas tawh leh kan beisei a ni.

Pakunga, Lance Naik,
Lungleh.

ZINNA THU.

Unaute u, He kan zinna thu ka rawn ziak hi ngun takin min lo chhiarsak ang che u, "In la hmu ve ngai love," ti ka ni lova, Keimah-in ka la hmuh ngai loh avangin ka rawn ziak mai a ni. August 1923 thla ah khan (Sapthara) Roland sap Matu lam ram a fan hau-in kan khua ah hian a lothleng a, "Halkha lam ah ka kal leh ang," a ti a, mi 5 lai-in kan zui ve ta ; Saisih Tuipui chhuah ah hian tui a len avangin kan kal thei lova, Ainak zawn ah lei a awm an ti a, chu mi lam ah chuan kan lokal ta a, Tuipui thleng hian Pastor Thankunga léh Tirh'koh Thanmura hian min thlah ā Tichuan Tuipui ral ah hian khaw pakhat chu kan han thleng a, Anmahni chu Vuangtu an ni. An ṭawng chu hriat theih loh tak a ni.

A tûk ah chuan Vuangtu khawpui kan han thleng leh dawn a, ṭawng hlang chhawng atan Ainak khua mi 2 kan hruai a, chu mite chu kan kal hmasak tir a, "Sap hovin hmar ho an lothleng

dawn e," an ti a, an lal hovin a khua-in tlan bo vek an lo tum a, "Pathian thu awi an ni a, mi dawi mi an ni love," an ti a, an lo tlan ta lova, dawi hi, an hlauh ber a ni a; kan han thleng a, Pathian thu kan han hrilh a, a ngaihna reng reng an hre lova, an hriat loh avang hian anmahni leh an ram en hian an khawngaihthlak em em mai a ni. Tin, Vuangtu khan kan pelh hian Pawi khua hlir an ni tawh a, Pawi khaw pakhat a hming Hruipui ah tih kiang ah hian, Leileh tur hmun zawl tha tak a awm a, za khaw awm theihna ve ve turin hmun 2 a awm, mi fel deuh leh hausa deuh Sap biak tniam deuh ch ian bei sela, an nuamsa ngei ngei ang. Haka Vai hnai tak a ni si a, Haka kan han thleng a, ni 9 kan cham a, Haka hi Sawrkar awmna hmun te Lunglei ang hi a ni a, Missionary pawh a awm a, Pathian thu awi Lusei ram ang hian an tam rih lo hle a, Haka atang hian Falam kan lo lut a, bangla 3na a ni. Falam hi Sawrkar hmun Aizawl tluk a ni a, a vel khua a lalte hi an lal em a, an khuate pawh 500 khuate an ni a. An inte pawh rangva in te hlir a ni, Pathian thu ah te an hel em em hlawm a, an khuate'n Pathian thu an sawi chuan, lungin ah an khung duh zel mai a ni. Tun a kan kal ah pawh hian mi 11 Lungin ah an tang reng mai a ni. Lal Isua thu tiam hi heng heng mite chung ah hian a lang hle mai a ni. Falam ah hian ni 8 kan cham a. chumi hnu in Ruural ah kan lo kal a,

Runral hi Paite lam pawl te an lo ni leh tawh a. Khaw pakhat chu kan han thleng dawn a, silai an lo kap dur dur a, kan han en a, leikapui zau tak ah hian mihring chu an lo sen fur mai a, mi pakhat kan han zawt a, "Khu mite khuan eng nge an tih?" kan han ti a, "A thi a an lam a nih khu" a ti a. A hmun ah chuan kan zuk en a, mitthi chu thingphel chungah hian an ṭhuttir a, an lo sep huau huau mai a, an hmuhnawm viau mai. Zu bel chu bel 70 lai tur hi an in a, min han kai a, "Pathian thu awi kan ni," kan ti zel a. "In mitthi hi engtin nge in tih ang?" kan han ti a, "Dai ah kan han paih tawh ang" an ti mai a. Khaw thlen dawn kawng sir ah tawh hi chuan, ṭhangte ah hian mi ruang hi an mut del dul mai a, an ruhte hi a awm rem rum mai a, an in tih dan hi a mak hle mai a ni. Kan nu leh kan pate'n "Runral Paite chu an thih hian an in awichawi ṭhin," an tih thu hi tak tak a lo ni. Tin, Tidim kan han thleng a, Falam aṭanga bangla 7na a ni, Lunglei hmun ang hi a ni. Tidim ah chuan Hautinkhupa bangla a ni e an ti a, rangva in lian tak tak 2 hi a awm a, tangka chu tam tak a neih an ring bawk a, Mizo lal ai chuan a ropui zawk hial âwm e. Tin, Sapthara chu Tidim ah hian kan rawn kir san ta a, a ni chu Phaipui lam panin a a kal leh ta zel a.

He ka thu rawn ziak hi Kristian mite'n in

chhiar ve chuan Kawlvai ram thim êm êm ah hian Pathian ram lo zau theihna turin, ṭawngṭai a dil-sak turin kan sawm a che u.

Kan zin chhung zawng zawng hian thla 3 kan thang a ni.

Chalrchlova,
Chhim, Vanlaiphai Leilet.

THU PHUNGLENG

Kristian sakhua hi hmangaihna a ni a, mi ngo leh mi hring te kan inang vek a, Krista zar ah ûnau kan ni a, pum khat ang kan ni a, inhmangaih tawn leh inlawm tawnin kan awm za tur a ni tih hril chungin, hnam inthliarna thei khat Pathian tlûk a inngai leh ṭhenkhat uicho ang te kan la awm a. Suro-Phoinikia hmeichhia angin **chaw mal tla** dil mah ila, 'Fa te ei tur lâk a, uite hnena paih chu a ṭha love," tih loh hi eng nge kan beisei ang ?

Mihringin ṭhian te hi kan ngai a, ṭhiante hi min tihlimtu leh min tinuamtu an ni a. Adama a-ṭangin tunlai thlengin ṭhian neih a ṭul leh a hlut-na a lang a. Inṭhianna hi mipa leh hmeichhe kâr ah a lo awm chuan hmangaihna a lo zual a, ṭawng dangin **inngaihzawnna** ti-in kan lo kova. Nunna tinuamtu, inṭhianna, mipa leh mipa, hmei-chhia leh hmeichhia emaw, mipa leh hmeichhia emaw inkár a mi hí tihbo kan tum a. Hindu dân ṭha lo, (Purdah System) hmeichhe khung bona te mi'n tihbo an tum lai-in keini'n lo chin leh kan

tum a. Heihi an ti thei kher ang emaw chu? Lehkha thiam leh ram dang chanchin hre zing ah tih tum an awm chuan ka huphurhsak hle.

"Pathian in ke khawvel ah hian nuam ti turin min siam lo," ti te hian khawvel a kan awm chhan hi eng angin nge an ngaih, mak ka ti hle. Anmahni leh anmahni inhnialin heti angin an ti thei ṭhin. "Mite ṭanpui a, mite rawngbawl turin kan awm," an ti bawk si a. Ava inhnial em! mite tihlawm leh mite tân a thil ṭha tin ang a lawmna, nawmna leh hlimna hi a awm em ni le?

Chapona hi kan ngaih theih loh zawng tak pakhat a ni ang e. Kan aia lian ngial leh chak ngial leh ropui zawk pawhin "I ai in ka lian a, ka chak zawk a, ka ropui zawk bawk," ti sela, kan thin a chawk thova, "mi chapo, mi ṭha lo a ni," kan han ti zui duh zel ṭhin.

Mihringin eng ang pawhin thil thiam sela, "ka duh tawk ka thiam ta" a tih theih chhûng chuan a la thiam zo lo a ni ang. Khawvel a Kristian ṭha ber Pathian Lehkhabu vawi tam tak chhiar chhuak ṭhinte'n 'ka thiam in ka hre tawk ta,' an ti ngai emaw chu? mifingte'n "ka fing tawh e," an ti ngai bawk emaw aw?

Sapṭawng ka duh tawk chu ka thiam ta tite'n hemi emaw, khami emaw engtin nge i ngaih tih pawh an thiam si lovin engtin nge ka thiam tawk ta an tih theih hi thil mak a ni bawk e, chu mi chuan Sapṭawng a ṭha kam khat pawh hriat

theih a a sawi theih lohva. Mizo ṭawng a chhunzawm ták lai chuan Sapṭawng ka thiam bawk ta, a tih kha hre tak ang maw.

Kristiante mit hmuh-in Kristian lote hi engmah an ni ta lo ber ang e, mi eng ang pawhin lo ṭha se Kristiaan nih loh chuan an hmusit ṭhin. An aia â lutuk ah an dah ṭhin hi engtik ah nge a reh ang ?

Kristian ho hotute'n harhna thu ah emaw, thil dang ah emaw Pathian lehkhabu zirtirna rem lo leh mi mawl mai en pawha mawi lo te an hmu a, an duh lo hle chunga mi tihlungaih loh an hlauh vanga an sawisel lo hi thil naran a ni love. Mi tihlungawi an duhna hian an chaklohna, an dawizepna a lantir hle a. Pa fa sabengtug nen a a zinte an va ang em ! mi tihlungawi tumin tumah an tilungawi lova, an Kristianna chhan Pathian lawm zawng an ti hek lo.

Pathian thu hi uar takin sawi thei mahsela, awle mittui titla-in theihtawpin bei mahsela, mi-in a rungchang a a thu hril a entir loh chuan a thu sawi zawng zawg chu chhûm angin a ral ang tih a rinawm: "Zirtirna mai ai-in awmzia a entirna a sawt zawk."

Silai mu chak takin a kal a, lung chang tak a tawk a, a kir leh thuai angin tunlai kan bui kal chak te hian lung an la tawk ang tih a hlauhawm. An kalna en ṭha deuh sela, an ketê pawh an tipem lo vang a, an kir hek lovang.

Kristianna hian thlarau thu lam ngaihtuah lovin Mizo ram atân eng thil ţha nge a thlen tiin zawt ila, tam fê sawi tur kan nei ang, Thil ţha hi thil chhia-in a zui bawk ţhin a, thil ţha lo a thlen pawh sawi tur kan hre bawk ang. Tlawmngaiha ţe, huaisennate, mite ţanpuinate leh thil dang kan chin ţhate a lo bo deuh deuh ta, Ka mit ngei-in tlawmngaihna te a bo deuh deuhva, ka hmuhin ka lungngai hle.

Khawi ah nge Vâna pa te, Taitesena ţe, an awm tâk ? an chanchinte ngaihnawm ti takin kan ngaithla a, Taitesen dang a te leh Vanap a te an loel huak leh dawn ta lo em ni ang le Taitesen! tunlai mi-in tlawmngaihna, mite ţanpuina kan hre ta love, kan zing ah lo leng leh la, min han zirtir leh ta che, Mizo ramin a theihnghilh ta a che.

Lehkhate kan thiam a, Sap inthuamte in kan inthuam tâk avángin hlâng hmawrte tawh thiang lö ah kan ngai ta em ni ? Hlangte'n min pêl sela, en pawh en duh mang lovin kan kal pêl a, Keini te ang tan, (Sap inthuam tan) a mawi love kan ti a ni ber awm e. Thlan vûngte hi kan ke chung ah a kai pawh kan rem ti ta lo em ni le ? Pheikhawk te leh kekawr tluante kan bun a, kan hâk avangin a rem love kan ti a ni awm e.

Lehkha zirte hian kan Mizo puite hnen aţang hian fuihna an hmu lo ber awm e, an hmuh chhun ber te chu "I thiam tawk tawh a lawm maw le, zir

zir duh tawh tur em maw ni" tih hi a ni a, Fuihna ṭha a ni zet tak e!

Chhim lam nge nge in thil engkim ah min hruai dawn a ni. Tun lawk ah kan unau pahnihte'n Matriculation (Entrance) ekzamna ṭha takin a sang ber pathum te zing ah an han tel a, pakhat phei chuan tangka pui a hmu nghe nghe a, a lawmawm êm êm mai, chhimlam a mi pathum in an tling ta a, an zing a pahnih kan sawi te hian heti ang a ṭha-in an tih avangin kan lawmpui a an pathum in First Division (pawl khatna) ah an tling vek leh nghal a. Hmar lam a mi sawm leh pakhat lai-in kan tling ta, sawi turin an zing a pakhatin Shillong School Khasi leh tlang mi zing a a sang ber pathum zing ah a tel ve a, (a chung a mite pawh khian heti ang ah an tling a ni).

Hlawhtlinna ah hian min lâwmpuitu awm suh sela, hlawhtlinna hi a lâwmawm lovang. Inláwmpuina kawng ah pawh hian kan chhim lam unaute bawk in min khûm leh ta; an lam mi pakhat in a tlin in lâwmpuiná entir nân Skul naupangte'n chawlh an hmu a. Hmar lam unaute'n pahnih pathum a kum khat a mal a an tlin-in láwmpuina an nei ve emaw?

Kan chhim lam unauṭe'n thil ṭha min entir avangin kan lâwm êm êm a ni. Hmar chapo chuan a chapo chhian a hre ta lovang.

Lehkha thiam kan duhna chhan hi hnathawhna duh vâng a ni tur a ni lo an ti ţhin a, a nih mi retheite hian hnathaw hna duh lovin lehkha lo thiam ta ila, engtin nge kan awm ang le ? Mizo fate tân kan lehkha thiam chhan ber leh kan beisei ber chu finna a ni lova, hnathawhna kan nun theihna hmuh a ni ber. Hnathawhna lehkha thiam chhan a ni tur a ni lo tite chuan hna thawk lova kan nunna min hrilh thei ang emaw chu.

Hup hurh leh itsikna leh bawk! Kan unau lehkha zirte tilâwm leh fuih turin thu kam khat te pawh hi kan phuh chhuak tawh emaw ? Kan zing a mi ţhenkhatte ţawng kam ţha pakhat in lehkha zir zawng zawngte a tilâwm in a fuih thei tih kan hre lo emaw chu ni ? Thehmeh angin kan ngawi hle hle mai si a.

Mi-in tui a tla mangang a hmu a, vau kam ah a thlir reng a, chhan tum âwm takin a intilang a, a tlân vêl chung a, a kawr te a hlîp a ; a inpeih hnu pawh-in tlânna hlir a zawng a, chutih chhûngin tui tla chuan a lo vai a lo vai a, vaukam a han hnaih deuh deuhva, tuipuisuthlah zar a han man ta ; chuvelch a lo entu kha a lam panin a tlân a, "Unau ka ţanpui ang che" ti-in a kut a han pe a. "Unau, i ţanpuina ka ngai love, keimah-in ka chhuak thei e, nangmah leh nangmah inngaihtuah zawk rawh, a hlauhawm lai ka pêl ta, minit khat in lokal hma la chu i ţanpuina ka

ngai-in ka lâwm tur. Tun ah i Pharisai hmangaihna ka lâwm thei ta love," tih loh chu eng nge a beisei theih ang? L. K. S.

LAL FAPA PANGA TE CHANCHIN

Lal fapa panga hi an awm a, an pa chu a thuhmun vek a, an nu erawhchu a hrang, mi 2 chu *Madri-i* fa an ni a, pathumte chu *Kunti-i* fa an ni a. Tin, anmahni chu an hmelmate an hlauh avang in an tlanbova, kum 13 chhungin an ram an hmu tur a ni lova, an hmelmate an hlauh avangin.

Tichuan ramhnuai ah an kal ta, tuma awmlohna leh ramsate zingah an biru tur a ni a, an tan chuan a hrehawm hle a ni. Tin, a nakin deuh ah chuan an tuite pawh a hâl ta êm êm mai a, tui a vang hle si a, an mang a ang ta hle mai a, an upa-ber-a chuan, "Nang Madri-i fapa Nakul, thing ah khian han lawn la, han hawi vel la, tui awmna áwm han en teh khai, kanghlai hrâm te pawh i hriat chuan, tui a awm a ni ang e," a ti a. Tin, Nakula chu a han lawn a, a han hawi vel chuan, "Saw ta saw, dil awmna ni âwm tak ka hmu e, kanghlaite pawh an hram ri ka hria e," a ti a.

Tin, an upa chuan "Lo hmanhmawh la, i thal bawm kha keng la, tui va chawi teh, tui a hal tawh hi lê," a ti a. Tin, Nakula chu a kal ta a, tui chu a va hmuh chuan, dil nuam tak mai hi a lo ni a, a kiang vel ah chuan kanghlai nghawng

sei pui pui leh ke sei puipui a va hmu a; tin, a han hmuh chuan phawk deuh hru hlawm hian a hmu a, an thlikthlidir a sen a, changpatte leh eng ilo an lo ci a.

Tin, Nakula chuan kânghlai chu pawisa lovin tui chu in a tum a, a in dâwn lai takin âw a lo chhuak a, "Tlangval, in suh, he dil dan anga i tih zawh hma loh chuan leh tuma'n ka zawhna hi an chhîn hma loh chuan an in thei hauh lovang, chhâng hmasa la, i in thei ang, i chhîn loh leh i thi ang," a ti a.

Tin, Nakula chuan pawisa lovin a in ta mai a, a bul ah chuan thi-in a lum ta reng mai a. Tin, a unaute chuan a lo hâwn har êm avang chuan mak an ti a, an tui a hîl tawh bawk si a, an zinga pak'ıat an tir a, "Nang Sahade, a kalna hmu kha cu la, tui va chawi tawh, Nakula pawh eng ang nge a chanchin han en bawk la," an ti a. Tin, Sahadea chu a kal ta a, a va thlen chuan a ṭhian pa thi a va hmu ta mai a, mak a ti êm êm a, a lung a chhe hle bawk si a, ṭah pawh duh mahsela, ṭap thei a ni si lova, a tui hal êm avangin, tin, tui chu han in a tum a, a in dâwn lai chuan âw in, "In suh, ka zawhna i chhan hma loh chuan far khat pawh tem hlek suh," a ti a, tin, ani chuan a chhîng hek lo, a in a, a thi ve leh ta a.

Tin, ûnau pahnihte chu an thi ta a, pathum te

chauh an la dam a, an tuihthlzia tawh lah chu a mak mai si a. Tin, an upa ber bawk chuan "kan tui chawite an lothleng thei si lova, engnge an tih pawh kan hre si lova, nang, Arjun, va chawi ve tawh," a ti a. Tin, Arjuna chu a va thlen chuan, a ûnau pahnih thi chu a va hmu a, tin, mak a ti a, "Tui chawi apiang an lo hawng thei lo kan tih, heti ang a an lo awm vang zuk nia le ka kap hlum ang che," a han ti rawk a, mahsela tumah an awm si lova, a thal chu, hmar lam, chhim lam, thlang lam, chhak lam hawiin a han kâp a, mahse a sawt si lova, a tui a hâl êm avang chuan tui chu a han in dawn rawk a, aw chuan, "Fimkhur rawh, ka zawhna che i chhân hma loh chuan in hauh suh, chuti lo zawng i thi ang,"a ti a. Tin, Arjuna chuan, "E! tunge i nih, ka thal hi i hmu lawm ni," a han ti rawk a, tumah chu a hmu si lova. Tin, âw chuan, nui chung hian, "Mi tihlum hlei lovange, Lal fapa, i in-duh leh chhang mai rawh," a han ti a. Mahsela, a ngai lova, a in leh a, a thi leh ta mai bawka. Tin, pahnih chu an la dam a, nichina tui hal tawh kha, tui in lovin an la awm ta reng mai si a, an tui a hal tawh êm êm mai a, a chawi tur te apiang an thi ta zel mai si a. Tichuan an upa ber bawk chuan, "Kan naute ho tui chawi hi an tui hal avangin an va thleng zo thin lo hi a ni a nge, nang Bhima, va kal ve

tawh," a ti a.

Tin, Bhima chû a chau tawh hle mai a, bawkvak in ava thleng hram a; tin, a va thlen' chuan, a ûnau pathum te chu an an lo thih vek avang chuan mak a ti a, mahse chutianga dangro tawh chuan tui ngawt chu a ngaihtuah mai si a, a han in dawn chuan, âw-in, "In suh, ka zawhna chhang hmsa rawh, a nih loh leh i thi ang," a han ti a. Mahsela, Bhima chuan a in lui a, a thi leh ta reng mai a, an upa ber-a chauh chu a ni ta mai a, an lohaw thei si lo, a tui a hâl tawh si, amah chu a kai ve ta a, zawi te-in, a tawlh hriau hriauva, ava thleng ve ta mai bâwk a, mahsela ava th'enin mak a ti a, a phu zawk a, ṭah a han tum a, a dangro êm avang chuan a ṭap theilo a, a ṭhen tlawk tlawk ta zawk mai a, a han hawi vel leh mi âwm a hmu si lova, tuihal tawh si tui ava thlen' chuan tui chu in a han tum a; mahsela, aw-in, "In suh, ka zawhna hi i chhan hma loh zawnin in suh, a nih loh leh i thi ang, chu chu he dil dan hi a ni a, Kei kanghlai thlikthlidir sen nei hian, he dil ah hian ro ka rel a ni, in lo turin ka khap a che," a ti a.

Tin, Lal chu a han hawi a, a han hmuh chuan, "chuti anga thu neitu chu khawvel dang a mi emaw i ni ngei tur a ni, Iaksha ropui, Thing te thlarau chu i ni e" a ti a.

Tin, sava chuan, "Lalpa, i sawi angin kei hi Yaksha ropui, thingte tlarau chu ka ni a; chuvangin ngaithla la, la in rih suh," a ti a. Tin, lal chuan, "Sawi ta che," a ti a. Tin, sava chuan, zawhna tam takin a zawt a, heng paruk te hi a zawhna ṭhen leh lal chhanna chu an ni:—

(1) "Mi rêng rêng hi mi fing an lo nih theihna ber eng nge ni?"

"Vedas hla leh thu chang zirin."

(2) "Tu-nge hausa lova, hausa anga awm ?"
"Mi nei tam leh engniah pe lo chu,"
(3) "Khawvel aia rit zawk leh chhûmte aia sâng zawk chu eng nge ni ?"
"Nu-leh-pa hmangaihna chu"
(4) Tu mitte nge chhing ngai lo ?"
"Sangha mitte"
(5) Hlimna kawng ṭha ber eng nge ni ?"
"Thu dik sawi leh ngilneih"
(6) "Mi engtinnge Brahman dik a lo nih theih ?"
"Lehkhabu thianghlim changte sawi chhe lo-vin, ṭawngṭai tam lovin, thil ṭha takin ti ila"

Meng te leh zawhna tam tak chu a chhang a; tin, dil huai chuan "I ti ṭha e, in rawh," a ti a. Tin, a in ta a. Tin, dil huai chuan a hnenah "I chhanna avangin ka lawm a ni ; chuvangin lawm-man ka pe ang che, mitthi zingah i duh ber a thlang la, an nung leh ang" a ti a. Tin, lal fa chu a ngawi reng a, "Thlan bik tur ka hre love, ka hmangaih vek e, amaherawhchu chutiang a nih chuan Nakula hi ka ûnau ngei a nih bik avangin ka thlang e," a ti a. Kanghlai chu hmuh theih a ni leh ta lova ; mahse âw in "Lal fapa ṭha, hre rawh, kha yaksha kanghlai ang a i hmuh kha, mi ropui a ni e, amah i tilawm e. Chuvangin i ûnau duh ber Nakula thlang mah la, i ûnaute zawng zawng kha an nung leh ang," a ti a. Tin, ûnau palite chu an lo nung leh ta a.

(*From Macmillan's New English Reader IV*).

Hawla.

MIZO LEH VAI
CHANCHIN BU

BU 3NA | MARCH 1924 | A man kum 1 ah Ch. 1/8/- a ni.

Enkawltu (Editor):- Makthanga, Aijal.
Chhuahtu (Publisher):- The Assistant Superintendent N. Lushai Hills, Aijal.

A CHHUNGA THU AWM.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS AIJAL.

NAU HNUCHHAM ENKAWLNA

Ka zin lai-in khaw pakhat ah chuan nausên a nu thihsan hi ka hmen ah an rawn hruai a; chu nausen, a nu thihsan chu ka hmuh-in khawngaih thlak ka ti êm êm mai a. Chutichuan bawnghnute ţin ruk ka pe a.

A ei zawh hun a a ei leh tur chuan bawng vulh pawh chu khua ah chuan an awm lova. Tin, heti hian ka hrilh ta a, "In khua ah kêl tam tak a awm a, kel no nei hi a hnutê sawr ang che u, nausen pawh-in kel hnute hi an ngeih hle si a. Tin, in sawr ţhan hun ah chuan bawng aiin thil engkim ah awl pawh a awl zawk a, naupangte takte pawh-in kêl hnutê chu a sawr thei a. Kêl man pawh chu bawng man aiin a tlêm zawk êm êm mai bawk a, mi rethei pawh-in sam takin an nei thei ang.

Tin, chhim lam Zosapte chuan nau hnuchham an enkawltc tan bawnghnute hmuh a harsa a, kel hnute in an naupang hnuchhamte chu an chawm a, an hrisel hle-in an sate pawh a ţha hle a ni;" ka ti a.

Chtichuan mi zawng zawng-in heng dân hi lo ngaihtuah sela, ênglai pawhin nausen hnuchhamte an lo awm-in a sawt êm êm ang. Kan ngaihtuah loh chhung hian thil ţha leh ţangkai chu kai hloh nasa êm êm. Mizo ram a ran vulh ngei hi a sawtna leh a' ţangkaina mi-in an ngaihtuah chuan

an tan a ţha zawk θin θin bawk tur a ni.

S. N. Mackenzie,
Bawihsap
27/2/1921.

HMAR CHAN SKUL ZIR TURTE.

(1921 ATAN)

Pawl vi (U. P.)

Chhiar	Thurobu
Chhiarkawp	Bung iv leh Rilru chhiarkawp
Geography	Khawmualpui (a thu)
Sapţawng	New English Reader III leh English Grammar
History	India chanchin (a pum in)
Geomatry	Zo ţawng a mi a pum in
Pathian Thu	Thiltih mak
Zo ţawng	Lushai Grammar

Pawl v

Chhiar	Thurobu
Chhiarkawp	Bung iv (chanve) leh Rilru chhiarkawp
Geography	Asia (a thar)
Sap ţawng	Reader II leh Grammar Primer
History	India chanchin (a chanve)
Geometry	Zo ţawng a mi.
Pathian Thu	Thiltih mak.

LOWER PRIMARY

PAWL iv

Chhiar	Bulai

Chhiarkawp	Bung II&III leh Rilru chhiarkawp
Khawvel Thu	India Ram Thu
Sap Tawng	Read [illegible] I
Zir	Hriselna
Pathian Thu	Thiltih mak
Dictation leh Composition	A rem apiang
Chhiar	Balai
Chhiarkawp	Bung II leh Rilru Chhiarkawp
Khawvel Thu	Assam (a thar) Zo ram map Ziak tur
Sap ṭawng	Hmaba (chanve)
Zir	Hriselna
Pathian Thu	Thiltih Mak
Dictation leh Composition	A rem apiang

PAWL II

Chhiar	Thawnthu Fing
Chhiarkawp	Bung I leh Rilru chhiarkawp
Khawvel-Thu	Assam (Zo ram thu ngun bik tur
Sap ṭawng	Hmaba (chanve)
Zir	Hriselna (tlem)
Pathian Thu	Thiltih mak
Dictation	A rem apiang.

Kum 1924 chhung a zirtur hi khaw tin a lehkha zir duh apiangte chuan hriat a ṭul a ni. Heng lehkhabute hi in lei duh chuan Zosaphluia Lehkha-

bu in ah in lei thei ang Tunlai in kan Zoram Hmar chan Skul tan Pu Pasena'n lehkhabu a siam ta a, hmana Sapthara siam ai khan a thu a chiang zawk a ni. Bu dangte pawh a la siam zel ang tih kan ring. Thingtlang Skul naupangte rawh-in zir zawm zel an tum dawn chuan Sap ṭawng zir bawk sela a sawt ang; chutilochuan an hnufual bik ṭhin a ni. Hmabu leh Reader I bei sela a ṭha a ni.

Tin, Thingtlang Skul naupangte pawh in chhi-arkawp thute hi bei ve selangin a ṭha bawk a ni. tih tur (Problem) chauh ti lovin, Ekzamna ah thu te a lo awm fo ṭhin a, an tih ngai loh avangin an buai ṭhin a ni. Ram lem ziak hi tih ngun bawk tur a ni. Thingtláng Skul naupangte'n an thiam lo bik fo a ni.

Heng a ruat lehkhabute hi zir in ekzamna a zawhnate hian in mahni inzáwt ve ṭhin sela an tân pawh sâwtna a awm ang. Phaitual ah leh Skul lian a mite chuan kum hlui zawhna bu an lei ṭhin, tun ah erawhchuan Chanchin bu Enkawltu'n min chhuttir phal avangin kan lâwm êm êm tur a ni.

Zalawra, School Inspector.

HRIATTIRNA.

October 1923 thla Chanchin Bu a Chanchin Bu hlui ka zawn kha ka hmu kim ta a. Tun ah hian November 1902 thla leh April 1906 thla Chanchin Bu ka la duh leh a, tupawh-in nei in awm chuan khawngaih takin min han thawn u'a, a man

chu-bu khat atan chung khat bawk ka pe ang che u.

Makthanga,

Aijal.

HRILHFIAHNA.

January 1924 Chanchin Bu ah "Sawmna" ti-a ka ziak ah khan a hmawr ah chhut sual a awm a, chu chu heihi a ni:—'Amaherawhchu ka hmen a pe hmasa in chhatna hman a pèk tur a ni love,' tiin chhut chhuah a ni. Heihi a dik lo a ni. "Ka hnena pe hmasa lovin chhutna hman a pèk tur a ni love," ka ti zawk a ni e. Chuvangin tupawhin Chanchin Bu tur a thu in ziak chuanin ka hnenah han pe hmasa zetin keiin ka en dikin chhutna hmun ah ka pèk tur a ni e. Ka hriat loh chu chhutna hmun a mite pawhin an ia duh lovang.

Makthanga,

Editor.

TAWNG DAN

Tun lai-in mi tam takin thu kan sawi hian **khan, chuan leh in.** Kan hman dan hi a dik lovin ka hriat avangin tun ah hian ka han sawi fiah ang. **khan** kan tih chuan kan tih chhan a kha amah kan hmu tih a entir a, **chuan** kan tih in erawhchu kan hmu lova, kan hriatna emaw leh mi sawi kan sawi chhawng leh tih a lang fiah mai a ni, mi-in Pathian thu a sawi-in, Mosia **khan** emaw, Paula **khan** ti-a thu an sawi, **khan** an hman ai hian **chuan** ti zawk sela a dik a ni. "Amah khan ei rawh se" ti ila, kan tih chhan-a

chu kan hmu a ni a, "Amah chuan ei rawh se" kan tih chuan, kan tih chhan-a kha kan hmu lo a ni. Tin IN tih leh AN tih hian awmzia ṭhatlohna a nei bawk. Mi pakhatin awmkhawmna ah thu sawi sela, ngaithlatute ngei huen ah "In ti ṭhin" ti lovin "An ti ṭhin" emaw, "Kan ti ṭhin" emaw ti zawk sela; chatichuan a awmzia thuhmua si-in tumah mawhphurh bik a rei ta lova, a fel zawk a ni. Chanchin Bu.

MAU PIANGSUAL.

Rothluaii khua, Mualṭhuam zawlbuk ah mau pakhat an dah a, he mau hi a sei lam cha hlam khat chauh a ni a, a tluan in a changin a zem chhuak a, mit hmun 36 ah a nei si a, ram hrui in thing azem ang hian, a inbahrangulzensi a, a mak hle mai. Tut kam ata an hmuh a ni a, a pianzia hi a mak êm avagin en atan ngawt an hawn a ni.

Taia, Rahsi hna zir,
Luangmual khua.

PUK MAK TAK

Ka ṭhiante u,

He ka chanchin ziak hi lo chhiar ula, mak in ti ṭheuhvin ka ring a ni, Kan ram chhung kan khua aṭangin mel 5 lai a ni ang e, pûk mak tak a awm a, Vangtuai pûk kan ti mai ṭhin-a; a dung hlam 41 a ni a, a vang chu hlam 5 a zau a ni a, a sânlam fei hawlh a ni a. Tin, a chhung chu khawmual a ni a, pahmei fing lai a

ni a.' Tin, a chhung ah chuan tui a awm, a chung leh a chhuat leh a bang te cha lung chang rawt dip a chuih angin a mâm a. Tin a chhung ah chuan bâk cha thiangra tin tia in an bawr khawm ṭiaiṭuai mai a, a chhung ah chuan a thim avangin mi chhie leh chuan lah rual a ni lova, a rim pawh zuain ah, hian hu ila chuti ang mai a ni. Tin, a hmuchhuaktute cha Khuanga leh leh Khama an ni a, an va hmuh tih phei chuan "Bàk avangin tuei pawh a chhit theih lova, an bawh hlum zel mai." an ti. Neihchhunga,

Vervek Khua.

HRIAT TURNA

Chanchin bu man hi dan naran in pêk hmasak tur a ni a, mahsela tun hmalam khân a hnu ah zêl an pe a ni. Kum 1922 emaw 1923 kum Chanchin bu man hi kan vei dâwn lei man pêk rual in pêk a ni a, chuvang chuan a chhu chhuaktute tîn tih rual loh ang a lo ni. Tun achin ah tu khua pawh in Chanchin bu man kum 1924 ata tur hi rawn pe láwk rawh u. Aijal bial in Aijal pisa ah, Lungleh bial in Lungleh pisa ah pèk-tar a ni.

Makthanga, Editor.

SKUL CHANCHIN.

November thla ni 14/11/1923 khan Mizo ram-Hmar chan Skul zawng zawng an in ekzam a, Aijal leh Thingtlang hmun lailum deuh deuh ah an in ekzam a, Lower Primary beitute chauh ka ziak a ni, pawl dang cha ni dang ah ka la rawn ziak

leh ang e.

Sandia Sap Bial ah hmun thum ah an ekzam a, Bial dangte erawhchuan an ekzam lova, Aizawl ah an in ekzam vek a. Keini Hmar Bial ho tihzia chauh chu ka han ziak rih ang a.

Hrangchhuana khua Ngopa leh Saitual leh Bukpui ah Lower Primary an inekzam a ni. Thingtlang Skul naupangte chuan Sap ṭawng an bei ve lova, chuvangin mark 40 in an fall-mark a tlem bik a ni, tichuan 295 a io ni, mi dang Sap ṭawng beite tan 335 a ni a.

	Hming	Mark		Hming	Mark
1	Ralngama	210	17	Thomanga	146
2	Chhunkhuma	201	18	Sangkunga	145
3	Bilata	191	19	Kawnga	143
4	Thangkhupa	187	20	Thawngphunga	140
5	Luaia	177	21	Kapthanga	139
6	Lalrawna	170	22	Khuanga	137
7	Tlawmlova	165	23	Hrangtinaia	135
8	Dengkunga	164	24	Thanga	134
9	Lamthanga	159	25	Thawnga	132
10	Chalchhinga	157	26	Chawngpianga	132
11	Liankhama	155	27	Sata	129
12	Vaia	154	28	Thanga	129
13	Laltuma	152	29	Selvunga	129
14	Chhunvela	150	30	Gawihpuna	126
15	Kaithanga	149	31	Dairuma	125
16	Chawnga	147	32	Saiaithanga	124

33	Sena	123
34	Zachhawna	122
35	Tuchhinga	122
36	Kala	121
37	Nghinga	120
38	Chawngkunga	119
39	Thangtlaia	117
40	Khuma	116
41	Kaiṭhuama	115
42	Khawtinkaia	114
43	Khama	112
44	Pakawlha	112
45	Tlangkhama	112
46	Thangvunga	112
47	Laltuala	110
48	Thangtawna	107
49	Phunchawnga	107
50	Sahuta	105
51	Saichhunga	105
52	Kaikhawthanga	105
53	Kaia	104
54	Lukawlha	103
55	Lalpianga	103
56	Kapṭhianga	102
57	Lura	100
58	Laltula	100

Heng zawng hi tling an ni.

59	Chawngbawia	96
60	Ngurkhuma	91
61	Zahnuna	89
62	Vela	88
63	Sapchhuma	86
64	Kapliana	85
65	Kapṭhuama	82
66	Thangkhuma	74
67	Ṭamdenga	71
68	Hrangdailova	67
69	Kapṭhianga	64
70	Khawbula	56

Heng mi 12 hi an tling lo, nak' um a bei leh tur an ni eng.

Hmar bial thingtlang Skul naupang 70 an in-ekzam a, 58 in an tling a, an ti ṭha hle bawk a ni. Kan ṭheih chuan kumin pawh hian thingtlang ah ekzamna a la awm leh a beisei awm hle, Pa Sandia Sapiu a remtih chuan. Sap ṭawng bei Aizawl a inekzamte chu an vai-in 114 an ni a, thing-

tlang a inekzamte chu 70 an ni. An vai-tn Lower Primary ekzamtu 184 an ni 155 an tling, 29 an tling lo.

Zalawra,
School Inspector.

UANTHUANNA.

Mi tinin mahni thiltih that leh huaisenna, tlâwmngaihnate leh thil mawi rêng rêng kan tih hi sawi kan châk theuhva, lêng khâwm in ti tí ila, mitin in kan thu sawi ah kan chanchin telh zêl kan duh a, huaisenna a sih leh huaisen zing ah indah ve zêl kan tum a. "Chumi khua a kan awm lai a sakei kan hualin chuti khati-in ka ti a; kan tleirâwl lai in chuti khati in ka ti a," kan ti fova, Tlawmngai-theite kan sawi-in Taitesena nih kan tum a, a tluk hialin kan insawi duh a, zaidam sawi ila, Vâna pa nih kan duh theuhva, kan intehkhin a, tuarchhel thu sawl ila, Neuva angin mi'n min ngai deuh thaw tih kan duh a, tin, tui thiam sawi ila, "Darkawl-chhun-chheka notê rih li ah a tla ngai lo," kan inti a, zai thiam sawi ila, Buizova kan inchan a, nula ngai thei sawi ila, Lianchia (misual) ang hialin mi'n mi' sawi," ti-in chapo leh uanthuan kan duh a. Thil engkim ah mahni hmasial leh mahni chanchin sawi leh mahni tana ngaihtuah hmasakna hi a lo lang hmasa ber fova.

Huaisenna, tlawmngaihna, taimakna leh zaidamnate hi uanpui tlak an ni tak a, mi tin tan a lawmawm a, anmahni tan lo ngaihtuah hmasa

mahsela, mi huaite, ṭhawmngaite, taimate leh zaidamte'n min tichhe lova, min ti ṭha-in kan lawm a, kan lawmpui êm êm bawk a. Heng uanthuanna ṭha hi sawi lohvin mi tinin kan hriat avangin sawi ka tum lova, kan uanthuanna ve bawk, a hnuhnung ber nula ngaih uanthuanna hi mi tam takin kan hre lovin a kan avangin tun ah hian ziak ka tum ber a ni a. Hmanlai kan pi leh pate zing ah chuan nula ngaih hi mipa uanna a a ni lova, tunṭhlengin keini an thlahte zing ah pawh a la lang a. An sakhua-in thil tihtur mamawh pakhat ah ngai-in a lang a; Pawla sairâl pêl tu leh pialral kai turin huaisen, sa kah theih te a ngai angin nula ngaih hi a ngai ve a. Pawla sairal hi tunlai Pathian thu awi in hremhmun an hlau angin an hlauva. Tlangvalin Pawla sairâl dan hlau rula an ngai tih chu he hla ah hian a lang hle a.

Pawla sairâl dan nan min tih loh chuanin
I tâwn ah tlangrêl ka dâwn love.

Heti ang rinna âtthlâk hi tunlai in kan ring ta lo. Kristiante an lo tam ta, Kristianlete pawh in heng rinna âtthlâk hi nuihza ah an la ve tawh a, mahse uanthuanna rilru chu an la pu fo in a lang a. Kristian zing ah leh Kristian lo zing ah te pawh heihi kan hnam tihn'amtu leh tiretheitu, timawilotu a la ni a, a pawi êm êm mai. Pawla Sairâl dan nan an ti tawh love; mahse kan pi

leh kan pu aṭanga kan lo pianpui uanthuanna rilru hi kan la pu fovin a lang a. Kristian zing ah te pawh inngaihna hi a la bing hek lo, kan buaina ber a la ni fo.

Hmânlai aṭangin mipa uanna hi hmeichhe tân chhiatna mualpho leh mi hmusit leh mi rêlna a ni a, tlangval ngaite chuan pasal pawh an vân hle tawh ṭhin a. Mite tichhe theitu mipa in uanna ah kan lo hmang hi a mak a ni. Mahni inngaihtuahna leh bawk chu! A ṭhatlohzia te hre chung in tumah-in tihbo kan tum lova, Lianchia nih ṭheuh kan duh a. Kan fanute leh kan farnute miin an ngaih kan duh loh hi ngaihtuah lovin mi fanu te leh mi farnute tihchhiat kan la tum fo mai. A ṭha lo tih zawng kan hre hlawm ta. Pawla sairâl danna pawh a ni lo tih kan hre ta; mahse kan pianpui uanthuanna rilru kan la pu fo. A ṭhatlohzia tunlai mitin hriat a nih avangin hetah sawi a ngai lova. Engtin nge he uanthuanna rilru hi kan tihreh theih ang? tih hi lo ngaihtuah zawk ila.

Hmanlai in vai ram Hindu zing ah te chuan hmeichhia, a pasal a thih-in an hal hlum ṭhin. Mi tamtakin a ṭha lo tih an hria; mahse an pi an pu aṭanga an chin tawh, an dân a nih avangin *inhalna rilru* an nei a, an inhal leh mai ṭhin. Sap Sawrkar in an lo bânsak ta. "Heti ang inhal hi dân a ni lo, a ṭhianglo a ni, a inhal chu hrem tur

an ni," an lo ti a, chutichuan zawi zawi in a lo reh ta. A hma in Pathian thu sawi Sapte pawhin a thatlohzia an hrilh a, a thatlohzia an hria mahse dan dang vakin a phuar loh avangin an dân leh an rilru putzia, an pi leh pu atanga an lo chhawm chu an zui mai a, Dân in a phuar hmain an lo bang ta zel a. Tun ah hian Kristiante'n dan in an an siam a, nula leh tlangval inngai chu Kohhran atangin an lo hnawtchhuak a. Pathian hlau lova, sualna ti ngam tawh chuan kum khat leh Kohhran a inbuawhchhuahna chu an pawisa lo em em a. Kristian leh Kristian lo zing ah hi uanthuanna hi a la kal nuk a.

Dân dangin lo phuar sela, uanthuanna rilru chu a reh chuang tak lo na ang a, mahse mi tin an tim deuh ngei ang. Nula ngaih a uan rêng rêng hi thil tih sual ang ah lo siam ila, *Uan man* tangka te lo chawitir ila, (ngai ngei mahse) mi tinin an uanthuanna chu an tim-ngei ngei ang, ngai lova uangte phei chu tam fe mai chawitir zel mai sela. *Uan man* rêng rêng hi tun ah lo chawitir ni sela, ka ngaih dan chuan inngaih uanna hi a reh deuh in ka ring tlat a.

Sakhaw thu Pathian hlauhna in a khap thei lova, mihring dân in khap i tum ang u; chutichuan kan Mizo ram chhiatna retheih leh a hmuaihnun mi'e'n min en lo'hna hi a lo reh deuh mahna. L. Kailuia St Paul's College Calcutta.

ṬHINGTAM THU.

Ṭhingtam hi, hmun tin a mi in a hlauh thawn awm zia, an sawi fo ṭhin a. A hlauhthawn awm tih chauh hi kan sawi ṭhin a. Mautam lai a zuva tam tih chauh lo kha chu: kan khua ah hian zu va tam hi kan la sawi ngai lova. Kum 1923 January thla aṭang hian sazu puang lovin thehlei nasa êm êm mai in a ṭhal puan chham mai a. Buh an ṭi hekzia chu zâwng rual buh eiai a hek in an ci thei zawk a ni. Thlâm khat ah hian sawm ruk aia tam mah hi a awm zel a ni. Buh phur te hian kan va kal a, mautám kum a zâna sazu vuak lai a sazu tam khawp a ri sung sung ang mai khân thlawm a, nei thei a ni Ṭhingtam hruai a nih hi kan ti a kan h'authawng tawh êm âm mai a ni. Buhseng lai ah zawngin vui khat mah bûl lovin kan seng kim na a, thlam chhung a ṭangin buh kan chan zo vek ta a ni, chepa lel. hleihubial kh hleipui mei-par a ni ber. Liachhnuna

Palian, Tiante, Tlabung Bial, Lunglei chan.

HRIAT TUR PAWIMAWH

Chlorodyne, Iodine. China Balm, a hming thar Tiger Balm. Heng pathum te hi Mizo ram a damdawi lâr pawl-ate an ni a, damdawi zuartute zawng zawng pawh-in hralh tam ber te an ni ang.

Chlorodyne (thlawrdin) hi nite an nel lutuk thin, ayangin ci sual an tam awm e. Tin, he damdawi ah hian opium a tel a, opium hi naupang

kum 1 hnuai lam te hian an hmu ém ém a ; chuvangin nausen kum 1 tlinglote hnen ah chuan pek loh tur a ni, mite'n nausen thla ruk pawh tlinglo te hnen ah te hian tam deuh deuh te an pe ṭhin a, an ṭhatna ai-in an thihpui zawk ṭhin a ni.

Iodine (aidin) hi chi baih lo an siam ṭhin a, zu a siam ve ve ni mahsela chi khat chu ei loh tur a siam a ni a, chi khat erawh chu far 2 aṭangin far 5 thlengin ei theih a ni. Chi khat erawh chu a hnawiha hnawih ngawt tur a ni. Tin, a chang chuan Chlorodyne nen hian a ûm a lo intiat lek avang hian mi'n hai palh-in an ei a, an thih lohvin pawh nasa takin an tawrh phah ṭhin.

Tiger balm (Kawl damdawi) hemi hi a siamtute'n ei tur tih engmah an sawi lo, a hnawih a hnawih a puan lum a tuam tur tih an sawi, mi ṭhenkhatte'n teihri atan leh kaw ṭha lo atan a ṭha êm êm tih an sawi a, nimahsela a siamtu hian chhung lam atan a hman turin leh a ei tawkte a siam si lova ; chuvangin ei lam tha hi chu mi in e hirg lo sela ṭha zawkin ka ring a ni.

Tin, keini damdawi zuartu hote pawh hian mi thiamte'n an rawn chawh sa kan lo siam loh keimahni'n a kan lo chawh chawp (prescription) kan lo chawhpawlhsak hi chuan a hman dan hrilhfiah zel ila a ṭha bawk ang. Chutilochuan thil ṭha hi thil chhe ber ah a chang dah ang e, mihringin kan thil neih hlu ber hi kan hriselna hi a ni si a, hri-

selna lo chuan mi in engmah an nei thei lo, khawvel a nawmna ber pawh hi hriselna a ni, hriselna lo chuan lal ṭhuttheng a ṭhut pawh a nuam lo ang a, hausak pawh a nuam lovang. Chuvangin damdawi hi damna a ni chungin thihna pawh a ni bawk, thil ṭha tak pawh hi a hmanlohna lam a kan hman chuan thil chhe ber ah a chang thei ṭhin a ni. Pathian hian khawvel ah hian thil chhia reng a dah lo, "Pathianin a siam apiang a ṭha a, a lo tha êm êm," tih a ni si a; chuvangin Pathian hian thil tin hi ṭangkaina nei-in a siam vek a ni tih kan ring tur a ni. Amaherawhchu a hmangtute'n eng angin nge kan hman ; chu ichuan mi fingte'n heng thil hi (thil ṭha) mi ṭhatlan nan hmang mahsela mi thiamlote'n mi tihhlum emaw tawrhtir zawk nan emaw hman theih a ni.

Chuvangin ei lam thil ṭah hi chuan fimkhur hram tur a ni, Doctor-babu emaw, Compounder mi thiamte hnen a lo thawk rei tawhte emaw ni lo chuan damdawi hi pel lui-tuk tur a ni lo, chhitilochhuan damna lei hian thihna lei a lo ni zawk dah ang e, damdawi [illegible] a kan-khaw bawrhsawnna ni [illegible] a ni.

Chhitichhuan damdawi kawltute pawh hian sum lam thu chauh ngaihtuah tur a ni lova, mite ṭhatna tur, mi'n neih chhin chhan a an rawn tih kha kan ngaihtuah tel ro tur a ni. Tin, damdawi duhtute pawh-in, damdawi an duh apiang-

in, a theih phawt chuan Daktawr babu emaw Compounder (babute) mi thiamte hnnai a lo thawk rei tawhte rawn hmasak tur a ni. Tin, anni'n mi tan a ţûl leh ţha tur an hril ang a a thlawn in sum an seng lo deuh ang e, inchhirna pawh an nei lovang. Tin, ei sulnate pawh hi a lo khât tawh ang a, Ciutichhan Pathian thil siam hlu tak damna hi ţha takin kan lo hmang thei ang a.

Pathian thil siam zawng zawng te hian ţangkaina hrang mahni zia lama nei ţheuh; mahsela, damdawi thilte hi a hla ber pawl an ni ang e, damna vawngtu an nih bik avangin, khawvel thil ropui zawng zawngte leh thil mawi zawng zawngte leh ei mawi te hi hriselna a zar a lo chhuak an ni a, mi hrisel lovin hma ropui leh hahthlak thawh a duh lo, zai pawh a chak lo; chuvangin min a hriselna a veng ţha fo tur a ni, chann zawh an thawh tur leh eitur ţha a ţul a ni. Tihdam aiin nat ţhalhtir a ţha zawk:—

Heihi a awmzia kan ei emaw, kan tih emaw a inga natna lotling thei awm kha chu, kan tih lo emaw, kan ei loh emaw a ţha zawk. Kan tih a nawm lai emaw kan ei lai a tuina ai khan kan ... rhna kha a rei zawk a, sum tam tak a tihdam ... lo ngai ţhin a ni.

Tin, Iodine (aidin) far 2 aţang a far 5 thleng ... theih ka tih kha, zu ţha zawk a siam a ni ... ni Tiach ladii an ti. Lalhuta Sailo.

Damdawi Zuartu, Aijal.

MIZO HNAM FAKNA

Tun ah hian kan Zo hnam fakna tlêm in ka han ziak a, a nazawng phei chuan ziak sên rual a ni lova: hnam dang keimahni ang a, thingtlang lo nei mi kan thlang lam a awm Tuikuk te, Takam te, Hrangkhawl te, Khawchhung te leh hnam dang, tlang lo nei mi, ka hmuh hian kan Zo hnam hi, faktlâk ni berin ka inhria a ni, chûng mite chuan thil engkim ah min tluk lo ni-in ka hria; an chanchin chu taih nakna kawng ah te leh khawsak dan ah te engmah an hre lova, awmna bulbal pawh an nei thei hek lo, an pêm an pêm a, buh leh bal pawh an nei thei hek lo; kum tin in an ţam reng reng tih theih a ni. nimahsela chaw chhia zawng an ei duh lo. Mi haus tang'a an puk ţeuh ţeuh mai a ni, keini Mizo fate erawhchu buh leh bal kawng ah pawh kan denawm êm êm love, engemaw ti a ţamna in min buak loh chuan, kan anpui hnam dangte ai chuan kan khawsa thei a ni. Pathian hmangaihna in kan Zo fate hi kan lo sang thei hle mai. Kan pi leh kān pu te ngaihtuah in. Ţamna a lo thlenin erawhchuan engmah lo zawng kan ni ve bawk chauh a ni.

Hnam dangte erawhchu kum tin buh ei khawp neih lai an nei lo, an zawng chawpa, a chhia chuan an ei duh lo, chaw chhe ei ai chuan ni thum lai pawh an nghei mai ţhin. Ram tin ah tlem tê in 5 te in 10 te lek lek in an awm ţhin a ni. Nimahsela unau te u, heng hnam dang awm dan kan sawi avang.

in kan hmusit chuang tur leh kan dem chuang tur a ni lova, keimahni Mizo kan hnam sanna tur leh finna turin Pathian hnen ah i dil fo zawk ang u. "Mizo kan ni lâwm ilangin kan hnam ṭhatna thu zawng zêlin, Mizo lâwm teh u" tih thu ang khân. Thil engkim ah tainsk i chhuah lehzual ang u. - Chala, Dairep.

AWMDAN FEL

Mihring dam chhung hian a chang zawngin thil eng emaw nasa tak a lothleng phut ṭhin a, a chang erwhchuan kum rei fe pawh nuam takin, eng-mah manganna nei lo pawhin a awm theih bawk a. Tin, chawplehchilhin dang lamna takte a lo awm phut ṭhin a. Kan dam chhung khawsakzia turte a lo danglam thut thei ṭhin a. Mi nan nuam te leh mi liante chung ah te pawh hian fimkhur lohna avang leh nuam leng luattukna lam ah hian lungngai a kunna ngawih hi-a lothleng phut ang tih ava hlauhawm tehlul êm. Mi retheite chung ah chauh hian lungngaihna hi a thleng fo bik lova, mi retheite chung ah zawng lothleng mahsela re-theihna avangin azia tak awm zawk awm tak hian a lang a, mi liante leh mi hausate chung ah chuan lothleng ta phut mai sela, an hausak-na leh mi lian an nihnate kha lo bo ta selang an fimkhurlohna leh nuam an lengna lam ah te khân an tân thil zahthlak ava ni zual dâwn in menna ava vâng dâwn em ve aw! a hma a an ṭhian

kawnngeih fote pawh khîn an rilru chuan an ngai hnuai in kawm ngeih loh tum hialin ka ring a ni, chuvangin mi liante leh mi hausate leh mi retheite pawhin kan chetdan ah leh mahni hnathawh a fimkhur i tum theuh ang u.

Lianhnuna, (Palian)
Tiante khua.

HRIATTIRNA

Tupawhin Damdawi lei duh in awm chuan January thla 1924 aṭang hian Bara Bazaar Daw-pui ah Khamliana dawr an kan zuar e.

Thangbuta,
Qualified Compounder.

PUANZAR ROPUI.

Th'asik lai khân ka zin a, khaw tam fê ka tlawh a, an Skul te pawh ka en a; khaw ṭhenkhat ah chuan kawtchhuah ah h'an nunau in min lo hmuak a "God save the King" **Kan lalber Edwarda** tih hla hi an lo sa ṭh'n a, a mawi ka ti thei hle mai. Amaherawhchu hetiang hla sak lai a tel ve tur thil pakhat pawimawh chu mi narân a hnêk in France ram a kal tawh te pawh-in an hre lo a ni âwm e, chu chu Puanzar ropui a ni. Sap in "Union Jack" emaw, 'The British National Flag' kan ti a, heihi khawvela Lalber aiawh atân a ruat a ni. Mi ṭherkhat in Aijal pisa in chunga Sawrkar in an zar hi an hmu ang. In en that chuan he puan zar hi a dum pâwl leh a

a var a inkawkalh a, chu chu "St Andrews of Scotland" a ni a. tin, a sen leh a var inkawkalh hi "St George of England and Wales" tihna a ni. Hei hi mitin inhriat fiah a tul a ni.

He puanzar hian kan Sawrkar hi Lei chung a hnam zawng zawng zingah hnam ropui ber tih a entir a, chutiang rual hetiang hi [illegible] hman ah chuan Puan zar ropui pakhat emaw tal [illegible] emaw zar ve tur a ni a, [illegible] theih dang a tha [illegible].

Sd. W. H. Tilbury M. C.
(Saphunga)

TANGKAPUI

Tun ah chuan Indona hun a ni kalh ho khan Tangkapui an la kim dawn lo. chutichuan [illegible] tak thei-vin mahni tangkapui chu dah that tur a ni a, tupawh in hlok sela an hming leh thei dawn lo a ni. a khaina pawimawi erawh hi chu Aijal Kantin ah emaw Lungleh Kantin ah a lei leh theih zel a ni. He tangkapui hi tunlai tan chauh a ni lova, nakin a thang hawt hovin Indo ropui ber a kal an ni tih an hriatna tur a ni. Chuvan in fimkhur tak a vawn tur a ni a, a tangkapui a chuang hi "Pathian thu chah" emaw "Angel remruat na" tihna a ni. Tin, a lehlam en chuan "For Civilisation" tih a chuang. Chu chu hnam hawh te tan tih na a ni a, a awmzia tak chu "Sawrkar leh Sawrkar indona ropui a kal ve tawh avanga inhneh hlenna lo awm ta" tihna a ni.

Sd. W. H. Tilbury M. C.
(Saphunga)

MIZO RAM CHANCHIN.

April 1922 aṭangin March 1923 hemi thla 12 chhunga Mizo ram chhung chanchin pawimawh Sawrkar in an chhinchhiah chu hetiangin a lo awm :—

Ruah sur

Aijal ah pawisa tlûk 80.81 Lungleh ah 132.51 Tlabung ah 99.24, Sairang ah 65.00, Champhai ah 79.55, Rengte ah 104.80, Sialsuk ah 203.50. Heihi a awmzia chu kum khat chhunga ruah sûr kha lei a thâm ral lovin awm ta zel sela, pawisa tlûk zât ang zêl hian a sâng tur a ni.

Mautâm buh pûk :—

Hemi kum chhunga mautám buh púk man ṭhin chhuah tur a ruat chu a pung nen tangka 278,198 a ni. Tin, an ṭhin chhuah zât chu tangka 16,531 a ni a, ngaihdam tangka 17,275 a ni. Hemi kum vêk ah tangka pûktir leh 900 a tling bawk.

Piang leh thi :—

Hemi kum chhunga piang thar chu Aijal bial a mipa 1451, hmeichhia 1552 leh Lungleh bial ah mipa 572, hmeichhia 563 a vaiin piang thar 4138 a ni. Thi Aijal bial ah mipa 1166, hmeichhia 1236 Lungleh bial ah mipa 437, hmeichhia 405 a vaiin thi 3244 a ni.

Damdawi:— Kum khat chhung a damdawi latu leh damlo damdawi in a awm zat finkhawm chu

heti ang a lo ni:—

Aijal ah mi 31,687, Sairang ah 5,911, Rengte ah 3,662, Champhai ah 7,191, Vanlaiphai ah 6,924, Lungleh ah 13,632, Tlabung ah 3,029 Sialsuk ah 8,158 leh Tuipang ah 5,859 a vaiin 86,059 a tling.

Bánzai:— Banzaichhia chu mipa 2,930 leh hmeichhia 1813 a vai-in 4,743 heti zát hi bànzai sak an ni.

Dawrkai :— Aijal a dawrkai in 60, Sairang ah 15, Lungleh ah 4, Tlabung ah 8, Champhai ah 2 Rengte ah 1, Hmuifang ah 1, Tipaimukh ah 1 leh Tuirial ah 1 an ni.

Silai :— A vai-in Mizo ram ah silai 1358 a awm. Heta ţang hian a chi a thliar hran chuan Mizo silai 725, kep silai 481, mawngthum silai 145, kawherh 4 leh puakruk 5 a ni.

Silai hlo :— Aijal ah leh Lungleh ah silai hlo hralh zât chu 'a vai-in zên mawn 7 leh ser 5 leh a a charve a ni. Kêp 18,986, musep mawn 1 leh ser 37 leh chatak 14 a ni. Tin, Kartus (cartridges) 1650 leh 'a ruak 1241 a ni.

Salu man :— Kum khat chhunga salu man Sawrkar in an sên zât chu tangka 1985 a ni. Hemi hi sem rual chuan sakei lu man atán tangka 712--8--0; keite lu man atân 180, savawm lu man atân 812--8--0 leh chinghnia 280 heti zawng hi a ral.

Awmzêl

Editor.

MIZO LEH VAI

CHANCHIN BU

BU 4NA | APRIL 1924 | A man kum 1 ah Ch. 1/8/- a ni.

Enkawltu (Editor):- Makthanga, Aijal.
Chhuahtu (Publisher):- The Assistant Superintendent N. Lushai Hills, Aijal.

A CHHUNGA THU AWM.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS AIJAL

HRIATTIRNA.

Tûnlai in Aijal Mizo dawrkai ho in, puan hlui (second hand) cmaw, (sekawi ban puan) an zuar thin hi, a tha lo êm êm a ni. Hetiang puan hlui atang hian natna tha lo nasa tak a chhuak thei a ni. Chuvangin tun hnu ah tumah in an zuar thei tawh lovang. Tupawh ka thu lova hetiang puan hlai zaar an awm chuan nasa takin ka hrem ang.

N. E. Parry
Bawrsap, Superintendent,
Lushai Hills.

THEIKUNG LEH THLAI CHIN DAN.

Kum tam tak a ni ta, Mizo ram ah hian mi tam takin thei kung leh thlai chin hi kan ngaihsak hle a, mahsela hetiang thil hi a sawi leh a hriat hi a sam êm êm a; amaherawhchu thahrui a ngaih nasat leh a harsat avangin chhung khat tân thlawhhma a rin tham tur a huan siam puitling hi kan la ilêm êm êm a ni. Mi tin in huan lo siam puitling sela, a awmna in a zir loh chuan sâwtra a nei si lova, chuvang chuan thingtlang a mite khaw thar kai fo te tân chuan mahni ei khawp tur an siam chuan a tâwk chauh a ni. Tin, Lungleh leh Aijal, Kolosib, Sairang leh Tlabung vela tupawhin a theih phawt chuan huan siam hi lo bei ta sela, a siamtu chu a dâwng tawp lovang a, a tu-chhuan thlengin matheilovin that phah nan a hman a ni ngei ngei ang. Huar

siam hi a harsatzia leh a lo puitlin a a ṭangkaizia hi a inang reng tih theih a ni. Lehkha zir nen kawng ṭhenkhat ah chuan tehkhin theih a ni. Mi pakhat in a tapa leh'-ha zir tir sela, kum 10 hnu ah chuan chhung khat châwm thei in emaw a lo hlawhtling a ni thei a, amaherawhchu mi vanduai mi a nih chuan chhung khat chawm theih a hnêk in amah ngei pawh rethei in a awm a ni thei e, lehkha thiam apiang in vânneihna an nei lian leh kher lo ṭhin bawk avangin. Tin, cnutiangin huan thu lo sawi leh ila, mi in huan lo siam sela, serthlum kung 1,000 leh balhla emaw hung 1,000 lai lo phun sela, kum 7 emaw kum 8 ah emaw chuan chumi huan chuan mathei lovin chhung khat chu a châwm thei ngei ang Amaherawhchu huan neitu tân chuan kum tin rial tlâk a hlauvin emaw lo tla ta ngei bawk si se, a tân vânduaina nasa tak a ni bawk. Engle khâwle lehkha zir leh huan siam ṭha thei a hlawhtling nihna hi mi zawng zawng tih theih a ni lova, mi taima leh vânnei thuamhnaw chu a ni rêng rêng a ni. Mi zawng tân lehkha thiam hi a ṭha kher lo a ni thei a, huan siam pawh chutiang chauh bawk chu ni in a rinawm a ni. Hralhna a awm loh chuan hah thlawnna ropui a ni a, lehkha thiam pawh in hnun a hmuh loh chuan hah thlawnna ropui tak a ni bawk ang. Chuvangin Mizo ram a tân chuan leh'kha zir vak vak leh huan siam vak vak hi

a inang reng tih theih a ni a, awmna hmun zir leh vanneihna tha in a huap ve ve a ni. Tun ah hian huan siam a ṭhat zia tlem in sawi a nih avang hian huan ṭhatna ngawt sawi ni mahse, thei kung leh thlai nghaisak dan a tel ve loh chuan a famkim lova, chutichuan heng hmun ah hian tlem tlem in, a ngaihsaktu tân a hmahruaitu ah ka ziak a ni :—

SERTHLUM CHIN DAN : Serthlum hi a hmun chu thil natna hmun a ni lo tur a ni. Tin, a chi atan chuan a ziding rah a ngei hi a mu a ṭha bik a, chu chu nipui thawt veleh thawkzo tan chuan dawhkan ah lei ṭha dip deh sela chutah chuan zungthum bawk a khât-in kui sela nitin tui vawi khat in leih sela thla khat lai ah chuan a lo ṭova, a ṭo chu kut tling zet a a sei hnu ah phun sawn leh a ṭha a, mahsela heihi chu thawkzo thuamhnaw a ni a, phun sawn leh kher lovin a phunna hmun tur ngei ah phun nghal a ṭha a, mahsela enkawl ngun loh chuan khaubriang emaw perhpawng emaw leh khaŭ in a sehchhum duh hle a ni, a phunna hmun chu laihkhuar vak a ngai lova, zungzâm chi deuh a nih avang hian hlam bialvel zet erawchu thûk ngial a chehphut a ṭha a ni. Phun sawn hun chu June leh July in kar thla tak tak a nawi lam leh a de lam khawchhiat duh lai tak hi a ni ber. Serthlum kung lian tak tak phun sawn chu nghet deuhva rah ngheh a ngai a, a tet chuan

rap nghet lovin a chunglâng chem-phekin vuakbel mai a ṭha zawk a ni, a khât lam crawhchu a ṭhatna tur ngei hmun "zawl cmaw lei ṭha tak hmun ah chuan hlam thum a khît in a tawk a ni a, amahcrawhchu ni kang lei, leilung tihrit hret ah chuan hlam 2 emaw pawh a tawk mah mah a ni. Hling nei nimahsela hling pu lovin chep chhum thei vek zel ila a ṭhang duh bik a ni.

BALHLA: Balhla hi Mizo ramah chuan buh ṭhat na tur awm a ruat ang lei ah hian a ṭha zel a ni. Thawk zo in crawhchuan a hmun a pum in chek let vek sela a ṭha duh leh zual a, mahsela lṭei hi chu mi naran tan a harsa lutuk a, kum tin vawi hnih crawhchu rih vur thei sela a ṭha a ni. A lo vuih a, thlar a siam zawh veleh a tumbu sah thlak tur a ni. Tin, a hung chu hlam thum in khît sela, hung. tin ah chuan a peng pathum aiin zuah tam tur a ni lo. Tin, a tuk a lo hun in a bul a tih hnaiam theiḥ patawp ah sahthluk tur a ni. Tin, a hnah pawh sah sak tur a ni lo. Ṭhal lai a a hrah ro hi crawhchu hlep zêl thei sela a ṭha ber a ni.

THINGFANGHMA: (NUHNUN) Thingfanghma hi chu a chi pho ro a ni sarih lai dah rih ín darh takin kui tur a ni. A ṭiak khûp thleng a nih velch hlam hnih a khat in lei cheh dip ah phun tur a ni. Tin, mihring chen a nih veleh a zik bial takin sah chhum sak chuan a lo pêng darh ang a, buk bial

takin a awm ang a, a rah a hlawk a ni. Thing-fanghma hi a nu leh a pa a awm a, a pa chu hmun sei tak tak pu in a par a, chutiang chu paih mai tur a ni. A nu erawh chu chutiangin a par ve lova par lian pui pui in a par a, a rah in a zui nghal a ni. Thingfanghma hi kawchhang ti vawt tu leh ek ti nèm tu pakhat a ni a, mi tin in kung hnih khat chu nei ila a tha a ni.

VAIPURUN: Vaipurùn hi a sen emaw a ngo emaw, a chin dan a in ang a ni. A chin hun chu September thla a ni Lei chah phut ah vut phul in, hniak khat zel a kh t in lin tur a ni. Thak tak aiin hnuhlo chauh in ling ila a tha zawk. A chi chu a chi tak tak ai hian dawrkai a ei tur a lei ang hi ling ta mai ila a tha a ni. Th'a khat lai a chin ah chuan a hnah hi a ei theih ta mai a, chutichuan a chawh hun February thla thleng-in a hnah chu a tak angin a ei theih fo a ni. Kang dur leh vut a ngeih ber a, tui leih thei fo tan chuan ni kang apiang ah a tak duh a ni.

BAL: Bâl hi Mizo tan th'ai tangkai ber pakhat a ni ve a, hla tak tak a bah nun siam ai chuan in kiang ah emaw huan ah emaw siam a tha zawk a, a phurhna a hnai dawn si. Thlasik zaal lai tak hian a hmun chu leh tar a ni a, chu chu ni-pui lo bal lai tak hian chek nawn leh sela chuti-chuan thlai chi thlak hun (April) bawk hian vai-mim tuh anga khit in ling sela, mihring pil pil in

a sang thei in a ṭha thei a ni.

MAU: Mau hi huan thlai ni lo mahse a hmun siam atan a ṭha ve bawk hle a ni. A phun dan chu hlam tham dan ah zêl a âwn zawngin phun ila, a phun kam chhiar in a kum nga na kum ah hung tin ah kung 8 emaw 10 emaw zel mau puitling a lo awm thei ang, a sah dan chu vawi khat-a'n hung khat zel a pahnih emaw pathum emaw chauh sah tur a ni. Sah tam luat chu a tuai ṭha thei lo, Mau hungkhat enkawl ṭhat chuan kum 40 a chhawr theih a, kum tin hungkhat zel a mau 8 emaw 10 emaw sah theih a ni.

THINGPUI: Thingpui hi a chi lawh velch dam lei ni hnuh lohna hmunah dah darh tur a ni. Chuticluan a lo puam in March thla ah hmun khat ah khât takin kui tur a ni. Tin, a ṭo hnu kum khat zet chin a hlam khat a khit in June thla ah phun tur a ni. Kum thum chhungin sik lovin zuat sela thlasik apiangin a kung sang hlei sat chhum rual zel in a kum lina ah sih ṭan tur a ni. Chuta chin chu kum tin vawi thum emaw, a tiem berin sih theih in a chawr a, April thla a sih a tui ber fo a ni. Chutiangin a kung a dam chhung chuan a sih a sih theih fova, thlasik lai in crawhchu sik lovin a ṭang fere a buk ti hnawktu zawng zawng suat thawl zel a, a buk bial turin kawng thleng lek a sang in sah zel tur a ni. A siam dan chu Mizo vin vaihlo kan ngbai-

sa ang hian pho vuaia, nuai tur a ni a, nuai aiin sum ah deng sela a sawt zawk a ni. A dum duh sela, den sawm hnu in zan khat pho lovin dah tur a ni a, sen ṭhep ṭhawp tur in tih leh den sawm veleh sawr sela, pho ro mai se a ṭha a ni. Thingpui kuta siam chu rim a nei ṭha ve lova, mahse a hlui apiang a tui a, a ṭhar apiang a tui lo a ni. Mizo ram ah zu aiin thingpui a ropui zawk ém ém tawh a, thil ṭangkai leh chu tur ber pakhat a ni. A chi lawh hun chu favang lai hi a ni. A chi chhia leh ṭha hriatna chu tui ah chiah ila, a ṭhalo chu a lâng a, a ṭha chu a pil a ni. Thingpui hmun siam hi Sap biak ngai in ka ring a, mahsela Mizo rama thing chi pakhat a nih ve avang hian hriatna awmin ka ring lo. Chutichuan tupawh in thingpui huan zau tak lo nei thei sela a tan thlawhhma siam a ngai lo ang tih ngam a ni.

Makthanga.

HRIATTIRNA.

Tupawh in he thu hi lo hre theuh rawh u

Sakei lu emaw, keite lu emaw a man hmuh tur a Sawrkar pisa a in rawn lak hian, a vun hi in lip dik lova, a mei nen a kê nen a hmuihmul nen famkim tak a fel tak a tet lo leh tin nei vek a in rawn ken chuan, a lu man chhiar lovin, a hran in hralh leh theih a ni ang a, chutichuan tupawh heti ang a salu rawn hmuhtu tan chuan hlawkna a ni dawn a ni.

Sd/ W. H. Tillburry, M. C.

9/4/1924 Sapt^e.

ṬHANGTHAR

Tunlai a ṭhangtharte hi kawng ṭhenkhat ah chuan kan ṭhang sang hle kan inti thei a; mi mangang leh mi rethei chung ah hian nula leh tlangval hi kan ṭangkai hle pawh kan ti thei a, a lawm awmin a ṭha hle mai; amaherawhchu ei leh in lamah hian tunlai mi hian hmanlai mi kan tluk lo êm êm a ni. Roaiṭhehna hmun ah te, lawi chaw cina hmun ah te, thingpui inna hmun ah te hian tlawmngaihna reng reng a awm ta lova, putar pitar te aiin ei tam zawk hi kan chuh a, heihi Kristian nihna mawi lo zawk ni-in ka hria a ni. Kan dan hlui kalsan a dan ṭha zawk hmun a in dah kan nih si chuan, hetianga ei leh barna hmun ah hian tlawmngaihna kan nei hram hram tur a ni. Hmanlai mite chu ruai hmun ah emaw salu-sa cina hmun ah emaw leh ruai hmun dang reng reng al chuan kaih kaih an ngai a, chutiang chu tunlai mi hi ni in ka in hre lova, chuvangin mi zawng zawng hriat atan tiin Chanchin Bu ah ka han ziak a ni. Tlawmngaihna kan thlahthlam chuan mi zawng zawng tan mawilohna a ni e.

Lalzuia,
Sialsuk Khua.

MIZO RAM MAWINA.

Ram dang chanchin te kan ngaihtuah chuan, kan Mizo ram a mite hi kan vannei hle e kan ti thei a ni. Inrahbeh leh inzahlohna ropui tak chu

kan Mizo ram ah hian a la awm ve lo. Meitei ram a in kal chuan, a mak hle mai a ni. An bial Rahsite hian khua an ſan chuan hnamchawm ho an rapbet nasa ém ém a, an ui leh ar leh an ran vulh chung ah lam an nun rawngna an lantir a ni.

Keini Mizo ram bial Rahsite hi chu, zin chhuak mahsela mi chhe dai kil kar ami angin an awm a, mi'n an pék leh lawm takin an ei in an bar a, an ... a, an pék loh leh an phut chuang hek lo, dân ...a leh Sawrkar lam a bengvarna thu ah hian zir...irtu ṭha tak an ni a, a lawmawm ém ém a ni. ...ti ram chu hnamchawm mi rethei tan nawmna ...n a rah ang a ni, an inrapbet nasa in, an inti...ahdah ém ém a ni. Chuvangin kan Mizo ram ...an mawina nasa tak a keng hik kan ti thei. ...ijal a mite lah hi an ṭha hlei hlei a, Meitei ram ...n tehkhin chuan kan lawm a ṭul hle a ni.

25/3, 1924 Thangkhupa,
Sakawrdai.

KHAWCHAN.

Thiante u, he thil mak tak kan khua in tarik 3-2-24, zanriah ei kham ni tlak fel chauh ...awl la ên lai hian awmtual kan chhém a, nunau ...awng zawng leh tlangval hote an awmkhawm ..., chumi lai tak chuan van ah khian meichher tluk ...et a a lo êng pup pup mai a, khaw chhak lam ...ṭauga lo chhuk a ni, kan en in lo ſing khat zet a ...i ang, a alh pur pur zing ah chuan a khu in a

zui nguai nguai mai a, van dum zing ah khian a in kâp lût ta a, a khu chu vân dum zing ah chuan a zâm nguai nguai a ; a khu chu dar kar khat zet a châm reng mai. Vai mei thal lâwn a ni ang ti dâwn ila vanlaizâwl aṭanga lo piang ngawt a ni a. Khawthlang lam pan a lokal a ni si a, chhawihfa te arsi thlawk te a ni ti dawn ilang, van dum a lût a ni si a, herg hian mei angin khu te a nei ngai si lova, hmiam tak ah hian a thlâwk a ni si ṭhin a, he thil hi zawng van dum ah khian a ni tlat mai a, mak kan ti êm êm mai. Kan rin chuan khawtin in an hmuh ṭheuh kan ring a, vanlaizawl a chutia meichher tluk a lo êng a nih tâk avangin mite hian vana thil mak deuh lang te pawh hi an ziak ṭhin a, engmah hi kan la hria in kan la hmu ve ngai lova, zanin tak a van dum zing a mei lo êng ta chu mak kan ti tâwp hlei thei lo mai a ni. Mak kan ti em em mai a ni.

I ṭhian Liauhmuna Paljan Tiante. 3/2/24.

THU FING ṬHENKHAT

1. Thatchhia-in thil engkim duh mahsela engmah a nei thei ṭhin lo Taima erawhchuan a duh ang a nei thei a, zawn-in a awm zawk a ni.

2. Mi taima chuan ro a rel a, thatchhia erawhchuan hna hrehawm a thawk ṭhin.

3. Mi fing dan chu nunna tuikhur a ni a, sualna thangkam a kalsan a, mi â erawhchu a âwk zâwk ṭhin.

4. Mi rethei chêksawlh leh tidubdahtu chuan a Siamtu-a hau a ni. Thil siamin, a Siamtu a hauh chuan a boral phah thin.
5. Mi fel leh tha tan chuan mi zawng zawng an tha a, mi fel lo leh thalo tan chuan mi zawng zawng a tan an sual.
6. Thil thalovin misual a ûm a, mi tha erawh-chu thatna-in a ûm thin.

Thangkhupa.
Sakawrdai.

SA SEH THU.

Kan khua ah chuan nghalelang in kelpui a seh a, a mak hle in kan hria. Tun hmalam khan sanghal in kel a seh lai engtik ah mah kan la hre ngai lova. Khawlai ah a ruang chu kan zawn chhuak a, kan en huai huai mai a ni. A seh ni tak phei chu tarik 18/2/1924 ni khan a ni.

Zanlawn Khua. Hnuna, Khawchhiar.

GOVERNOR SAP.

November 1923 thla Chanchin Bu ah Governor Sap Mizo ram a a lokal tur ka ziak kha ka la chhunzawm leh ta lova. Tun ah hian a bi kim nan ka han chhunzawm khawtlai a ni e. Aijal ni 30/11/1923 ah a lothleng ang ti a ka ziak kha 1/12/1923 ni ah a lo thleng ta zawk a. Tun hmalam a Sap lal lo kal ang pawh in a lokal lova, thawm nei lovin khual zin paungngai angin a lothleng a. Tin, a tuk 2/12/1923 ah Pathian ni a nih avangin eng-

mah ti lovin a awm a, 3/12/23 ni in Zosap Skul a en a, Shul naupang hovin Mizo iptê leh vai chem kun an pe a, tlailam ah Bawrhsap nupui-in thingpui ruai a ṭheh a, chutah chuan Sap ho leh Ngunhnam pai ho leh Mizo Lal ho an tel ve a. Khamliana Sailo Lal Lungleng khua pawh tang-pui a hming Kaiser-I-Hind an tih a pe a. Tin, 4/12/23 zing lam ah Aijal khua a fang a, Tân-in te, Damdawi in te, Pisa te a tlawh a, tlailam ah lammual ah sipai ho an intih siak a, Manding sap nupui in thingpui ruai a ṭheh leh a. A tuk 6/12/23 ah a hawng ta. Ajial ah ni li a cham chhung kian engmah rorel thar a awm lo. Puakphurh chin ser 30 a rit hi ser 25 ni tawh rawh se erawh chu a ti a ni. Kan Mizo hnam tan a lawm awm hle mai. He thu hi a khaw hnu tawh êm a, ka rawn ziakna chhan hi engmah vang a ni lova, nakin hnu ah Governor kal hmasa chanchin hriat chian nân he lehkhabu a a chuan hi a ṭangkai a ni e.

Makthanga
Editor.

LA PAR ZAWRH THU.

Ka thu sawi hi la par zuarve phak khua chuan lo chhiar ang che u. Vai ho laka la par kan hralh hian a mu ai ah ser nga an tikiam ṭhin a, heihi a dik lo êm êm a ni. Khawiahmah la par zuar in a mu a rih lam buk in ser nga paihua

awm in ka ring lo. Chuvangin inthurual ila, tumah in awi lo ṭheuh ilangin kan nep thei hle in ka ring a ni. Sanglura Lal,

Lungno Khua.

MITTHI RAL.

December thla (1923) Skul Chawlh chhung khan Hmar lam khaw thum lai ah ka va kal a, chung khua ah chuan an lal te lo chu mitthi ral hi an taima êm êm in ka va hmu a. Hman laiin kan Sailo lalte hian michhe daikilkar in a mitthi an ral ṭhin pawh ka la hre lova, chuvangin hemi lal ṭhenkhat mitthi ral ka va hmuh hian ka lawm hle mai a ni Ṭhenkhat ah chuan Pathian thu avang a nih ka ring a, a lawm awm êm êm a ni. Thangrikhuma, Aijal.

MI TLAWM NGAILO

Ka thu ziak hi khawngaih takin lo chhiar ang che u. Kan khua hi Chhak leh Thlang inṭhenna a ni a, Khawzim chu kan khua aṭangin mel 5 emaw a ni a, kan kar ah Tiau lui a luang a. He Khawzim khua hi in 30 emaw an ni a. Vawi thum lai chu mi kan zawn tawh a, an khua ata damlo kan lak chhuah chang a awm a, kan zawn luh chang a awm bawk a, chung ang ah pawh chuan nuam sip bawl nân a hmang ah hian min ruat zel mai a ni. Aumahni chu Hualngo ho an ni a, an dan mawiloh zia chu, mi rethei in tumah ṭanpuitu an hmu lo: an thih ni te hian raltu

pawh an nei zo lo a ni. An tlawmngaihloh zia chu lehkha mai in sawi fiah theih a ni lova, tupawh in hmu ve se mak an ti ang. Keini Mizo lam hian heti ang dan ṭha lo hi chu i ching lul suh ang u.

Khualhnawka
Sawntlung Khawchhiar.

MULUKAWLH MAKZIA

Ni khat chu saruang hi kan paih a, chumi saruang chu kelpui tar tak mai a ni a; tin, kan in kiang lawk a ni a. Dar hnih lai chauh a awm hman a, chuveleh chuan mulukawlh tam êm êm mai hian keini kal kian deuh nghakin thing zár ah te hian an lo fu khawm ṭuai mai a. Kan saruang paih chu hriltu awm ang mai hian sawmruk lai an lokal mai a. Phai ah hian mulukawlh an tam hle na in a hmuh hi a har hle ve bawk a; thingtlang ah phei chuan a hmu lo hi tam tak kan awm in ka ring. Chuvâng chuan saruang kan zuk paih veleh chuan dar kar hnih mai a sawmruk lai an lo kal ta mai chu mak ka ti êm êm mai a. Tin, chu kel chu lang hauh lo mai hian an zuk bawh ta mai a. Kan khua chuan en turin kan kal khawm ṭeuh mai a. En tur a kal chu 55 lai kan ni a. Chûng zawng zawng chuan kan hmu ṭheuh a ni a. Dar khat lai an bawh lui lui a; tin, an kiang deuh a, chutahchuan kan zuk en chuan a ruh chauh kan hmu ta mai a, a ruh

pawh chu a lian deuh deuh chauh an zuah mai a ni. Mulukawlh awm khawm chu zawl ah hian an dum ṭuai mai a, an inchuh thawmte chu ri ruai ruai te pawh an awm a. Ṭhenkhat chu thla zap in an zuang an zuang mai. Chuti ang khawpin saruang an inchuh a ni.

Siama,
Lakhipur.

THU THLAN KHAWM

Ṭhiante u, he thu ah hian mahni-in i zawng chawp ṭheuh ang u, a awmdan hre turin.

1. Chapona hian hian hmelma a ngah, mi huat-zawng an tih tam avangin.
2. Thinchhiatna in mi a titawm, an ṭihbaihawm avangin.
3. Thatchhiatna hi kawnkawna a ni, mi neih ang nei tura an thawh peih ve loh avangin.
4. Mahni rilru tlin bâk a fin tum hi— mualphona a ni: hmalam ven thiam tur a tam avangin.
5. Kam tam hi relna a ni: anmahni'n mi an rel tam avangin.
6. Indo a reh-in an ṭan dawn chauh a ni: finna leh dan thar a chhuah tam avangin.
7. Mi rethei leh mi chhiate'n ṭhatna an pan: mihring bûk tawn-a kan awm avangin.
8. Mi hmusittu hnen ah phuba lâk tur a tam: khawvel ropuina leh nawmna a boral

theih avangin.

9. Duhâmna leh itsikna hi tualthat tluk an ni: mi neih an awh avangin.

10 Lawmna hmuaktu hungugaihna a ni: mi a hruai bo theih avangin.

11. Nu leh pa mawina an fate an ni: fate mawina nu leh pa an ni: fate mawina leh ṭhatna siamtu chu ama mawina leh ṭhatna a siam a ni. Rokhawmthanga.

KAISAR-I-HIND

(TANGKAPUI) hming a ni.

He tangkapui hi a narân a ni lova, vangtlang aia Sawrkar ṭha zawk a ṭanpuitute chauhvin an hmu thei ṭhin a ni, Mizo lalte zing ah Pu Khamliana Sailo Lal Lungleng khua a mi hi Sawrkar ṭanpuitu ṭhahnem bar a lo ni a, a chunga Sawrkar an lâwm êm avangin KAISAR-I-HIND Tangkapui hi Sawrkar in hmu tlâk ah an ruat a, December 1923-Governor Sap lokal khân a pe ta a. Hemi tangkapui a hmuh avangin a khuate'n an lâwmpui êm êm a, an lâwmpuina chu hetiang hian a ni. A khuate'n thawhlâwm an siam a, an thawhlâwm chuan sial 2 leh thil nepnawi an lei a, thlalâkna man tur cheng 24/- nen; tin, an khua zawng zawng zing ah Maia Khawrihnim a mi-in a thawh ṭha ber, sial 1 a thawh a ni, chutichuan sial hlir 3 talh turin an lo thawhlâwm ta a, Aizawl a mite leh khaw dang a mite pawh ruai theh turin an

sawm chiam a, a thei apiangte chu an kal a.

Tarik 23/1/24 hemi ni hian Vawkzawn Pu ...hamliana kulh ah an lawm hmasa ber a, sial ...khat an talh a, Lal lawmmante pawh an sem ... naupang mipa leh hmeichhe infiamnate pawh ...a takin an ti.

Tarik 27/1/24 hemi ni hian Lungleng ah an ...wm leh a. Sial pakhat an talh leh a, naupang ...ma leh thil dangte a awm leh bawk a.

Tarik 25/1/24 hemi ni hian Vawkzawn ah an ...m leh a, Lalin a lawmman Maia sana tha tak ...e a, chu lo pawh chu lawmman pek a tam ... mai: ka ziak kim lo mai a ni e. Tin, Pu ...amliana chuan Sawrkar leh a khuate chung ah ...n thu a sawi a, heti hian a ti. "He tangka-...Li keimah a that vangin ka hmu a ni love. ...rkar leh ka khua-leh-tuite thatna vangin ka ...u a ni zawk e. Heti angin min lawmpui ang ... pawh ka ring lova, ka tin loh angin min ...wmpui êm êm a, hetia mi' chawimawi hi ka ...m' 'êm êm e, Sawrkar leh ka khuate chung a lawm thu 'ni sawi thiam ila ka duh êm êm ... Vawi-in ah hian sawi zo thei-in ka inring ...," a ti a. A ni, keini Mizo Late zawng zawng ...h-in he thil hi kan lawmpui theuh tur a ni e. ... Mizo Lalte leh tupawh-in he KAISER-I-HIND ...gkapui hi lo hmu thei fo sela kan lawm deu'i ...h zel tur a ni.

Chhiartu, he tangkapui hmuh hi thil nêp tê emaw i ti ang e, a ni love. Mizo ram ah lal tam fê an awm, an zing ah Khamliana chauhvin a la hmu a ni; chuvangin thil awlai a ni lo tih chu i hre thei ang.

Lalhema,
Photographer.

INSAWIZAWINA

Game

Thenithiamna leh hriselna tura thil tih tur pawimawh ber pakhat chu *Infiamna* a ni. Sap ram leh khaw lian ah te chuan Skul naupangte tan infiamna hi tihluihtir a ni, an infiam loh chuan an chawitir thin. Infiamna kan tih-in naupang chhe infiam ang mai mai hi a ni lova, in hmuh tawh leh in hriat tawh fo *Inkhel* hi a ni a, Hockey Foot ball, Cricket, Valley ball, Tenis, Badminton, leh Basket ball te hi an tih than deuh te chu a ni. Chakna, hriselna, hmingthanna a ni. Insawizawi thangte chu an hriselin an chak zawk a ni. Phaitual Skul sâng a zirte chu an inkhel fo thin a, an in cho fo a, an in match fo thin, a changin he India ram pum a mite pawh an in match pui vak thin a, hnehtute chu tangkapuite, note an pe thin a, nasa takin an chawimawi thin a ni.

Tunah hian kan Zo hnam fate hian kawng tamtak ah thatna leh hmingthanna an lo nei ve ta a, a lawmawm hle. Skul sâng a zir pakhat, Allahabad khua a mi tlangval pakhat

chanchin tlem in ka hrilh ang che u, he Infiamna (Athletic) thu ah hian a chhuanawm tawk fang hle a ni. Allahabad khua ah chuan Skul lian tam tak a awm a, chûng skul a zirte chu inkhel thiam tak tak an ni a; nimahsela Junana, Mission High Skul team chhuan an hneh zing deuh ber lo thin a. Chu Skul sûng ah chuan Lusei tlangval pakhat chuan a zir mék a, tin, inkhelna lam thu ah chuan hotu (Captain) a ni a, a inkhel thiam man ah tangkapui a hmu a. Tin kumin chhungin a pawlte zing ah a khel thiam ber a nih avangin Prefectu pawl Tangkapui (Champion Medal) pahnih a hmu a, a lawmpui awm êm êm a ni. Mahni hnam zing a thiamte chu ni sela a ropui vak love; amah erawhchu vai hnam thiam leh ting zawk, kumkhaw kha leh chen lo zir tawh zing ah chuti ang a a lo thiam bik ta mai chu fak tlâk ve a ni. Hnam in ṭanpui leh achawimawi hi a lêng ta, keini Zo hnam te pawh hian kan silhfên danglam mai avangin kan hnam i theihnghilh suh ang u. Kan ram leh hnam ṭhatna tur hi ngaihtuah ṭheuh a hun a ni. Mi mahni inchhunga nupui fanau chunga lairâwn a, ṭhen leh raal zinga engmah ti ngam si lo chu misual a ni angin mahni hnampui zinga intihlal a, intihngén a, inhlut a hnechhhiah ai-in kan hnampuite thiamlohna leh dan sual bân turte chu kan hrilhfiah-in kan zirtir fel zawk tur a ni a. Vai leh hnam dang tih dân

kan thik-in kan el tur a ni.

"Hnam dang i hmusit suh ang u,
An dàn ṭha kan thik zawk ang chu ;
An dân sual i bân zél ang u,
Mizo lâwm teh u."

Kan Zo ram ah hian kan la chin loh thil ṭül tak a awm a ni. **Inchawimawina** hi, mi-in kan nia thil an thiam zawkin emaw, an ṭih theih zawk chuan kan zah-in kan râwn tur a ni. Mi ṭha chu mi-in an chawimawi a, an fakin a chapo in a uang ngai lova, amah a insiam ṭha deuh deuh zawk tur a ni. Misual erawhchu mi-in an fak a, an chawimawi a, an zah-in an inhluhlâng a, an intingêng a, an chapova, an inngaihhlut phah ṭhin. "Tupawh inngai hlu apiang an tlâwm ang, Tupawh inngaitlâwm apiang chawimawi-in an awm ang." Luka ziak-in a ti.

Zalawra
School Inspector.

NOTICE

In accordance with the rules contained in the Notification No. 900-E dated 29th February 1924 by the Government of Assam regarding the system of reporting the outbreak of Epidemic diseases. It is notified that whenever an outbreak of Epidemic disease occurs the village writter must at once report to the Circle Interpreter or Chaprasi in whose Circle the outbreaks occurs stating the number of deaths and of persons attacked. And the Circle

Interpreter should at once report to the Superintendent, Assistant Superintendent or to the Sub-Divisional Officer Lungleh if the place of the outbreak is written the Lungleh Sub Division

The Assistant Sub-Inspectors at Kolosib and Sairang will have the same duty as the Circle Interpreter in reporting outbreak of Epidemic disease in their respective outposts

Should any delay occur in submitting such report the person in fault will severely be dealt with.

N. E. Parry,
Dated Aijal, Superintendent,
The 8th April 1924. Lushai Hills.

HRIATTIRNA

Assam Sawrkar Hriattirna No. 993-E dated 29th February 1924 a tha awm angin tuna chiaa hri ṭha lo loleng sela khaw chhuar in rang takin a bialtu Circle Interpreter hnenah a report tur a ni, a thi zat te leh a vei zat te sawi in a report tur a ni. Tin, Circle Interpeter in Borsap hnenah emaw; Sapte hnenah emaw; tin, hri ṭha lo lo len-na chu Lunglei chan ni sela Lunglei Bawrsap hnenah a report tur a ni.

Tin, Assistant Sub Inspector Kolosib leh Sairang a mi pawh Circle Interpreter te ang bawkin anmahni chan chunga mi report an pe ve bawk ang.

Tupawh in report thawn hi lo ti tlai sela a tit-

tlai tu cha nasatakin hrem a tuar ang.

Dated Aijal, N. E. Parry,
The 8th April 1924. Superintendent,
Lushai Hills.

I LAWM ANG U.

Kan hun kal ta zawng zawng te leh kan û leh kan naute'n kan ram leh hnam ropuina tur leh mawina tur ngaihtuah a, an theihpatawp a bei in leh hrehawm pawh hrehawm sawi lova, puan veng a, inpumpêktute zawng zawng khan kan ram leh hnam thlamuan nan he mi hla hi an sa ṭhin a.

1. Mizo fate u, finna zawng ula,
In theihtawp in bei rawh u,
At leh sual dova inbuatsaih ula,
In hriamhrei pawh keng rawh u.
Keimahni Zotlang ram nuam ah hian,
Finna leh ropuina tui kan in ang,
Hma lam kan ûm ang thim a kiang ang,
Eng leh thawven a leng ang.

2. Mizo ṛam, nang hi i ni, ka hmangaih,
I ṭhatna tur ka duh hi,
I ropuina theihtawp in ka zawng ang,
I hming lo than mawina tur.

3. Ka nu, ṭap suh, vai ram ah ka kal dawn,
Pei lo tê kan inṭhen ang,
Kan Pathian zar ah kan dam tawn ang a,
Ka nu, kan inhmu leh ang.

4. Ka u, ka nau leh ka ṭhenrualte u,
Dam takin lo awm rawh u,

Vai ram ah hrehawm hlauhawm ka tuar ang,
Kan ram chhan in ka tang ang.

5. Vai ram ata ka lo hawn leh hun in,
I hlimin i lawm ang u,
Kan lungngaihna hi lawm ah a chang ang,
Tun ah ṭap rih mah ila.

Hemi hla hi, ngun takin chiar ula, ngaihtuah teh u. Hmanlai, kan ram leh kan huam at lai khan, nu leh pate'n an fate ram dang a kal tur te awm se lang an phal lova, an ṭap thin a ni. An fate leh an fanute kal ho tur zawng tah a hun ring tak lah a; maher, an ṭah dan hian, lawng tha lo entir ṭah a ni a, kawng tha zawng entirin an ṭap ngai lo a ni; chutichuan, kan ṭhi-chhuan tak tak te, leh kan huam zinga tlawmngai leh lo fing hmasa te chuan, kan ram thawven loh leh retheihzia hi an lo hmu a, nakin a a lo mawi theihna tur zia an ngaihtuah a, vai ram leh, vai mungchang leh an chetzia la hre ngai lo te pawh khan, "Kan ram leh kan huam mawina tur a nih phawt chuan ka inpumpek e," an lo ti ta a. An nu leh an pate an ûmante zawng zawng mittui ti thla a zan mu tuah h'ei thei lova siam khan, vai ram ah te, mahni ram ropuina leh thawvenna zawng khan, an lo liam ta a, chung an liam dawn vel chuan, an û leh an nau, an pi leh an pu, an nu leh an pa a leh an vengte zawng zawng te thlamuan nan leh an tum a lo ropuizia tur leh a lo mawizia tur tih entir nan khimi hla khi mittui ṭhen, an lo sa ta a ni.

Awmzel tur Pakunga.

MIZO LEH VAI CHANCHIN BU

BU 5NA | MAY 1924 | A man kum 1 ah Ch. 1/8/- a ni.

Enkawltu (Editor):- Makthanga, Aijal.
Chhuahtu (Publisher):- The Assistant Superintendent N. Lushai Hills, Aijal.

A CHHUNGA THU AWM.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS AIJAL.

SIPAI HNA

Tunlai hian kan Mizo tlangval ṭhenkhatte'n sipai a ṭan duh-in hmun ruak an beisei ṭhin avangin Sikin Sap ka zawt fiah a, hetiang hian min chhang a ni:— "Kan Aijal sipai ho Sawrkar tiam chin tawk ai-in mi pahnih emaw, pathum emaw lai-in an la tam lua a ; chuvangin tuna chin thla sawm leh thla riat chhungin tumah kan lain ka ring lova, lo duh thar ta thut kan nih leh rawn dil tawhte hming kan ziak kha, a tui kang nghak a indawt zelin kan ko ang ; amaherawhchu hming ziak tawh te pawh kha ziak tawh an ni tih vangin an ṭang kher lo ang a, anmahni an tlâk emaw, leh an duh a thu a ni ang," a ti. Chutichuan thingtlang lam a kan Mizo tlangval tute pawh sipai a inpe duh lo-awm ang sela, tuna chin kum khat leh thla ruk chhungin an la duh rih dawn lo a ni âwm e. Indonate lo awm phut ta sela erawhchu an duh pawh a ni thei e.

Makthanga,
3/5/1924

MIZO HMASA

Kan Mizo lehkha thiam hmasa zing a Thangluaia (Luaia) Sub-Deputy Collector tun ah kan Mizo ram a Sapte pahnihna ah a lo ṭang ta hi kan 'ram tan lawmawm êm êm leh vanneihthlak êm êm a ni tur a ni. Pathian zara'n dam rengin a awm ang a, Kan Mizo hnam chawisang deuh deuh sela tun hmalam a kan duhthusâm ang kha

ṭhenkhat chu a lothleng ta a ni. Kumin ah hian mi dang pahnih-in B. A ekzamna chu ekzam zovin an lochhuak a, an tlin leh tlin loh thu erawhchu July thla ah khian a hriat ang. Kan Mizo zing ah lehkha thiam saug Pathian zar ah lopung deuh deuh ŝela kan Zo hnam timawitu lo pung zel rawh se Chanchin Bu.

HUN LAWMAWM

Sawrkar a lo lian hi, keini Mizo tan chuan hun lawmwm leh hun vanneih thlâk tak a ni. Thil tinrêng ah anmahni dan ṭha leh felna kan lo zir ve a, hmau lai ngaihtuah chuan. Kan Zo ram a lo va thiang fel ta êm! tin, kan Lusei Lalte tan lek phei hi chuan, hun lawmawm lehzual a ni. Hman lai vai len hma chanchin kan chhiar chuan, Mizo ram ah hian Lal chi bik an awm lova, hnam tin anmahni tâwkin an lal; an indo va, a ngamlo apiang mi khua ah an pêm a, a ngamtu chu hnam engpawh ni selang lal ah a lo awm ṭhin. Chuti angin, kan lo in lal chhawk zêl a. a tawp ah Sailo ho hi an lo lal a, Vai pui a lo lian ta a, tumahin do thei lo in dan ṭha thu ah min lo hruai lut ta a. Kan lalte pawh hi, tun thleng hian an lo lal ta reng a ni. Vai lo lian lo selang, kan lalpa thu ah hian, chhuan enge maw zat kan in, dawt leh tawh tur a ni. Chuvângin lalte û, Sawrkar chung ah hian lawm êm êm leh in tan a hun vanneih awm reng hi in hriat chian a lawm tak a in awm a ṭha a ni. Tin, heng lo pawh hi lawm-

awm tak a la awm a ni, Vai len hma khan mi chhiate'n lal hnen ah, fathang leh sachhiah chauh bawk kha an chawi ṭhin a. Chûng lai chuan Mizo lalte hian, ram an neih apiang pawh anmahni ta tak tak a ni a, tumah-in an chung ah ro an rel ngai lova, tun ah erawh Sawrkar in kan ram an rawn awp ta. Kan Zo lalte lalna ram zawng zawng, kha Sawrkar in lal nân leh, sachhiah ei nân a lo hman ta a; mahse kan lalte hi a dah hnuai êm êm chuang lova, an ram ngai a rorel turin, hma khawsang a dan angin Sachhiahte, fathangte, a la pe fo che u; chuvangin min hmangaih tih a lang tulh tulh a ni. Tun ah kan zo ram hi hnam dangin rawn awp sela heti angin kan awm lovang, kan lalna te kan hloh ang a, kan ramte nên, hetiangin buhchhun leh Sachhiah ei-in, kan lalte hi an dah a rinawm loh a ni.

MIZO SIPAI

Kan Nu leh kan Pa te u, in fate in chhuan theih êm êm ṭhin, eng lai pawh a, lo mawi ve in, mite angin lo awm ve selang ti-a, in lungkham ṭhin Mizo Sipaite chanchin tlem ka han ziak a, lo chhiar ve teh u.

Tun ah chuan kawng tinrêng ah a pawimawh ber leh kan zir tur ṭul ber vai ṭawng pawh, mi naranin, kan lo hre ṭhei ta hle a ni. Tun a chin kum khat hnu ah chuan kan thiam hle tawh in ka ring. Tin Sipai awm dan tur te pawh kan lo

hre leh ta deuh deuh a, tun ah chuan, Sipai a chhiar tlak kan lo ni ve dawn dawn ta a ni.

Tun chin ah nangni, kan nu leh kan pate, ṭanpuina zar ah leh kan Kumpinu, hmangaih a zar ah, in fate hian, ṭhatna lam pan zel a, kal tumin awm ilang, reilo te hnu ah, kan beiseina angin, hlawhtlin k... inring a ni.

Tin, tunlai a, Lungleh khua ah Mizo sipai awm ho chu, 14 lai kan ni a, Kristianna lam thu ah te pawh kan la chhuang hle hrih a, Sawrkar Sipai mai ni lovin lalberte Lalber Sipaí ni turin in pe ang u, an ti ṭhin a, an fak awm hle mai.

Lalpa chuan ṭanpu-in malsawm sak zêl rawh se

Pakunga.

NI LEH THLA AWKIN A LEM THU

Vai ho ngaihdan chuan, ni te, thla te âwkin a lem hi heti angin an ngai ṭhin a ni.

Hmanlai leilung siamtirh hian mihringin buh an tuh a, a lo ṭova, a lo lian deuh deuhva, a vuite a lochhuak ta a, mahse a tak a awm thei ta lova, a vui chu a kawh ta reng mai a; chutichuan van a mite an mangang a, an inrawn khawm ta a, "Buhvui hi a fang nei turin engtinnge kan tih ang," ti-in an inrâwn a; tin, heti hian an lo ngaihtuah ta a, "Buhfai siam turin hnute tui kan duh ang, hnute tui lovin buhfai siam theih a ni lo," an ti ta a, tun thleng hian buh vui chhung ah hian hnutetui a la awm a ni.

, hnute tui chu an zawng ta a, Saikini
hi zing a savun ṭhui mi, chi chhe ber hi)
an va pûk ta a, pauva khat chauh an va hmu
tichuan buh ah chuan an theh ta a, chu
tui chuan buhfai a siam ta; chutichuan
el a mite hian kan lo ei ta a ni an ti.
chu hmeichhia chuan a hnute an pûk, chu
ṭhin a, Pathian a timangang a, Pathian
hnhliah ṭhin a ni an ti.
dan in ni leh thla hi Path'an a ni a, awk
m a kan tih hi, chu hmeichh'a chuan a din
hin a ni an ti. Tin, Path'an chuan a hnu-
puksak chu pe let thei a ni a; mahse lei a
h'nangaih avangin a pe lêt duh lo a ni an
lêt selang khawvêl a mi zawng zawng hi-
leh bar tur nei lovin kan thi boral dawn
huvang chuan a pe lêt duh lo a ni an ti,
an nute hnute kan hnek zawng zawng kha
dawn ilang, kan taksa thi ṭhuai mah-
an rûl zo dawn lova, chuti ang bawkin
el hi a boral thuai si loh chuan chu hnute
rulh rual a ni lo an ti.
hi ho chuan, Awkin ni emaw, thla emaw a
chuan silaite an kap a, Pathian hnen ah "Aw
Lal, lungngaihna nasa tak chuan i chung ah a
che a, tuarpui thei che leh ṭanpui thei che chu
ni ilang tun ah hian ka tuarpui-in ka ṭanpui ang
che," an ti a, an au vak vak mai a ni.

Mahse an rindan hi a dik lo a ni. Pathianin ni te, thla te, arsi te a siam a, âwk te hi lei hlim a ni tih hre mah ila, Pathian siam bawk a ni a, kan hmuh theih leh kan hriat theih zawng zawng hi Pathian siam loh tuma siam a awm lo; chuvangin thil siam zawng zawng hian an Siamtu chu an timawi-in an tiropui ṭhin a, a thil siam ai-in a Siamtu-a chu, fak loh rual a ni lova; chuvangin Pathian ropuizia hriat a, Amah kan zawn a hun zawk a ni.

Thil ṭha kan hmuh ang hi,
Tuma'n an hmu thei lo,
Kan Pa ram thil a ni,
Khawve'in an hmu lo.

tih hla angin, heng kan Vai hote hian an hmu thiam lo takmeuh a ni; chuvang chuan a Siamtu ai-in a siam-a chu Pathian tak angin an ngai ṭhin a ni.

Pakunga,
1st Assam Rifles.

I LAWM ANG U

(*Chhunzâwmlehna*)

Aw! a va ropui-in a va mawi êm! hêng an sak leh, An nu leh an pa an han ṭhen tur te hi ngaih tuah mai pawh hian a va lungchhiat thlâk-in pasal ṭhat ava ngai tehlul êm ve maw, mahselang, kan hla -in a sawi tawh angin a vai ram ata ka lo hawn leh hun chuan, i hlim in i lawm ang u, ka lungngaih te hi lawm ah a chang ang tun ah te ... ilang," a tih ang tak in, tun a hian hlim

leh lawm takin kan lo awm ta a ni, kan ram rethei leh, ram â tak ah chuan, a fate chuan hmuntin ah, thlamuanna leh zirtirna kan lo nei thei ta kan ram a roreltu te, an hmuihmai kan en ngam ngai hleih loh, Pathian ang mai a kan hlauh ţhin te hmun luah tur chuan, keimahni ngei kan lo ţhu ta bawk si a; tin, Pisa Baba, tun hma lam a, kan hlauh êm êm ţhin te leh, biak pawh a min chhang duh hlei lo an kawngkhar bianga ah pawh kan dah ngam ngai loh te hmun ah chuan kan tapate'an lo awm leh ta a ;tin, sipai ho zing a puak phur a kan kal lai te a hrehawm tehlul vei nen khan kan Lusei sipaite ngei an lo awm leh ta si a.

Tin, damdawi in a va kal a damdawi va dil a lâk hleih theih lohna hmun ah pawh kan hnam leh kan pianpuite an lokhat leh ta, sawi ilang sawi sên a ni lo, hmun tin ai thlir ilang lung a awi ta rêng a ni. Misslorary lam ah lah Pastor leh Kohhran tam tak thlarau thu a, kan nu leh kan pate an ni si â, kawng tinrêng ah a bul ber leh a tawp ber a min kualkhungtu, anmahni kual chhung a thlamuang a ci leh barin kan lo awm ta. Aw! "Ngaihtuah bawk lang lawmin i lo khat ang," hla pakhatin a tih angin, ûnaute u, ngaihtuah teh u, hlim leh lawm tak a awm a hun ta a ni, kan manganna zawng zawng leh kan lungngaihna zawng zawng te kha lawm ah a chang ta a nih hi. Chibai û leh naute u,

Pakunga, Ch. L/N1stA. R.

NGAI NGUN TEH

Kristiante hi, sipai pawl ang deuh kan ni, sipai ho chu, a hnuai ber aṭangin indawt zelin, Field Marshal, (Sipai hotu lian ber) thlengin an indawt chhova, chuti ang bawkin keini Kristiante pawh, kohhran ho zing ah hian, a tê aṭangin, a lian thlengin kan indawt chhuak chho ve a ni. Tin, thu sawi thu leh Biak-in a ṭawngṭai tur a min ruat hian in, mi tamtak thu sawi ngai lo leh la ṭawngṭai lo chuan, heti angin kan ngai ṭhin a ni, "Pathian Lehkha hrilhfiah dan ka th'am si lova, ṭawng lan thlum pawh ka thiam hek lo, heng ka kiang vel a ṭhu te hi, Pastor leh tirhkoh, mi lian leh mi zahawm, Pathian thu sawi thiam leh, hre thuk tak tak hlir an ni si a, kei teh lul hian heng zing ah hian thu han sawi ilang ngaihthlâk tlâk leh, beng khawn tlâk a ni dawn si lova, a zahthlak teh lul vei nen, ka sawi in ka ṭawngṭai lovang", kan ti mai ṭhin a ; chutichuan inhmáng lo vin, kan zah avangin kan awm bo ta mai ṭhin a a pawi hle a ni, heti ang rilru putu i nih ve bawk chuan, hemi hnuai a tèhkhin tur ka ziak hi lo chhiar lang i taksa nen, lo in teh'khin lang, thiam lo tak leh zak tak chung a, i tih hramna sawtzia i hre thei ang. Vawikhat chu, Sawrkar lian leh Sawrkar lian an indo ta vak mai a, Sipai tamtak leh hotu lian ber aṭang a hnuai ber te pawh heng sipai rual zing ah hian an tam ve êm êm a ni.

Chutichuan, ral lam sipai ho chuan, an rawn ûm dawn a, an lo sen tuar tuar mai a, silai in an rawn kap dur dur zêl a; tin, a lo daugtute chuan dang thei lovin, an tawlh zêl a, nakin deuh ah chuan, kulh lian pui kiang ah ṭan hmun an lo khuar a; tin, a rawn ûm zeltute chuan, theihpa tawp chhuah-in an rawn kâp a, lei laihkhuar a-sipai sang engemaw zat lo ṭang te chu an kâp hlum ṭeuh mai a, a tawp ah chuan sipai pakhat chauh hi a nung ta a, a ṭhiante leh an hotu zâwng zawng an zawrnel te nen chuan an thi ta vek mai si a. a tan chuan a va thlaphan thlâk dawn êm, chu-tih lai chuan, ral ho chuan an beih tur kulh chu an kâp leh ta zel a; tin, chumi sipai pakhat thi bâng a chuan, a theih tâwp in silai puak rangin râl lâm chu a kâp ta vak mai a, râl ho chuan he kan kulh lâk tum ah hian sipai tam tak an awm a ni ang, kan beih phei mai chuan min lo that vek ang tih an hlau ta a, an bei phei ngam ta lova, bei phei sela chuan an lâksak vek tûr hi a ni a.

Chutichuan, "Kan ṭhiante i pun hrih ang u" an ti ta a; tin, an ṭhiante an pun lai vel chuan Sipai pakhat a puitu tur chu sang tam tak an lo thleng ta a, an ûm ve ta thung a, a tâwp ah phei chuan an va that chimit ta a ni.

Hetia sipai pakhat mai, hotu pawh ni si lo, Hawldar pawh tling zo hlei lo, dan hriatna thu leh lehkha chhiar thu ah pawh engmah thiam ve

hlei lo hian hemi ni hian hotu zawng zawng te leh an Lalber Field Marshal te ai mah chuan hna a lo thawk sawt ta êm êm a ni. Hotu tam tak te chu an ngunhnam nen an lo mu ta, Hawldar tamtakte pawh an hawldarnate nen an borol ta, a ṭhiante zawng zawng pawh chutiangin an lo boral ta a, an ngunhnâm leh an hawldar belte chu an engmah ah finna leh sawtna tur thu ah hemi an hnuai a awm ṭhin sipai hi an lo tluk ta lo tih a lang ta êm êm maí a ni.

Heti bawk hian Keini Kohhran zinga naupang ber leh thiam tlem ber te pawh hian kan kiang vel a Pastorte leh Tirhkoh upate ṭhu khepkhup in awm mahselang zak lo tawpin kan Lalpa hming hi kan hriatna angin kan puang hram hram tur a ni, tih hram tumna hian hnehna hmuh theih a ni tih khi mi sipai khian min entir si a, Pathianin a duhzâwng apiangte hnenah ropuinate chawimawinate, hnehnate a pe thei-in a pe ṭhin a ni.

Khi kan sipai pawh khian engmah a thiam lo ra a, a tawp ah chuan Zawrnel leh hotute lovin hnehtu hming a lo pu ta si a, keini pawh-in kan theih ang a kan beih a, kan rilru a ṭhahnem kan ngaih phawt chuan hrê tlêm tê leh kam tlawm tak te ni malí ilang, hnehtu kan ni ve thei ang tih chiang takin a hriat a ni.

Pathian chuan, ṭawng hmang thiam tak te leh thu: awi thiam tak te pawh hi, a endikna chu,

rilru thu a ni si a. Kan raldote hneh tur a endikna pawh rilru leh huaina a ni bawk a. Lalna leh kaisanna mai hian, ral ngam theih a ni si lo; chuvangin, ûnaute u, Krista hian kan thiamna mai ah min en lova, kan rilru ah min en a ni, rilru a entu chu zah a ṭul a. Amah a lak ah chuan ſimkhur a ngai ber a, Amah chu, kan Lal leh kan Pathian a ni si a, Amah ſaktu nih leh chawimawi tu, rilru ah pawh Amah lainattu, nih kan tum tur a ni.

Englai mah a thu sawi ngai lo leh, ṭawngṭai ngai loten, rilru tak a, Lalpa hmangaih a a thu an puan leh mahni sual zia hria a, ngaihdam dil a, ṭawngṭai hrâmtute chuan, mihring hnen a an dil a ni lova, Pathian hnen a a dil an ni si a; a chhangtu tur leh a sawiseltu tur pawh kan Pa van a Mi a ni tih hriat ſiah tur a ni; chutichuan ngaihtuah teh, kan zahnate hi khawvel rilru a la ni ta fo a ni. Pakunga,

MIZO SIPAI

Lunglei a Mizo sipaite chuan, heti ang hian kan lawm thu leh kan Rahsivêng upate'n min zirtir ṭhatzia thu hi, kan sawi ṭhin a, kan tan a hun lawmawm leh hun vanneihthlâk ber a ni-in ka hria a, kan lawm êm êm-in hetia kan upate'n khawngaih leh hmangaihna luang hmun a, mittui chhiarsenloh tifar-in, an naute tlan bo hnu lokir lehte lawm in leh, tlanbona la awmte ṭap chunga

zawngin leh an mut pawh tuah thei lova, kan felna tur ngaihtuahna avanga, hrehawm tinreng lungngaih sawihleihtheihloh an tuarnate hi, theihnghilh ni reng a awm lovang.

Kan upate'n min zirtir ṭhat zia chu, keini Mizo sipaite hi, thim zing a la awm, êng thu hi hre ve hlek lo hlir kan ni a, kan thlarau rilṭam leh tui hal tak a awm hi an hmuh-in, kan zing a upa deuh deuh leh Krista lam a lo ding ve lek lek te hi, an Biak in a an hun pawimawh leh an in zir tirna hmun pawimawh ber ah te chuan, Krista chanchin puang darh tur leh, zir turin min duh a, an hun pawimawh tak tak te chu min kian ṭhin a ni, kan sipaite hi mihring sipai ni lovin, Krista Sipai an lo nih theih nan tih an ngaihtuah avang leh lo ni ngei ngei rawh se ti-in, tlawm min ngaih pui êm êm a ni, tih hi a hriat fiah a ni, Heti êm a khawngaihna leh hmangaihna keini Lusei sipaite'n Isua thisen zara kan lo hmuh hi lawm loh rual em ni ang; Kawr thuk tak te chu chhun pawnin a awm ang a, tlâng sang tak tak te chu tih phai-in a awm ang, tih ziak kha ḥemi hmun ah hian a lo thleng a ni-in kan hria a ni. Hêng kan upate hi tûn hmalam thu kan thlir zawngin mi chapo leh mi inngaisâng tak te pawh an ni ang ; tin, a ṭhente phei hi chu Sawrkar hnathawk a ei-tur bartur thlaphâng lova nuamsa tak a awm thei leh khawsa thei an ni ; nimahselang an ropuira

ang leh an khawvel mawinate zawng zawng ata kha an lo tla thla ta a, keini kawr ruam leh luidung-hnim hring mai mai zing ah hian tlang sâng thaw veng ata chu an lochhuk ta a. Kawr ruam a awm te nen chuan kan lo inzawl ta a ni e. Krista thisen avangin hmun khat a inlainatna leh inzirtirna ropuite kan lo nei ta a, kan va lâwm teh lul êm ! a ni, Pathian malsâwmsakna zar ah kan upa duh takte'n tlâwmng i tak a an neih lai leh an duh lai ngawih ngawih thilte pawh an nau te riltam leh tuihâl tak an hmuh hian pêk leh neihtir vek min duh a, kan tân a ropeina leh mawina chang tur a min zirtirna hi thlâwn lo hrâm rawh se, chutichuan Pathian malsâwmna zar ah kan unau sipaite ho pawh-in theihpatâwp chhuah in kan Upa te thu ṭha min zirtir hi kan lo bei zel ang a, heng kan ûnau Gurkha ho te leh kan ṭhiante zawng zawng thim zing a la awm te hi kan hruai chhuah theihna leh kan Lalpa hma a lawm tak a kan thlenpui theihna tur a lo ni ang, chulo vah pawh heng kan sipai veng chhung thim tak mai, englai mah a Krista chawimawina leh ṭawngṭai a fakna awm ngai hlei lo, Krista hian kan awmna kawngthar a rawn kik pawh a, hawn-duh awm a hnêk in kalh ṭhatna hmun zawk ṭhin Lalberte lalber tlâwmna leh sawiselna hmun ah hian Krista chu lo ropui-in leh kan kawngkharte inhawngin kan veng chhungte hi Krista vawn leh a lalna ram atan.

kan lo siamsak ve theihna turin, heng kan Upate'n min zirtirna hi pawm in theih tawp in Krista Isua chanchin mawi ropui hi, i bei ṭheuh ang u.

Kan Lal Isua zuitu nih hi, hemi khawvel ah pawh hian a nuam ber a ni, mi chapote, milian mi lal leh hausate nun kan awt lova, kan thlarau rilṭam leh tuihal tak hian, Krista hnen ah puarna a nei dawn tih hria-in thlámuang takin kan awm si a,' 'ka Lalpa hi a mawi ber e, hling lukhum in phuar vel mahse,' tih-hla angin, a mawi-in ava ropui-in, a fate hi min lo va lainat êm ! Aw Krista zui duh lo te u, tun a chin ah Krista chu rawn zui tawh ulang, hmangaih ropui a man chhiar sen rual loh chu, lawm takin i hmu tawh ang.

Pakunga, Lance Naik
Mizo sipai tan a ziak.

HRIAT RENGNA LUNG LIAN BER

Mizo ram ah tunlai hian in-hriat-rengna lung lian leh ropui hi kan ngaina in kan hlut leh zual ta deuh a. Hmanlai in lehkha ziak thiamte pawh kan la awm lova ; mahse lal leh mi ṭha te chuan an hlut hle. Tun ah erawhchuan, lehkha ziak thiamte kan lo tam ta deuh a, lung phun tamtak ah te chuan, a neitu chanchin hi an ziak dul ṭhin a, a tam apiang kan duh ṭhin a ni âwm e.

Sap ram ah leh ram dang ah te pawh an hlut hle a, mi ropui thlân chhung ah te chuan in ropui tak tak te an sa a, milem ropui tak tak

leh mawi tak te an dah ṭhin a ni. Hêng zawng zawng hi a thi tawh a tân khìn a ni lova, a dam te tân a ni zawk tih kan hre ṭheuh âwm e. Mitthi tawh chuan a mawizia leh a ropuizia te an hriat tawh si loh avangin. A ni, hênghi a ṭha êm êm mai, mitthite'n an hman tawh loh hi a dam a te hian kan lo hmang ṭhin a ni. Mi ropuite leh mi ṭhate hian an thih hnu-in kan hman tur thilte min hnutchhiah ṭhin avang hian in kan sâwt pui ber ṭhin a ni. An dam lai chanchin te kan lo ngaihtuah chîng hian min ti lâwm in thil ṭha te min zirtir thei êm êm a, misual te pawh lo ni sela sual dona rilru te pawh min siam sak thei êm êm ṭhin a ni. Tin, chûng an chanchin te chu lungphun aṭang a kan hmuh te a ni lova, anmahni ṭhatna mite hnen aṭanga kan hmuh a ni ber ṭhin; lungphun ah thil tam tak a ziak theih si loh avangin, chuvangin lungphun lian ber chu thil ngilnei leh thil ṭha tih hi a ni. Kan ram a Lungphun ropui leh tlo nei ṭhenkhatte chu Vana pate, Chawngbawla te, Khuangchera te, Neuva te, leh Taitesena, henghi hmingthang ber a te chu an ni, an chanchin kei-in tam ka hre lova, a hria in rawn ziak ve ula mi tam tak tân a ngaihnawm hlê ang. Chutichuan khawthlang lam a mi hmingthangte khaw chhak lam in an lo hria ang a ; tin, khaw chhak lam a mi'n chuti angin; tin, chhim leh hmar chutiang bawkin. Lehkha

zirte naupang deuh pawh an lo finna hi thil dang a ni lova, mi ṭha leh mi ropui te chanchin an zir fo avang a ni ber. Hetia zir zel hi a lo nih avangin mi ṭha te hming hi a dai thei ngai lova, ram tin ah a thang ṭhin in hla tak aṭang te in hriat theih a lo ni ṭhin a; chuvangin lung phun lian ber ang a lo ni. Taitesena chanchin tlem tê chauh ka han telh ang e, a hre tam in an rawn zawm atân. Khawthlang Lal Hrangvunga khua a mi a ni a, a rualpui te leh a el vetute pawh an la upa chiam love. A hmahruaitu a nih avangin a hming a thang ta bik a ni ber, huaisen lam ahte chuan a ṭluk pawh an awm an ti, Nimahsela chaw ei tlêm ah an tluk thei lo ber a ni; ramchhuahna ah hian tê tak tê in bar hnih aia tam a bar ngai lova, mahse a taima ber fo ṭhin a ni. Upate pawh-in a hriat phak in dohzawng an sawi ngam ngailo, an sawi hlek a hriat chuan, ni khat kal a lak theih te chu a bei zel ṭhin a ni. Vawi khat chu ân ram chhuahna ah kal kawng ah hian chaw an fak a, Tarpilu chung ah hian a ṭhu a tin, an riahna hmun an thlen chuan Upate chuan, "Zânin chu tarpilu muh tur kan duh hi le" an ti a. Taitesena chuan a lo hre ta hlauh mai a, a rûkin zan ah tarpilu la tur chuan a kal ta tlaih mai a, chawhma kal lai a hla a ni si a, a ṭhiante'n an va lam a, an chawfak a a ṭhutna tak chu a kawr hian a lo ak ṭâng mai au ti. Hlauh-awm hmun a

leh ram reh ah te amah a a awm chu a muang êm êm mai an ti. A huaisenziate pawh tam tak ziak tur a awm ang a, tun ah chuan a sei lutuk dâwn a, a hria apiangin kan ram a mi hmingthang te chanchin hi ziak ching fo ila ka ti a ka han ziak mai a ni. Tlem tlêm in rawn ziak vê teh u khai. Sawt nân a hmang te pawh kan lo awm mahna.

Saichhunga
Sailo.

KRISTIANNA IN KHAWVEL A SIAMṬHATZIA.

A hmasa ber ah chuan kan Kumpinu Sawrkar hi Kristian Sawrkar a ni tih in hriatreng ka duh a. Mi ṭhenkhat in hriatna te leh finna te, huam ropuina te hi amah in a ṭhang a ni an ti thei e. Mahsela Kristian zirtirna a tel hlek loh chuan dân ṭha lo tam tak a tel ve ṭhin. Kristian zirtirna eng ah chauh dân ṭha lo chu a lo lang ṭhin. Isua hming hriatna ram leh hriat lohna ram chu a in ang lo êm êm a ni. A hmasa berin Roman Sawrkar ah han en ila :—

Roman Sawrkar hi khawvel lam ngaihtuah chuan Sawrkar ropui ber a nih lai a awm tawh a, finna lam ah te Greek mite'n an rawn ti fing êm êm ; tin, chûng lai chuan khawvel a ropui ber leh thil ti thei ber an ni bawk. Mahse kriṣtianna in a pawlh hma chuan an dân tam tak tunlai mite rilru ah chuan â tak tak a lang a tam a ni. Amphitheater an tih te hi mihringin sualna hmun

a ni, mi chak tak tak, ram khat a chhuan te hi an thlang a, vantlang ennawm atan te an insual tir a, a chak lo zawk chu a chak zawk chuan ti hlum mah sela engmah a pawi lo; tin, mihring vêk sahuan ah te an thch lut a, sa te nen an in sual tir ṭhin chungte chu engmah a ṭhat loh na leh a sualna te hmu lovin, lawm takin vantlangin lal nu leh lalpa hovin an thlir ṭhin. Tin, Pathian hlauhnate a awm loh avangin sualna dang tam tak te leh rûkrûkte pawh a tam. Heng thilte hi tunlai mi-in kan ngaihtuah chuan mi fing hnamte'n han tih âwm rêng rêng in a lang lo. Mahse hmanlai mi chuan a ṭhatlohna an hmu thei lo. Mi fing tak tak te pawh an awm ve bawk si. Tunlai Kristianna êng a thil ṭha lo tak tak a lang te hi hmanlai chuan a ṭhatlohna a lang ve lo a ni.

Tin, Sap ram ah te pawh Kristian an luh hma chuan dân ṭha lo tak tak a tunlai a mi mit a lang te hi a leng nasa hle. Mihring te pawh ransa angin an hralh ṭhin. Mihring innghaisakna te a nasa in ngilneihlohnate a nasa hle ṭhin. Kristian an lo luh hnu in erawhchu dân a ṭhat lona an hmuh ngai loh te kha a lo ṭha lo ta êm êm a, tunlai a mite mit ah leh thinlung ah phei chuan hmanlai mite chu mi â hlir an ni ta. Kristianna êng ah chuan thil engkim a chhia leh a ṭha a lo lan fiah vâng a ni. Tunlai a Kristian lo Sawrkar chu Turkey khu an la ni, mahse an vêl a Sawrkar dang

dân ṭha tam tak an lo hria a, hmaulai mi ang êm chu an ni lo, mahse an ram cha ram dang nên a tehkhin chuan ngilneihna a awm lo êm êm. Tun indo lai a an râl mante pawh an tiduhdah bik, hmelma hrem tawk te an thiam lo. Kristian sawrkarin erawhchu an hmelmate pawh a pawimawhna chin chung lam ah chuan mihring chung ah thu neih an duh lo. Pathian siam bawk an ni tih hria in Pathian zahna an nei ṭhin. America Sawrkar leh Turkey Sawrkarte kan tehkhin chuan a 'inang lo nasa êm êm a ni. Turkey mi America ram a lo zin te leh lo awm te chuan Pialral a awm tluk hial ah an inngai a ni. Mi ram a Kristian êng in a ên ram a an awm hnu a, an ram lam awmzia an enkir leh chuan hremhmun ang chauh in an ngai a ni. Aumahni ram a an awm lai in erawhchu ngai ah an neih avangin engmah nun dan mawi leh mawi lo leh ṭha leh ṭha lo an hre chuang lo. Kristian êng a an en in erawhchu rapthlak takin a lang ta a ni. Sawrkar tam tak chanchin tunah kan chhiar seng lo ang a, chhiar zel ila, Kristian ên ram leh a ên loh ram danglamza chu kan hre zel ang.

Hemi kan India ram chanchin hi erawh chu tlem in han en leh ila. Sawrkar lo len hma chuan nûn dan rapthlak tak tak a tam a ni. Nausen piang hma a ber, fatir apiang hi Pathian hnen ah kan pe e ti in an nghawng ah an ât hlum a, tui biak

nan an hmang zel ani. Tin, nupate hi a mipa zawk a thih chuan hmeichhia chu mitthi ruang zing ah chuan an hâl tel zel. Naupan lai te-in an inhual a, a mipa zawk a thih phawt chuan a hmeichhia chu eng rual pawh ni sela naupang emaw, nula tleirawl emaw, nula emaw pawh ni se an hal hlum ve zel a ni. Tin, Pathian tihlawm nan ti-in nghakuai te in an-inkhai a, taksa te nasa takin an intirethei ṭhin.

Hêng zawng zawng te hi a ṭhatlohna hmu lo vin lawm êm êm-in an zawm ṭhin a. Nu leh pa te pawh-in an fanu duh tak hal hlum turte chu ṭah lovin thil ṭha lam emaw ka tih tiin lawm takin an ṭhen ṭhin. Nausên fatir te pawh chu ui ang mäi-in an ât 'mai ṭhin a; engmah a ṭhatlohna an hre ngai lo. Amaherawhchu Sawrkar hian an rawn khap hnu ah, dân ṭha leh mawite an zirtir hnu ah chuan a lo danglam ta êm êm. Tunah te hian vantlang mit hmuh leh thinlung ah chûng mi te chu mi â angin an lang ta, Krista êng a kan thlir avângin, mahse chûng chu kan aia mi â te an ni tih kan ring tur a ni lo. Krista êng an neih loh vang chauh a ni. Anni pawh-in Krista êng a an en hnu chuan kan en ang leh ngaih ang bawk in an en in an ngai ta a ni.

Tin, Australia ram lam a Fiji thliarkar lam en leh ila:— chûng a mite chu hringei an ni a, an ṭhiante ko khawnin an nupui fanau zing a a

thau ber an duh apiang thlangin kel ang mai-in an ât hlum a, an ci khawm thin a ni. Chûng an tih lai te chuan engmah rilru nawmlohnate an nei hlek lo a ni, ran kan talh ang chauh takzet hian an nupui fanaute an talh thin. Mikhual an hriat ngai lohte chu an ûm a, an man a, an ci zel a ni. Chûng ang te êm a mihring zet awm chu a make tû rawh u maw! ransa pawh an tluk tawh lo a ni. Mahse an zing a seilian ni la, an ai a danglam a, an thiltih ah te chek vawng vawng in i inring em? I awmna anga ram êng ah an awm ve loh vang chauh a ni zawk e. Chûngte chu enginnge mihring nun dan ang a nuatir leh thei ang le? an ram a lut apiang te chu an lo ci zel si. Lal Isua Tirhkohte an ni! Missionary tam tak an lo ci thin; mahse Lal Isua'n mite a tibeidawng hlen lova, an rilru lam hnehin a mite chu thu a hrilhtir a, chatiang ransa ai pawh a hmun hmuai zawkte chu a rawn ên ve ta. Tunlai chuan an ram ah han kal ula, "Aw! nang hi a ni maw Lusei ram a kan ûnau chu, Lalpa min hmangaihna hi a va ropui êm! Ka hmuh che avangin ka lawm êm êm mai, chibai" tiin i kut a lo man vawr vawr in ka ring a ni. An hring ci lai chanchin rêng rêng a hre ngam tawh lovang. Tunlai chuan Kristian tam tak an awm a, lehkha thiam sang tak tak, Sap hna ropui tak tak thawk an tam ta a ni. An hring ci lai chanchin a an han hawikir leh changte

in, a ṭhen-in an ṭah phah a, a ṭhen in an nuizat tawh a ni. Lal Isua êng chu a va ropui em!

"Ram tin ah Kros thihna hlu hi
Lothang nghal sə ṭul tak a ni,
Kalvui ah khua lo var se
A chhûn en kil tin thleng rawh se,"

Tin, kan Mizo ram hi tlem in lo en leh ila. Chhiartu zawng zawngin ka aiin in hmu fel thiam zawk in ka ring. Sawrkar lo len hma a muanna te kan neihlohzia, kan thil hlauh a tamzia te leh tun hnu a kan engthawl takzia te. Tin, Sawrkar lo kal hnu a nun dàn pawh hmun hnih ah ṭhen theih a ni. Hmanlai a Sawrkar hnathawktute an hlauhawmzia te leh tun hnu a Lal Isua êng a kan huat zawng te ka unau duh tak ah te an lo chan tâkzia te. Heng hi thu hrau a kim deuh a la chhiar chhuah ah ka duh.

Hrawva.

MIHRING TAN A THU HMANTLAK

1. Zirtirtu ṭha ber chu "hun" a ni.
2. Thu-te khawnvar chu 'thu-fing' a ni.
3. Inngaihtlawmna hi lawmna 'ki' a ni.
4. Khuai ángin ṭûl chhen rawh.
5. Hriatna hi thuneihna a ni.
6. Mi rethei inngaihtlâwmna nei si lo chu, khawnvar a tui tel lo ang chauh a ni.
7. Thu leh lung hi an paih tawh phawt chuan an lokir leh ngai lo.

8 Mi fing tân 'thu' a ni a, mi sual tân 'tiang' a ni.
9. Mi ţha in khawvel ţha a hmu chhuak.
10. Chithlum ai-in thu ngaihnawm (thawnthu) reng rêng hi a thlum zawk.
11. Moneitu chu ni hnih khat 'chhûng chu "Lalber" ang a ni
12. Mi a hrehawm lai berin a sim ţha thei ber a ni.
13 Jungai hlu chuan Pathian nuih a tiza ting chauh a ni.
14. Nguunhnâm (thal) ai-in lei-in mi a that hnem zawk.
15. Hlimna mup mup rêng rêng hi chhûm lo zing chûk a, kianp leh ta ang chauh hi a ni.
16. Indona ţha ber chu i chung ah a awm ţhin.
17. Hmelma fing chu ţhian finglo aiin a ţha zawk.
18. Au vak aiin nungchang in thu a sawi ring zawk.
19. Ţhian sual i hmuh te chu khuai-in chithlum a bawm ang an ni.
20. Leilawnin lui kam tuak a zawm angin rinna hian Pathian leh mihring a zawm.

Hawla,
Thakthing vêng.
Aijal.

JUNE - 1924

MIZOTE ȚHANZIA

Tunlai a Mizo tlangvalte lehkha lama an zir sei chin hi hriat ȶheuh kan duh in ka ring a; tin, hriat atan pawh a ȶha hle rêng a. Tun hmalam kum 20 lai kha chuan lehkha thiam pawh sawi tur an la awm lova. Kum 1903 ah khan ekzamna hmasa ber LOWER PRIMARY hi a awm a. Chumi hma chuan ekzamna awm lovin an zir ngawt ngawta, chumi kuma Lower Primary ekzamte chu Sapȶawng lam ah chuan tunlai a MIDDLE ENGLISH tluk lai hi an ni. Tin, a kum leh 1904 ah UPPER PRIMARY EKZAMNA a awm leh a, chuta chin chu kum tin Lower leh Upper ekzamna a awm ta reng a, kum 1909 ah khan Aizawl skul ah Middle English ekzamna a awm a, naupang pahnih an tling. Chu ta chin reilo tê ah Serkawn Skul ah pawh MIDDLE ENGLISH ekzamna an nei ve lêh ta a. Chutichuan Mizo ram ah hian tun thlengin Middle English Skul pahnih a awm ta. Kum tin Mizo tlangvalte sawm aia tam mah ve ve in Middle English chu an lo tling ta fan rih. Kum tin Upper Primary tling chu an pung leh zual a, Lower Primary tling pawh an pung deuh deuh zel bawk a ni.

Tin, kan Mizo tlangval Shillong a kal hmasa bêr te chu kum 1903 khan a ni a, a dawttute 1909 ah khan a ni a, a dawt leh tu te 1910 ah khan; tin, a dawt leh tu te 1912 ah; chuta chin chu kum tin a tlem a zawng chu tun thleng hian

an la liam ta reng a ni. Tin, Entrance, Matriculation an tih tâk hi kan Mizo tlangval pakhatin Kum 1910 ah khân a tling a, chu chu a tling hmasa ber a ni a. A kum leh ah pakhat a tling 'leh a, tun ah chuan Matriculation passed zawng zawng an vai in 14 an ni ta a. Tun ah hian pakhatin a rawn ekzam a, a chanchin hriat loh in a la awm a, a rawn tlin ve leh kan beisei êm êm a ni. Tin, Shillong aṭangin tlangval ṭhenkhat te Dibrugarh ah damdawi zirin an kal a, tun ah mi 7 in S. A S an tling tawh a, Daktor Babu lian 6 Sawrkar hnathawk mek an awm ta: Tin tun ah mi 2 chu zir lai an la awm. Tin, tlangval 2 chuan Dacca a Engineering Skul ah Suboverseer an tling bawk. Tin, Cherrapunji Khasi ram ah Pathian thu zirna Skul ah Kristian tlangvalte sawm ai-a tam ekzam an tling bawk.

Tin, Shillong Skul zir zawh, a lehkha lam zir leh na COLLEGE ah Mizo tlangval kal hmasa ber chu kum 1913 ah khan a ni. Tin, I. A. tling hmasa ber chuan 1920 ah khan a tling. Tun ah chuan tlangval pathumin I. A. chu an tling tawh a. Kumin hian pahnih an in exam a, an chanchin a la chhuak lo, an lo hlawhtlin a I. A. tling tlangval pa nga neih ṭhuai a beisei awm hle a ni. Tin, tlangval pathum chuan B. A. an exam ta, pahnih te chu kumin a exam an ni a, an chanchin a la chhuak lo bawk. Lo hlawhtling ve ve se lawm-

awm êm êm a ni ang. A hmasa a pakhat chuan a tling lova, Mahse tun ah Sawrkar hna a thawk tawh a, tunlai in Aijal ah Bawrhsap puitu 2 na ah a ţang.

Tin, tunlai in Mizo tlangval phaitual a lehkha zirte chu an lo pung ta hle mai. Shillong ah leh Silchar ah Skul sâng a zir sawmhnih aia tam an awm ta. Allahabad ah pakhat a awm bawk. Tin, Calcutta ah Skul sâng bawk a zir pathum lai an awm bawk. Tin, zirna sâng leh zual College ah paruk an awm a, an zing a pahnih a te chu tun ţum a B. A. ekzam mêk a te chu an ni. Tin, Calcutta ah Mizo tlangval pakhat Ran Daktor zir a awm mêk bawk, nakkum ah hlawhtling a a lo chhuah a beisei awm hle Mizo ram sakawrte, Sebawngte leh ran dang zawng zawng te pawh-in an nghâkhlel êm êm a ni.

Mizo hnam fahrah tak hian hnam dang chu el tur kan ni lova, Mizo ram a mite hian Mizo tlangval lehkh zirzia hriat fiah nân ti a ziak mai mai lek a ni e. Tûn hnu kum tamtak chin ah leh ţhangtharte tan heti a ziak a dah fel hi hmantlâkna a la awm tâk dah ah tih thu mai a ni e. Eng kim ah hian Mizo fate hi kan la naupang a, chuti chuan heng hi hnam dang tan sawi tham ni lo mahse Mizo ram atan chuan ziak chhuah tlâk a la ni rih in a lang a ni.

Chanchin Bu

PALESTINA RAM.

Kan Lal Isua he khawvel a a lokal lai chanchin hi Kristian lo te pawh in thawnthu mai mai a ni lo tih in lo hriat theih nân tiin hmau deuh tawh ah khan Sawrkar chanchin bu vêk ah khawvel chanchin Grik Sawrkar, Roman Sawrkar leh British Sawrkar inzawm zêl khan ka rawn chhuah a. Chutah chuan Palestina ram chanchin kan Lal Isua a lo pian' lai thu ka telh hlek a, chu chu ka ziah chhan ber a ni nghe nghe a. Tun ah hian Palestina ram chanchin chu tlem te in a tawi zawng leh a chiang thei ber zawngin ziah ka tum leh a ni. Hei hian Chanchin Ṭha in chhiar na te a pui êm êm che u in, Kristian lo te pawh in chanchin in lo hriat chian leh zualna a nih beisei in lak khawm a ni.

Kan hriat angin Israelte hi an awm ṭhaṭ duh loh avangin buainate an tawk fo ṭhin a. Nathian in mi ram lalte ḥmangin a rawn hrem ṭhin a, an lo sim in a siam ṭha leh ṭhin tih kan hriat kha. Chuti angin B. C. kum 500 lai vel ah chuan Babylon lal Belsazara'n a rawn la a, Davida ho sala an man ṭum chu a ni a. Chu chu Jerusalem chhiat hmasak ber a ni. Tin Juda mite chu Persia lal Cyrus (Kura) khan a la leh ta a. Tin, B. C. 343 vel ah Greek lal Alexandera India ram thleng in a lo lian a, Persia ram pawh a hneh a, Palestina ram hi a chhuhsak a; a thih hnu ah pawh

a upate'n an ro chung ta a. Suria ram ah Saeucida mi an lal a, Aigupta chung ah Pholemic chi te an lal a. Chutichuan kan Lal Isua lo pian hma kum 300 vel lai ah pawh Greek mi te leh Juda mite hi an lo in fin tawh fova. Greek ṭawng hi an khual zinna ber a lo ni tawh rêng a. Roman Latin ṭawng hi an Sawrkar ṭawng a ni. Sawrkar lehkha ziah naa an hmang. Amaherawhchu Juda mi tamtak te'n Greek ṭawng hmang mahse, Juda ṭhenkhat te chuan an haw êm êm a. Jentailte nen a inkaihhnawih reng reng an duh lova. Chutichuan Suria ram a Seleucid chi Antiochus Epiphani an Juda sakhua tihchhiatsak a tum a. Mathathia puithiam lai leh a pa Maccabus a te ho an ṭang a, an indo vak a, Judate chu an chan a lo ṭha ta rih a; mahse anmahni leh anmahni inkar ah indona a lo awm fo avangin an lo chak ta lova, a tawp ah chuan Roman Sawrkar an lo lut ta a ni.

Roman Sawrkar chu chutih lai chuan Khawvel a Sawrkar ropui ber an ni! A tir ah chuan Lal ber nei a rorel an ni a, Lal 10 an lal hnu in Republic Lal pahnih zel kum eng zah emaw dan thlengin ro an rel a. Tin, Lal thlan ṭhenkhat te an lo chak ta êm êm a. Emperor hming pu in an lo lal ta a.

Tin, Khawvel ram nasa takin an lo hneh ta zel a, ram zau pui chung ah ro a rel ta a. Roman Lal

Pompeya hian Palestina chu B. C. 63 ah a rawn hrich a, Jerusalemte a la a; chuta chin chu Roman Sawrkar hian a ram lak, ram muang deuh Sipai ngai lo ram ah chuan Proconsuls Republic Lal aiawhtute an dah a, ram dangte chu Emperor in a awp a, a aiawh tu Procurators, Larsap a dah a. Chutichuan Pontia Pilata te Felixa te leh Festusa te hi hmun hran hran ah Palestina a Roman Larsap lo chhuak te chu an ni a.

Tin, chutia Roman in ram an rawn luah hnu chuan Maccabian lalte chu an chak tak loh avangin Juda lal chi vek Idumean Lalte'n an làn ta a. Tin, Roman ho hian Juda Lalte chu ro an in rêl ṭhat theih phawt chuan an lal an phal, an kut a awm chungin. Chutichuan Heroda Idumean lal hian Palestina ram chung ah chuan ro a rel a. He Heroda hi Isua pian lai a nausen thah chiam thu petu kha a ni. Mathaia ziak Bung thumna ah a chuang. Amah hi Greek leh Juda inpawlh a ni a. Greek tan infiamna in te leh lehkha zirna in te a siam a. Judate tan Biakin ropui tak Jerusalem Biakin a sa a. A nupui leh a fa pahnih a that a, Isua pian hnu rei lo te ah a thi ta a. A ram chu a fapate pathumin an insem a, Archilusa'n Juda leh Idumean ram a chang a, Herod Antipasa'n Galili ram leh Persia ram a chang a, Philipa'n Gaulantis leh Trachonitis leh Jordan chhak lam ram a chang a.

Tin, Archelus hi a chak loh avang leh rö a rel sual avangin kum sawm a rel chin ah an hnawtchhuak ta a. Roman lal in a ram chu a aiawhtu Pilata a rêltir ta záwk a ni Chuta chin chu Bawrhsap an awm ta. Pilata a lo awm chu Isua hnathawh lai leh an khen beh lai a ni. Tin, Herod Antipas chu fing tak a ni a, kum 39 A. D. thlengin ro a rel. A ûnau nupui Herodias vantlang rem tih loh chung a neitu leh Johana lu tantu kha a ni. Roman Emperor Gatigula in Gaul ah a hnawt chhuak ta.

Tin, Philipa pawh hian kum 34 A. D. thleng in ro a rel a, a rel fel hle, demna a awm lo.

Aiawhtu chu Herod Aggripa I na a ni, hemi hi Heroda ropui tupa an ti mai, he mite ûnau pathum a tu ber emaw fa chu a ni phawt ang a, a tu ber tih chu an sawi lo. A naupan' lai aṭang in Rome khua ah lehkha zir in a sei lian a, Rome Sawrkar chanchinte a hre êm êm mai. A pu Heroda ropui a ram zawng zawng deuh chu a rawn luah a. Kum 41 aṭangin 44 inkar chu lalber hming pu in ro a rel a. Mosia dânte a vawng fel êm êm a, Kristiante a nghaisa hle. A chanchin a tawp dân chu Tirhkohte Thiltih bu ah hian a chuang. Tin, a fapa Aggripa II na in a ai a awh a kum 53 ah lal ber hming pu in ro a lo rel a. Juda dante a hre êm êm a, Paula thu pawh a ngaithla a, a ngai thiam hle. Mahse Tirhkohte

Thiltih Bung 25-26 ah hian a 'chanchin kan hria a, nun a thiam vak lo. Chutichuan Juda lalte chu an lo chak lo ta deuh deuh a, Roman Bawrhsap Felika, Festas te kha an lo chak ta deuh deuh a. Judate chuan Roman Sap te chu an lo hui huih ta deuh deuh in an lo haw ta deuh deuh a, hel an tum ta a. Aggripa II remtih loh chung in an hel ta a; mahse an hneh si lova. Kum 70 ah Jerusalem an chhu chhe ta chiam mai; Chuta chin chu tun thlengin Judate an darh hlen ta a ni.

Hrawva

MIZO RAM CHANCHIN

(*Chhunzawn mlchna*)

P W. D. Kum khat chhungin lamlian leh in vawn that nân P. W. D. lam in tangka 114,855/- an seng. Kum hmasa erawh kha chuan 119,014/- an seng.

LEIMAN:— Mizo leiman chawi dan ni lovin phaitual dan ang a leiman chawi zat tangka 628-6-6 a ni. Tin, Mizo lam leiman chawi zat tangka 31,4 75/- a ni. Hei hi Aijal leh Lungleh bial nen vaifawm in a ni. Vai Lo in-khat ah cheng 5/- chawi ho nen a lelh khawm a ni.

SIPAI:— Mizo ram a sipai ho chung a Sawrkarin he mi kum khat chhung a an sen zat tangka 444 670/- a ni. Kum hmasa ai-in targka 2859/- in an seng tam zâwk.

CHHIAH:— Mizo ram aţangin phai lam a hralh tur a thing leh mau leh hrui hnang an tawlh vanga Sawrkar in chhiah an lâk chu a vai in tangka

88071/- a tling-

THA SEN ZAT:— Kum khat chhung a Sawrkar in kuli an phût zawng zawng chu tha 21,002 a ni. Hetah hian tha 15817 chu Lunglch bial lam a phut a ni.

LUNG IN:— Aijal lung in (tan in) a tang chu kum khat chhung in mipa 24 leh hmeichhia 1 a ni. Hetah hian 19 Mizo leh vai 6 an ni. Sawrkar in hemi tan in chung ah bian a sen' chu tangka 485 5/12/- a ni a, tang ho thawh chhuah tangka 416/- chauh a tling.

Makthanga,
Editor.

HRIATTIRNA

German laltin (Lantera) ka dawr ah ka zuar a a pangngai ai chuan hmun 2 in a êng tha in a hriat a. Tupawh laltin êng tha deuh duh chuan han lam zel rawh u, neih fo deuh ka tum a ni a.

A man chu cheng 3/8/- a ni a, chu chu a dang man ang a ni.

Nakin ah zawng cheng 4/- a kai leh ang. A lei hmasa chu a vannei a ni ang.

Kulikawn Thuama
30/4/24. Dawrkai

LAWM THU

Thiante u, he kan lawm thu ziah hi lo chhiar ve teh u, May thla 4 1924 ni khan Hringchar khua ah kan thian pakhat Thanchhunga Mizo sipai a lo thi ta a. Kan maongang hle hlawm. Kan

Pi Zolawmi (Miss Evans) Kan han hrilh a, mi lo lungngaihpui-in a phumna tur hmunte chu a ngaihtuah ta chung mai a, Sap thlanmual a phum turin a bei a, Sap thlanmualvawngtu in chu mel 2 a ni a, kan Pi Zolawmi chuan Motor a chuang in Sap thlanmual vawngtu in ah chuan a tlan ta a. Chutichnan kan ṭhianpa chu Sap thlanmual ah chuan a thlan kan lai a. Kan laih chhung zawng te chuan kan Pi Zolawmi chu kan 'bul ah a awm ve reng a, Tin, kan laih zawh chuan kan Pi ho chuan kan Ṭhianpa Thhanchunga chu ṭha tak leh fel takin kan vui ta a. Kan Pi Zolawmi hian Mizo mi khawngaih êm a. Kan lawmna ah te mi lawmpui a, Kan lungngaihna ah te mi lungngaihpui bawk avangin kan lawm a, kan Pi Zolawmi hi awm suh sela kan ṭhian pa chu dai kiang ah Sihal leh Mulukawlh ei zawhna mai tur hmun ah kan phum mai tur a ni a, nimahsela kan Pi Zolawmi mi khawngaih avangin Sap thlanmual mawi tak ah chuan kan ṭhian pa chu kan phum ta a ni. Hetiahg a Sap nula Mizo chunga ṭha leh ṭengvâr hi an awmin ka ring lo.

Kan Mizo raw a kan Unaute leh kan ṭhian te pawh in min lawmpui kan ring.

In ṭhiante,

Hringchar Mizo tlangval ho.

HRIATTIRNA

Kum tin Kum thar January chanchin bu ah ni

chin hriatna Kalender kan telh ṭhin hi chanchin bu la tute hnen ah a thleng kim ṭhin lova; chutichuan mi tam tak an lo phunnawi a ni. Tun hun ah chuan chanchinbu latute hnenah thleng tel thei zel sela, chutilochu a latu tan a vuithlâk hle mai a ni.

Makthanga,
Editor.

LALBER PIAN CHAMPHAPHAK.

Tun thla June ni 3 ni kha Lalber pian champhaphak ni a ni a. Tun hmalam kum tam tak chhung khan Bawrhsap in an hlut nasa êm êm lova, tun ṭum ah hi chuan Bawrhsap leh Manding Sap hian an hlut hle in a lang a, chutichuan hemi ni hian Aijal sipai lammual ah ennawm siam an rawt a. Tin, Aijal vel Sailo lal ho pawh an sawm a, Khumliana, Lalluaia, Kamliana. Ralduha, Khawvelthanga, Lalsailova, Rohrenga leh Hrangliana an lo tel ve. Ennawm siam chu chawhnu dar 2 ah an ṭan a, zan dar 7 vel ah an ṭiak a. Hemi ni hian lammual chu mipui in an awh chhuak tih theih a ni a, rin in sang thum ai in an tam awm e. Vai nen, Zo nen kan inpawlh nuai nuai mai a, tun hmalam ennawm siam zawng zawng ai khan mi-in an fak ṭheuh a ni. An ennawm siam zawng chu hemi hnuai a ziak ang zawng hi a ni:—

1na. Mi pahnih ke phuar kawp a intlansiak 1na. Heihi Mizo leh Vai naupang tana ruat a ni a. 1na Vandailova leh Suakṭhuama cheng 7/- an hna. 2na Savawma leh Chhunbawia cheng 4/-

an hmu. 3na Bahram Chhetri leh Ranjan Thapa cheng 2/- an hmu.

2na. Lung den : 1na Dengṭhuama cheng 4/- a hmu.
2na Aichhunga „ 2/- „ „
3na Kamlova „ 1/- „ „

3na. Balṭin chhunga vuaklirh vuak luh, Heihi chu sipai ho tum bik a ni a :

1na	Latrtbahadur	Cheng 4/-	a hmu
2na	Sanmanthapa	„ 2/-	„ „
3na	Bhimbahadur	„ 1/-	„ „

4na. Skul naupang leh naupang dang thuam phelh a, dah khawm chawh pawlh a mahni ta ta a inbel leh a tlan :—

1na	Rivela	Cheng 3/-	a hmu
2na	Laikhuma	„ 2/-	„ „
3na	Chhunga	„ 1/-	„ „

5na. Mi pahnih ke phuar kawp a intlansiak 2na. Heihi sipai tana ruat a ni.

1na	Zaivawra leh Jualsingh	Cheng 7/-	an hmu.
2na	Bhombahadur leh Dhankir	„ 4/-	„ „
3na	Chhunga leh Singelama	„ 2/-	„ „

6na. Mizo ho intlan siak—a hlatzia tawng 800 a hla a ni.

1na	Dailova	cheng 4/-	a hmu.
2na	Zuala	„ 2/-	„ „
3na	Aichhunga	„ 1/-	„ „

7na Balṭin chuung atui hawlh buak:— Heihi sipai ho tana ruat a ni a, a thiam berin cheng 5/- a hmu.

8na. Rahsi ho intlansiak:—

1na Chawnga cheng 4/- a hmu.
2na Taieka „ 2/- „ „
3na Sekawia „ 1/- „ „

9na. Intlansiakna hla ber. Chitelui aţangin lammual thlengin an tlan: sipai ho chauh an ni.

2na Bharat Gurung cheng 12/- a hmu.
2na Narbahadur „ 6/- „ „
3na Bombahadur Chhetri cheng 3/- a hmu.

10na. Chhangphut zing a seki phûm, hmui a inzawnsiak:— heihi naupang ho ta bik a ni.

1na Chala cheng 3/- a hmu.
2na Taia „ 2/- „ „
3na Muana „ 1/- „ „

11na. Vawkpa sum thum chhuah-a a man apiangin-a neih. Mi pahnih ke phuar chung ţheuhvin mi tamtakin an ûm a, Zuala leh Roia'n an chang. Vawkpa hi cheng 8/- man a ni.

12na. Hrui pawh:— Heihi sipai ha tana ruat a ni. A chak lamin cheng 16/- an hmu.

13na. Vai naupang intlansiak:—

1na Sarke Limbu cheng 3/- a hmu.
2na Bhumbahadur „ 2/- „ „
3na Ninbahadur „ 1/- „ „

14na. Midum (Santal) ho intlansiak:-

1na Budon cheng 4/- a hmu.
2na Bodo „ 2/- „ „
3na Mongol „ 1/- „ „

15na. Naupang zing a pawisa vawrh : pawisa cheng 5/- man vawrh ral a ni.

Hemi ennawm siamna a lawmman hmutu ho hi Bawrhsap nupui-in lawmman ziak ang zel hi a pe a, lawm êm êmin an ţin ta. Tin, heng ennawm siam chhung hian khuangpui an tum a, Sap ho 15 in thingpui an in a, Vai mi ţha hovin an in bawk a, lal hovin thingpui leh zu (Kanţin zu ûm 5) an in bawk a. Mipui ho thingpui ţin sei 10 emaw, leh miţhai mon khat leh ser 10 leh sikret bawmpui nga leh sahdah zial bawmpui khat leh a chanve lai kan ţheh bawk. Tin, Sikin Sap leh Bawrhsap nupui-in lal ho thla an la a ; chutichuan lawm êm êm in an ţin ta. Bawrhsapin nasa tak a seng a ni. Pathian zar ah hetiang a hlimna nasa tak hi nakkum ah a awm leh kan beisei a ni.

Chanchin Bu.

LALHO RAWNNA.

Tun ţum a Bawrhsapin Aijal lammual a lalber pian champhaphâk avanga ennawm a siam ţum a, lal ho lokal khawmin thu an rawt a, chu chu heihi a ni:— "Kan Mizo ram a lal ho hian in khawm ni a mi dang aia inhriatchianna thuamhnaw dang, mi naranin an sin leh an fen ve theih loh hi ching chhuak ila, tun hnu ah kan tan a ţha ang e," an ti a, lal tupawh chanchinbu ah hian kan han rawn che u a ni a, in rem tih leh tih loh

dan han ziak ve ula, Chanchin Bu ah bawk kan chhuah ang'a, chutichuan a tawpna mi tam zawk in in remtihna ang dan chu zawm rel ila. Tin, thuamhnaw awmdan tur in duh zawng tur ang han ziak kim bawk ula.

3/6/1924. Makthanga.

INDO ROPUI

Kum 1914— 1918 inkar chanchin.

November 1923 thla Chanchin Bu ah Indo ropui chanchin ka ziak kha, tunah hian ka han chhunzawm leh a ni. Khami thla a ka sawi hnuhnun ber kha, "Chutichuan inbeih hun chauh chu thupêk kan nghâk ta a, heihi khawvar lam dar khat leh minute 45 vel a ni,' ka ti kha a ni a.

A zawmlehna chu heihi a ni:—

Kan Kornel Sap chuan, "Inpeih rawh u," tiin thu a rawn pe a, France sipai rual khat chu an inpeih nghâl kan hmu phâk a, heng vel lai hian mi tin han inring chu tui so ang mai-in mahni tawk chuan kan lum pup mai tih theih a ni. Silai puak rang tak êng nei si, hmelma an hnaih zia hriat theihua ka han kâp a, a êng pup pup mai a. chuveleh kan Korrel Sap chuan hma 'a hruai a, kei-in ka zui a, minute thum a chin ah chuan **German** lei laih khuar hnai ber kan va thleng a, chutah zet chuan sawi ngamloh khawpin kan inbei ta a, tu tih bik pawh hriat lohvin France sipai nen Sap sipai leh German sipai nên thisen in

kan luang za ta nuai nuai mai a, reilo tê a chin ah chuan lei laih khuar chanve chu mihring ruang in a khat deuh thaw ta mai. Mi thenkhatte chu mihring an lo tluh avang hian "silai fei hmanna a thawveng zawk a lawm" ti-in an lawm zâwk mah mah a, an chhun theih theih chu an chhun hlum rem rum mai a.

Chutia kan inbeih nuai nuai chhung chuan kan lam inbiak theihna vawngtu hotu Jimy Boyd a ho chu an inbiaktheihna thuamhnaw ṭamkim kengin an lothleng a, kan hnung lam a kan pawlte chu kan Kawrnel Sap chuan a han pun a, (chûng chu chutia kan inbei bikhilh avanga laipui kap ngam lova kan châng ngai a lo awm an ni a). Anni an han chêt veleh "Bei r'u," ti-in thu a han pe a, reilo tê a chin ah chuan German lei-laih-khuar min hnaih ber chu kan han chang a, kan bei zel a, hmelmate ṭanna hmun ralṭi tak mai ah chuan kan va thleng a, German laipui hlauhawmzia chu sawi theih pawh a ni lova, rei ngial phei chu hmalam sawn thei lovin kan han awm rih a, chumi chhung chuan an lo inpun hman a; keini pawh chu kan inpun hman bawk a, anni lam leh keini lam laipui chu an inbei rum rum mai a. Rei lo tê achin ah kan hotute'n "Bei rawh u," an ti leh a, chuta kan han inbei zet chu thu in a sawi fiah zawh loh a ni. Hmun tin hi German sipai ruang in a khat a, chu chu kan lam sipai kah hlum a ni a,

a la thi lo-a-te chu an rawn inpumpêk zêl bawk a, keini'n kan khalh khawm a, kan awmna hmun lam ah kan kaltir zel a, kan awmna hmun chu kan inbeina hmun aṭang chuan mel khat a hla a ni.

Tin, kan ṭin hun a kan awmna hmun kan thlen chuan kan pawl chu kan han inchhiar dawn a, chhiar khawp a dam pawh kan lo awm mang lova, kan pawl hotute zawng zawng chu an lo thi ta deuh vek hlawm a, sipai rual (Battalion zing ah za zel ah mi 70 emaw zel kan lo thi bo a lo ni a. Chumi hnu rei lo tê ah chuan khua a lo var ta a, kan Kawrnel Sap chuan kan pawl zatve hotu atan min dah a, a zatve ani'n a chang kei-in kan pawl zing a la tlâk deuh deuh ka thlang chhuak a, hemi ka thlan zing a mi dawt-tute chu Surcant Gibbs leh Corporal Webb an ni a; chutiche huan kan kal leh ta zel a, chumi kan kal leh tâk na zel chu avang ka la rawn ziak leh ang e.

Indona-a-telvea.

KAN THEIHNGHILH TA E.

Kan Mizo ram ah hian mite an lo thiamin an lo fing sâwt ta êm êm a; chuvangin dan sual tin-reng a lo chhuak ṭan ta mêk bawk tih theih a ni. Tin, thu dang ah te pawh sawiselna tur a kan awmna a lo tam ta mai a; chuvangin a hmuai a thu ziak hi lo chhiar ve teh ang che u.

1 Sapṭawng a i ṭawng theih si loh chuan

Nghawngawrh (Tic) hi Sap dan ang kher hian awrh suh. Tin, Bow-tie suihkhamphei hi a zah-thlak zawk, nghawngawrh naran ai pawhin.

2. Sapṭawng a i ṭawng theih si loh chuan Sap lukhum vâr emaw, a uk emaw chu khum ve suh Ṣap ṭawng i ṭhiam a, mite'n emaw, Sapte'n emaw an biak che a, i chhan theih dawn chuan engang pawhin inchei mah la, i tan a thiang a ni.

3 Hnathawh nen a inmawi lo tak a inchei hi âtthlak a ni tih hi hre bawk ang che.

4. I hming tawp ah i hnam hming dah kher suh, vai chi inten (caste) nei angin, nangmah in i zir chuan i hnam leh i hming an hre thuai mai ang.

5. I tangka hmuh zat chu zu man ah chhiar tel suh; chutilochuan Mizo ram tirethcitu i lo ni thuai mai ang.

6. Kristian i ...wt chuan mahni hnam i chawi-mawi lo a ni.

7. Heng zawng zawng hi nuihsan a zawm lo mi i nih chuan, ka hnung lam ah mi-in min nuihzatbur reng a ni tih hi hre bawk ang che.

I ṭhian,

Dan ṭha duha.

TIIUPEK

Kum rei lotê a chin ah ṭhing a lo tâni dawn a; chuvangin lal zawng zawngin an khuate ṭâm

awm hun a buh awm loh lai a thil ci theih an chintir tur a ni: chûng chu âlû, bahra, kawlbahra pângbâl leh bâl an ni tur a ni. Pangbâl hi a ţhang duh hle a, a bulbâl a lian duh si a, a ţangkai bík a ni. Tun aţangin in lo inrin-lâwk a hemi ka sawi-a-te zawng hi khaw tin a nasa takin in chin chuan ţhingtâm hun ah eitur mangang lovin in awm thei ang.

N. E. Parry, Bawrsap,
Aijal Superintendent,
19na May 1924. Lushai Hills.

HRIATTIRNA.

Lal tupawh thingpui huan siam duh chuan ka huenah mi dil rawh se; tin, kei-in thingpui-chi emaw, a ţiak emaw thlasik hun ah ka lo ngaihtuahsak ang. Tin, chumi zawh a a phun dante inhrilhfiahna ka siam ang. Tunlai in ini tam takin thingpui tui an in a; mahsela thingpui kung thingtlang khua a h a vâng hle si a. Dawrkai aţanga thingpui lei ai çhuan mahni huan a chîn ţheuh chu a ţha zawk êm êm a ni.

N. E. Parry, Bawrsap
Superintendent,
Lushai Hills.

THU PEK

Tunlai hian rawţhing a pârin a rah avangin Mizo ram hmun tin a mi in ţhing kum rei lo te chin ah a lo tâm leh dawn in in ring a. Tin,

ţhingtam lai in sazu a puang vakin buh a seh zo vek ang. Chutichuan tun apang hian lalin a khua te sazu tihhlum thu rawt rawh se; chutichuan ţhingţam hun ah sazu a tam lo deuh ang. Chuvangin tun ah hian lal zawng zawngin in khuate sazu tihhlumtir rawh u, khaw chhung ah leh lo lam a sazu kua emaw a awmna awm phawt chu zawn a thah zel tur a ni. Thang emaw kam in len in emaw tuam fo rawh se. Tin, hetianga tihhlum satliah chhiar lovin lal tupawh-in sazu tûr an duh chuan mi dil rawh se; tin, kei-in ka lo ngaihtuahsak ang a, a man erawhchu a awm ang. Tun aţangin hetianga sazu kan lo suat fo chuan a sawt êm êm tur a ni; amaherawhchu ţhingtam hun kan nghah chuan engmah a sawt lovang. Bial Rahsi in khawtin a sazu an tihhlum zat thlakipin ka hnen ah an Report tur a ni. Khawchhiar zawng zawngin an khua a sazu tihhlum zat an chhinchhiah bawk tur a ni.

N. E. Parry,
Bawrhsap,
Superintendent, Lushai Hills.

HRIAŢRENGNA LUNG PHUN THU

Lung phun thu May thla Chanchin Bu phek 111 a· in ziak thu hi a lawmawm êm êm, thil thenkhat ah chuan a hman dan kan thiam lo: Lal khua emaw, Melveng leh Awmpui emaw Sawrkar lamlian kiang hnai a awmte, lamlian aţanga mel khat emaw, mel hnih emaw, mel thum

emaw lai a awm emaw te pawh-in lamlian a lung an phun kher hi a ṭhatlohna a awm. Lung phun ni, dan naran in, a thi-a-te thlan a phun tur a ni. Mahni kawtlai pawh ni si lova. An khua aṭang a phun phakna tur lamlian a awm phawt chuan lamlian ah an phun zawk ṭhin, thlan a phun lovin. Mi vangtlang kawngpui a mi hmuh tur ngawt a phun chu chapona angin a lang a ni. An phunna chhan mihring thlân chu a awmna chin pawh a hriat si loh.

Sawrkar kawng lamlian bul a lungphun chu sialin emaw, bawngin emaw tithlu ta sela, a phuntu chu a thinur dâwn lawm ni? A thinur in ka ring. Tunlai in mi tam tak sebawng a sumdâwng in kalkawng dung ah an kal zut zut si a; chûng an sebawng khalh te emaw se kai in emaw lungphun chu lo titlu sela, thu buai ah emaw siam an tum âwm si a; chuvangin lungphun avanga thu buai reih bák reng a awm ai chuan, a thi ate thlân ah ngei phun sela a ṭha in a lang zawk a ni.

Hetiang lungphun tihtliah thu ah hian mi pakhatin kum 1923 khân thubuai a siam a, a fa lung chu a thlân a phun lovin lamlian ah a phun a, mi pakhat sebawng buh phurin a titlu a, thu chhia siamin se chawitir tumin an inkhing a. Chuvangin mahni thlân kiang zel a lungphun a ṭha zawk.

Tunga, Kahsi.
Aijal 31/5/24.

TUNLAI ṬHANGTHAR

He thu hi mi tamtakin lo ziak tawh mahsela, pawimawh êm êm leh ṭûl êm êm a ka hriat avangin ka rawn ziak ve leh a ni.

Tunlai ṭhangthar hi kan pi, pute nên kan tehkhin chuan, kawng tam zâwk ah kan fel zâwk tih theih a ni a; amaherawhchu chhe lam ṭha lam a tlâwmngaihna leh taimakna ah hian, hmanlai mite chu kan tluk lo êm êm ni-in ka ring. Upa ṭhu khawm te pawh hian, "Tunlai ṭhangtharte hian chhe lam ṭha lam a tlâwmngaihna leh taimâkna an nei tawh love," an ti ṭhin a ni; chu chu tunlai ṭhangtharte min demna ber ni-in ka hria a. Tin, chumi min demna ber chu hriat chian kan duh chuan, awmdan ah leh chêtzia ah hian kan ngaihtuah duh chuan a lang chiang êm êm a ni a; chutichuan pawimawhna (chhun tlan zan tlanna) te emaw lo awm sela, hming hmerh neih leh tirh bik neih bik te a lo ngai ta mai hi a pawi êm êm a ni. "Hmanlai chuan chutiang rêng rêng chu a awm lovâ, chutih-a-hnêkin a chuh hian an inchuh zawk a ni," an ti. Tlawmngaihna leh taimakna ah hian lawmna leh hlimna ropui tak a awm a, chu chang chu ni lovin hnam mawina a ni a; chuvangin ûnaute u, hnung lam ah tawlhkir lovin hmalam i pan zel ang u.

Thil engkim a pi leh pu, leh nu leh pate khûm hi thil khirh tak leh thil harsa tak a ni a; tin,

chutiang a awmte chu mi fel a sawi an ni bawk rêng ṭhin a ni a, keini pawh chuti ang a kan awm chuan mi fel a chhiar kan la ni dawn zuk ni a. Khuaiaia, Lalhleia Khua.

LALBER PIAN CHAMPHAPHAK

Reiek lal Lalluaia chuan June ni 3 ni hi Bawrhsap ang bawkin a serh ve a, awmmi a khâm a, vawk leh âr in uai an ṭheh a, nula leh tlangval an zai a, tlailam ah hlimna tinreng an thiam zâwng apiang an siam a, silai pasarih a rual in an kâp a; tin, meipui reiêk tlâng chhip ah an chhem bawk a. A khawper Ṭuahzawl ah chuan an bei nasa hle bawk a, ar 50 an ei. Lusei dan a khuangchawi ni leh kût ni ang bawk in an hlim hle a, Pathian thu an rin a chin hemi ṭum hian an khua in hlim ber in an ring a ni. Lal dangte pawh in he ti ang hian lo hlut ve thei sela a lawmawm êm êm tur a ni. Chanchin Bu.

THIL FING TAWI TLEM

(1) Thil ṭangkai ber chu a riruang a ni; engpawh kan tih dawn apiangin, kan rilru a lo inriruang hmasak avangin.

(2) Khawngaihna leh hmangaihna chuan ûnau, lainâ a siam.

(3) Min khawngaihtute khawngaih ve loh chu, sualna lian tak a ni.

(4) Thil hlauhawm ber chu; sualna a ni a, chumi sualna ata chu thil ṭhalo tinrêng a lochhuah avangin. Khuaiaia, Khawchiar Lalhleia.khua.

MIZO LEH VAI

CHANCHIN BU

BU 8NA — AUGUST 1924 — A man kum 1 ah Ch. 1/8/- a ni.

Enkawltu (Editor):- Makthanga, Aijal.

Chhuahtu (Publisher):- The Assistant Superintendent. N. Lushai Hills, Aijal.

A CHHUNGA THU AWM.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS. AIJAL.

MIZO RAM

Chhunzawmlehna

Nimahsela innci duh a inngaite ai chuan dawt sawi a lian zawk. Tuma hnena tisual lova zu no khat in ai-in salam chawi pawh a lian zawk ang, chutichuan nula ngai leh zu no khat in chung a ngaihtuahna a awm chuan, dawt sawi leh mi vel leh salam chawite tan chuan ngaihtuahna awm ve awm tak a ni.

Zosang aiin phai ram ah hian, buhte citur dangte a tam a, hna thawh pawh a hahdam a; nimahsela a ṭdam theih loh.

Hei avang hi a ni :— Phai ah chuan nite a sa a, thote a tam a, thlite pawh a tlem deuh.

Heti angin awm sela a dam theih ang :— Chawṭhingte ei ching lo sela, bungbel fai takin nâwt fe sela, Thosiien nei bawk sela tui luang lo te in ching lo sela, Kawr chhah tak hâk ching bawk sela, lukhum nen nisa taka hian kawr phelh vek aiin kawr chhah apiang hak zawk tur a ni lukhum nen chutiang chuan phai-a pawh mi an dam thei ang, phai ram a awm dan leh zosang a awm dan a dang tur a ni, phaia awm chuan vai nun dan ang hi an en tur a ni.

Khual zin emaw, sapel emaw hian ṭhian neih a ṭha, pahnih a kal aiin pakhat a kal hi sa pawhin a zuam a, seh pawh a seh duh bik a ni, tluk sual bah palh pawh a awm theia ; chutichuan ṭhian neih hi a ṭûl a ni.

Tun ah kan Bawrsap thar hian kan Lushei ram hi chei a tum hle a, Ṭhingtam hun rin lawkna thu leh Thingpui thingtlang lama chin darhna hi a ngaihtuah êm êm a, heihi thil ṭha tak a ni pawisa tam tak a hum ang. Zu in mite hi chuan anmahni buh ei vai sak thlum an ei a ni a, pawisa lo pawh-in zu ei theih a ni.

Mizo ram ah hian Kristian kan lo tam ta, zu in lai ang bawk khan thingpui hi ṭhenrual inlawm nan chhe lam ṭha lam ah kan hmanga, a zahawm ve loh avangin naupang te thlengin in a ni, pawisa a lei a ngai zêl si; chuvangin an lo chin puitlin hun chuan pawisa tam tak mi chhanhim sak dâwn a ni. Hei lo pawh hi hriselna te, huan thlai thute hi a ngaihsân zâwng tak a ni a. Cole sap khân kan ram hausak theihna leh mi rethei ber te pawh an nunna an hmuh theihna tur an thawh theih zawng te a ngaihtuah a, mitdelte chen pawh in an nun nân an theih zâwng a Sawrkar hna an thawk a, amah avang khân Mizo ram hi a lo ṭha sâwt êm êm. -

Tun ah hian Cole sap ang tak kha Sap kan lo nei leh ta a, thil thar kan ram tân a ṭha tur hi mi la ngaihtuahsak leh a rinawm a ni. Thil zir kawng ah te pawh ṭha lehzual in i bei ve ang u; thlai chin kawng ah te pawh taima lehzual in i bei ve ang u, thei kûng phun te nen; chutilochu-

an kan ram mihringte hi mi ram in mi hip zo tak tak dah ang e. Mi ram a te a kan kal peih siloh tehuan kan ram a tan ngawt hi chuan lehkha zirte hi an la chhawr thei êm êm lovin a rinawm. Lehkha thiam emaw thiam lo emaw, mahni kuta bna thawk mite tan chuan heihi fuihna ṭha ber a ka ngai. Luidung phaitual kal pawh theihna kam a la hmun emaw, serthlum huan emaw, hmarcha emaw thalbrit hmun emaw siam hi a ni, heihi mi in a tih chuan Sawrkar hnath wktute pawh a awt lo thuai ang, mi-in luikam a serthlum kung 500 te chu lo phun pui tling thei sela. kum tin in cheng 1C00 lai a hmu thei ang a, 1C0 khaw kiam lo nei nen an intluk thei ang, chu lo pawh dailuah dawrawn hmun emaw siam sela, chu mi dailuah kung a chuan thalhrit ching sela a ṭha bawk ang thalhrit mon khat a cheng 80/- lai a ni. La mon khat cheng 2●/- emaw a ni. Hmaicha mon 1 cherg 20/- lai bawk a ni, heng hi thil harsa a ni love, kan thlawh hma neih pangngai ang chauh bawk kha a ni, hei chauh hi a ni kan Mizo ram hian din chhuahna remchang a neih ve ni.

Mizo ram hian ram darga mite a hip lut ve mang lova, kan vel ramte hian mi hip bo zawk zel avang hian kan pung ve thei lo hle. Chutichuan lalte pawh-in mahni khua tih zau tum theuhvin hetiang hian ti sela a ṭha ber awm e :—

Kan ram leh kan lui te hian a zir ve loh a-vâng hian kan ram hi tundin ava harsa êm! Hnathawhnate a vân avang hian kan lehkha thiam ṭha ṭha te an la awm mai mai thei e. Enna lam pan ai hian kan thim leh deuh deuh ang tih ava hlauhawm êm! Kan buh thlawh te leh kan thlai seng te engmah tham a ni si lo, thei kûng phunte leh la hmun siam te a kan ṭan vak loh hi chuan kan ram a tangka awm chhuak hi vai dawr nân kan hmang zo vek ang a, eng nge lei man a kan kan pêk ang a, kan tirkoh ṭe leh Pastor te engnge hlawhtir tâk ang?

Vâi pui an lo lian, Sap pui an lo chuang chhuak,
Chung Pathian thu an hrilh, mihring an sang chhuak,
Atna a kiang zal ang, thimna a bovang
Hriatna pangpar a lo vul ang.

Tih hla hi kan sa si a, kan ram hi lo pachhe ta tawlh tawlh ila, ênna lam pan aiin kan lo thim leh tawlh tawlh ang tih a hlauhawm a ni.

Lalhuta, Sailo.

KHAWVEL SIPAI.

Mi tam takin kan Kumpinu Sawrkar hi Sipai nei tam êm em in kan ring a, mahsela chutiang a ni lova, a nei tlêm êm êm mai a ni:—

Russia	Sawrkar in sipai			1,003,000	a	nei
France	,,	,,	,,	732,248	,,	,,
Switzerland	,,	,,	,,	500,000	,,	,,
Poland leh Italy	,,	,,	,,	250,000	,,	,,
Spain	,,	,,	,,	240,000	,,	,,

Holland	Sawrkar	in	sipai	163,262	a	nei
Britain (Kumpinu)	,,	,,	,,	156,935	,,	,,
Czecho Slova kia	,,	,,	,,	149,877	,,	,,
Jugo-Slavia	,,	,,	,,	130 000	,,	,,
Rumania	,,	,,	,,	125,000	,,	,,
Greece	,,	,,	,,	110,000	,,	,,
Germany	,,	,,	,,	100 000	,,	,,
Belgium	,,	,,	,,	86,531	,,	,,
Turkey	,,	,,	,,	80 000	,,	,,
Portugal	,,	,,	,,	40,000	,,	,,
Hungary	,,	,,	,,	35,000	,,	,,
Sweden	,,	,,	,,	32,000	,,	,,
Finland	,,	,,	,,	30 000	,,	,,
Denmark	,,	,,	,,	27,000	,,	,,
Latvia	,,	,,	,,	20 000	,,	,,
Bulgaria	,,	,,	,,	20,000	,,	,,
Norway	,,	,,	,,	16,000	,,	,,
Esthonia	,,	,,	,,	16,000	,,	,,
Lithunia	,,	,,	,,	15,000	,,	,,

Kumpinu Sawrkar sipai hi India ram ata chhiar lovin a ni. Turkey Sawrkar sipai hi erawhchu Asia-Minor ram a sipai chhiar in a ni. (Statesman June 22 1924 ata). Makthanga.

HRIAT VE A ṬUL E.

Kum 1911 leh kum 1912 aṭang khan, mizo fate'n dawrkai kan lo ṭan ve a, chûng lai chuan Mizo fate kut ah pawisa pawh a la awm hle rih a. Sawrkar in kan ram an luah a, hmun tin ah

pawisa an sen darh a; Kuli hna te kan thawk a, Abawr ram ah te kan kuli a; France ram ah Labour Corps hna te kan thawk a, chutichuan kum 1920 thleng hian Mizo fate kut ah pawisa a la awm a ni a. Tin, Mizo fate'n pawisa hman dân kan thiam loh êm êm avang leh silhfên chung ah mahni phu tâwk ang chauh a kan inthuam thin loh avang hian kan lo pachhe telh telh a lo ni. Tin, Kawlthi lei nân Burma ram ah chêng 4,000 lai kan thch lût a, chu lovah dawrkai bungraw lei nân hian chêng 10,000 lai an hmang bawk a. Dawrkai in phaitual ah an thawn zêl a, tangka chu lokir leh lovin bungrua in a lo chhuak leh a. Kum tin in Mizo ram ah tangka a tlêm telh telh ta a lo ni; tangka a lo tlêm deuh deuh na chu hei vang hi a ni ber:— Kan ram atang hian ram dang a mi pawisa lak chhuah ve na kan neih tawp loh vâng a ni ber, tun hmalam dân ang fova kan awm a engmah ngaihtuah chuang lova kan awm zawngin kan ram hi a rethei deuh deuh dâwn a ni e, chuvangin ram dang tangka lâk chhuah vê ña kan ngaihtuah tur a ni. Hmân ah pawh unau tam tak hnen ah Chanchin bu a ziak lovin ka hrilh fo tawh a ni. Tun ah hian ram dang tangka lâk vê na chu heihi a ni: Tupawh in hrehawm pawisa lovin lo bei hrâm hrâm ila kan ram rethei tak hi a lo nuam ve ang.

(1) Lapar kan ching ang a mon ah chông 20 te a

hmuh theih, a man theihna ber dawrkai kan ngaihtuahpui zêl ang che u.

(2) Chhawhchhi hâng hi a ni vai hovin Til an ti a. hei pawh hi mon ah chêng 9 ai-in a tlêm ngai mang lo. Kum 1923 ah khân mon ah chêng 15 Phaitual ah a ni.

(3) Sawhthing pawh a ṭha.

(4) Bîl pawh a ṭha.

(5) Hrui pawh a ṭha bawk.

(6) Mau tawlh bawk ila. (7) Thing pawh.

Hrui khi kan han hrilhfiah ang e :—Hruipui te, Hruitung te, Mitperh te, Kawrtai ten an ni. Hêng ka sawi te hi luipui kam hmun neih a ngai deuh va; mahse tlang a awm te tân chuan Aijal Dawrkai ah Lapâr te hi in zuar tur a ni. A man tur kan la hrilh thei rih lo che u.

Mahse a tlêm lovang, lei lo mah ila, kan thawn sak ang che u. Mizo ram a tangka awm tak lohzia leh kan retheihzia hi Dawrkai aṭangin chiang takin kan lo hria a ni. In unau pa

Pachhunga,

Aijal, Bara bazar.

HRIATTIRNA

Lal tupawh, melveng emaw, awmpui emaw Borsap thu hmu lova pêmte, an khua a lo awmtir chu ka chawitir zel ang.

Sd. N. E. Parry,

Superintendent, Lu hai Hills.

HRIATTIRNA

Meitei ram hel lai (1918) a Lalsailova Kelsih lal leh Thanghrima hova kal te tan khan tangkapui a lo thlerg ve a, tupawh chumi ṭum a Meitei ram lam a kuli hna thawk a kal te khan Borsap pisa ah an taugkapui lam turin lokal rawh se. Amaherawhchu amah ngei (kuli a kal) chu a thih tawh chuan a chhungte amah hnaih ber apiangin rawn lam rawh se. Tin, pisa ah- tangkapui pe turin ka lo ngaihtuah zêl aug.

Sd. T. Luaia,

Date Aijal, Asstt. Superintendent II

The 18th July 1924. Lushai Hills.

HRIATTIRNA

Thirhrui in-biakna thlun kiang a thing lian kit in mi in thirhrui inbiakna hi an vuak chah tir a, thirhrui inbiak theih lovin a awm ṭhin. Tun a chin ah tupawh in thirhrui thlun kiang a thing in kih in, vaw chat tir lo turin fimkhur rawh u. Thirhrui in vuak chah tir chuan a pawi ang.

Sd. N. E. Parry

Dated Aijal, Superintendent,

The 2nd July 1924, Lushai Aills.

HRIATTIRNA

Sa kah loh tur thu pek a, ramsa te kah loh tur hming kan ziak zawng kha hemi hnuai a ram sa te hian thlak tur a ni.

Samak, Sazuk ki hmul pa, Sazuk ki nei lo pa, Sa-

zu pui nu tiam loh, sa nu dang zawng zawng, Samak no, Sazuk ki nei lo no leh Sazuk ki hmul no Kumkhua in kah loh tur.

Sd. N. E. Parry
Superintendent, Lushai Hills.

LAL HO RAWNNA.

Tun kum 1924 June thla Chanchin Bu ah kan nan te hovin lal puan atan mani rem tih leh duh zawng sawi ţheuh tura lal ho zawng zawng an rawn na ah khan ka ngaih ve dan ka han sawi ani. Mi dang te sin khap theih anih chuan, hmanlai kan pi kan pu te lo chin pangngai hi upa leh naupang te tan pawh a mawi in a ţha bawk a, a siam pawh a awl bawka. Chutichuan puan ngo atan chuan Mangpuan kan tih hi a dum leh a sen in ţial sela chumi a dum leh a sen thlur a ţial lai ah a ngo zai thum lek in thlak ila a lai sen in ti ila a ţha ka ti ber ani, heihi lal puan pangngai ani a ka remti ber aní

Hrangkunga
Sailo Lal
Tlangpui khua.

LAL HO RAWNNA.

Lal ho ta bik tur mi dang sin leh fen ve theih loh lal chhinchhiahna thu kan upa ten an rawt kha chu an remtih leh ni sela an ti a, an duh thlan ang apiang chu kan lawmpui in rem kan ti ve, zela,-,engmah chutiang kha ti ang ni sela tih

bik ka nei lo. An duh ang apiang chu ka duh ve zel.

Ralduh-a
Sailo Lal
Khawchhete
8. 7. 1924

HRIATTIRNA

Tun lai hian Chanchin Bu hi a ţangkaizia kan hre ta deuh deuh a, tin, a sem pawh hi a lo dik ta deuh deuh bawka. Bial neitu te ho pawh in an bial thla tin emaw thla hnih ah emaw an fang fo bawk si tawh dawn avangin tu tan pawh Chanchin Bu lak hi a muanawm ta a. Chuvangin tupawh lei ve duh in awm chuan mi hrilh ula kan thawn thei zel ang che u. A man chu dan pangngai ang 1 8-0 a ni. Chanchin leh Sawrkar thu pawimawh chuanna ber anih avang hian lehkha chhiar thei tan chuan lei ah ţha hle in a-lang ani. Mi ti bengvar a mi tifing deuh bawka. Chhim leh Hmar a mi te chinchang kan in hriat sak thei si.

Makthanga
Editor.

TI TAWH SUH

Kan Mizo hian Sava bu reng reng hi a bu chhehna lâk theih leh lawn theih a nih phawt chuan, sava no leh a tui laksak hi kan ching êm êm mai a; naupang leh tlangval te hian kan ching zual ber. Sava bu kan hmuh tawh phawt chu kan chhuah ngailo tih theih a ni, ţhenkhat te

chuan, thing sang a mi an lâk theih hauh loh pawh khi, lungin emaw, sairawkherh in emaw kan perh kan perh a, kan perh hlum ţal ţhin a ni.

Tin, tun ah hian Sawrkar in savabu neih hun lai a, kah emaw, tihhlum rêng rêng an khap hi mi tam tak chuan an ngai chuang lo a ni thei e. Awle, Kristiante tan bik ka han sawi ang a, Kristian kan nih phawt chuan, keini tal chu insum thei hram ila, a ţha hle ang. Thu pêk zawm kan ni bawk ang a, chulovah chuan sava no neih lai a, a pui tihhlum sak avangin a no te chu an khawngaihthlak êm êm dawn lovem ni, a pui keinin kan thah sak tih an hre si lova, á bu ko tlang a hnahthel lo tla rirek chu ka pui in chaw a rawn pu emaw, a ti a, rilţam takin a lo âng a, mahsela a barhtu rêng an awm silova ; chutichuan rilţam ngawt in an thi ţhin a ni. Heng thu hi ngaihtuah chuan mihring ang bawk in rannung hian hrehawm an hre ve a ni

Tin, kan nu emaw, kan pa emaw, kan fa emaw chan ila kan ngaithiam leh zual ang. Rannung te pawh hi Pathian siam an ni a, an no te pawh hi Pathian neihtir vek an ni. Hêng thu hi ngaihtuah la, Sawrkar-in thu pêk an siam avang chauhva ti lo ni lovin, keimahni chhia-leh-ţha-hriatna ngei pawh in kan duh tawhin ka ring lo

Tin, savanoté emaw, a tui emaw, láksak thu ah pawh hian. Chutiang bawkin mi tlemtê chauh lo chuan, savano la a, khawi puitling ta hi kan tam

manglo ve, a pui in a no hi a tipuitling lova, a tih thih tak kan hre mang love. heng thu ah te pawh hian savano emaw, a tui emaw lâksak hi a ṭha lo êm êm a ni. kar pa emaw, kan fa emaw chân leh ila, kan khawngaih thei zawk ang, a pui chuan harsa taka a bu a lo chhch lch a chawm lai kha, keinin kan lo lak sak a. Kan enkawl peih mang si lova, kan ti thi leh nai ṭhin hi a nunchhiatthlak êm êm a ni.

Rannung rêng rêng chung a nunchhiat hi mah ni chung ah pawh pawina a awm thei ang tih a rinawm si a. Chutichuan rannung zawng zawng te hi Pathian siam an ni a, an no neih hun te leh an chaw zawn hun te hi, Pathian felsak vek an ni. Kan pawi an tawh lai chauh lo chuan rannung te hi nghaisa suh ila a ṭha êm êm ang.

Zawngauva, Aijal

HRIATTIRNA

Tupawh Aijal aṭanga Vanlaiphai lam pan a Kuli a in khua te an koh chuan Paikhai a an eitur leh Zobawk. a an zan riak la sela chumi chhak lam a an zan riak-tur chu Kulikawn ka dawr ah dah sela Zobawk a chin chhak lam a mi tur chu Baktawng dawr a mi an la thei ang. Kulikawn a dawr ah chuan an buhfai chu kan buk ang a a a zat lehkha a in an keng ang a, an buhfai zat chauh chu Baktawng dawr ah chuan ka pe zel ang. Tin, Aijal aṭang a la chhuak Therzawl thleng

tura an phût chuan Sibuta lung ah leh Ṭhiak bangla ah zan riak lâ sela, chumi aṭang a Thenzawl lam a zan riak tur chu Kulikawn ka dawr ah dah sela, a chung a ka sawi tawh ang hian a zat chauh chuan lehkha ka pe ang.

Hmuifang dawr ah a lak theih a ni. A hre chiang lo te in awm chuan, Aijal aṭanga phur chhuak lam tur ka ti a ni.

Ka thusawi hi kei atan chang a ṭha a ni lova, puak phur mi 10 emaw, chu aia tam emaw zan hnih khat zan riak cha phur rit achung a bel râl ah chuan a rit belhchhah êm êm a ni. Tin, khaw ṭhenkhat te'n an hria a, ka sawi ang hian an dah thin a, an dah zat apiang chu Bâktawng dawr ah leh Hmuifâng dawr ah an la ṭhin a ni. Hemi ka thu sawi hi a duh apiangin an kal dawn in an buhfai dah zat tur nên chuan ka huen ah an lo kal hmasa tur a ni. Chutichuan leh'kha ka pe zel ang a, ka lehkha keng lo chuan lak theih a ni lo ang.

Biaka, Dawrkai,
Kulikawn, Aijal.

THU NAWI

1. Kum 1921 a khawchhiar khan India ram ah hian phar (Leper) 102,000 an awm a, Japan ram ah hemi zât bawk hi ni in an hria.

2. Kum 1923 khan United Kingdom ram ah lehkhabu 12,274 an chhu thar a ni, chumi zing ah bu khat chu 1913 a chhuak kha a ni a, kum tin

an la chhu thar reng a ni, a ṭha hle âwm e.

3. China ram a lui lian Yang-tse-kiang an tih ah chuan hna an thawk nasa hlein an hria ; ni leng in an thawk a, an ei tur leh pawisa pali chauh an hmu a, sabengtung ang chauhvin an chhawr a ni, bawi ai mah in an rethei, a nih âwm chu.

4 Tin, chu lo ah pawh Central China ah chuan nawhalh bâwm siamna sumdâwnna hmun a awm a, chutah chuang hmeichhe naupangte leh nu nau pawmte pawh-in an thawk ṭhin a, ni tin pawisa pahnih chauh an pe bawk an ti.

5. Hongkong (China) khua a hmeichhe naupang chu an taima hle in an hria, chawlhni kar khat chhungin ni nga hû chu hna an thawk ziah ṭheuh a ni. Ni khat atân ni khat hrehawm chu a tâwk a ni, thu-fing-tawi in a ti rêng bawk a.

('Progress' ata lâk chhuah).

Hâwla, Thakthing.

SHILLONG MIZO NAUPANG HO CHANCHIN

Ṭhiante u, ka thu rawn ziah hi ṭhenkhat chu thu ho tak a ang hle nâ a, nimahsela tlêm in mi hnam dang leh Sap hovir min fak derna a lan avangin kan Mizo hnam tlemtê a kar in mi ram a kan awm a, mi mi chawimawina kan lo hmuh min lâwmpui.kan rin avangin ka rawn hril che ua, ka rawn ziak a ni e. Shillong Jaiaw veng ah Biak-in thar an sa a, chumi luah zan atan Head Master in naupang zawng zawng mahni hnam hla ṭheuh

sa turin a sâwm vek a ; mahse hnam dang zawng zawng chuan mahni hnam hla nei rêng rêng chu an lo awm ta hauh lo mai a. "Hla kan nei lo, sak pawh kan sa ngai lo, hla kan sak vêk leh mi hla kan ṭâwmpui mai a, Kristiante hian Pathian hla kan sa leh ri ngawt a, a n ti vek mai a.

Head Master chuan "A nih leh Mizo naupang tâlin an nei lâwm ni?" a ti a, "kan ngah mai thlûk hrang hlir pawh chhiar sên loh a ni ang chu, kawng tinrêng ah hla hi kan nei zel a ni, a-ma herawhchu khuang nên lo chuan hla hi kan sa ngai mang lo," kan ti a. "Aw khuang chu ka ngaih-tuah ang a, tlâwmngai takin sa ang che u, hnam dang lah in hla nei an awm si lova," a ti a. Y. M. C. A. a mi khuang ring deuh mai hi ava hawh a, July ni 8 1924 zân ah chuan kei-in khuang chu ka bêng a, mi lah chu a mak a mak in an tam mai si a, mipui hma ah chuan zak hauh lo mai chuan kan bei ta chiam a; keimahni inchei dân ang ngat mai in kan inthuam a, kan inchei dán ṭe pawh chu mawi an ti hle a. Kan hla sak chu Vaizawi zai tlêm leh hêng Tlanglâm zai hi a ni :—

(1) A vul lai pâr zawng ka lo lâwm e.
Thlang kawr puan ang kan sûk hlui tawh hnu Siali,
Tlei dangin pár ang a lo tlân e.
(2) Luah lai di tuahsa chu ṭhen lovin,
Aitenawni lam kawi ah kan tawh changin,

.Kan tâwn ah nêm reng la Lalhniangi.
(3) Kan suli hnu din thar val zawng chu,
Chalngêng ang a zui lai di kan tawh changin,
Lung inchhir mai âwm e, khua rei ah.
(4) Hman ah mi ngaihhrui chu dâr ngûn kuâl,
Ka thlang zawk-ngûr-ro thil khawi hnûr a aiin,
Ka chan e Chawngpuii lengngaih hrui,
(5) "A tar ta," min ti maw a leng vuai a,
Khua tlai dawn lo ch huihthang val kan len chhungin.
Mi nu an chang zove lunglenna.

A awmzia engmah an hre lona chungin a thlûk dan leh a ri ngawt mai ah pawh chuan ṭha hi an ti êm êm hlawm mai a. Sap ho phei chuan, "Mizo hian hnam-hla an lo ngah-in an lo va thiam êm ! hnam fing leh hnam fel tak an lo nih hi maw le !" an ti a. Hnam dangte an ngaihtuah-in hla kan lo ngah avang leh kan inchei dan ṭha an tih avangin min fak êm êm mai a. Kan inkhawm bang haw chu mipui ho chuan, "Lusei ! Lusei !" an ti huai huai mai a. Kan dan leh kan hla avangin fakna kan lo hmu a ; chuvangin kan dân (Mizo dân) hi tih boral leh zahpui tur a ni lo. Mahni dan deu leh hmusit hi hnam â dân a ni zawk e. Kan dan hi zahpui awm lo tak a lo ni. Chuvangin i chawi-sâng zawk ang u.

Tin, a tûk ni 9 July 24 ni hian intihsiakna (sport) a awm leh a. Mizo naupang hovin lawm-

man (prize) sawm kawng tin ah an hmu a, pathum te chu lawmman sang ber dawttu an ni a, a dangte chu lawmman sang ber te an ni. Chung mi zo zai zing ah Lusei naupang tlemte in lawmman ṭha tak tak kan lo hmu a, hei pawh hi vanduaina tlêm a awm avang á la ni mah mah a ni. Mite ningkhawng tlem a-an hriat hlelh deuh vang a ni. Chuti lo phei chu ni sela pathumte pawh hi a sang ber tur ngei an ni. Tih lehte a awm chuan tun aia ṭhat zawk kan inring tawh. Hemi thil tih ṭum ah zet chuan Shillong khawpui a chhûng a pawn ah, "Lusei, Lusei," an ti hua! huai mai a, Mizo hming a lang ngawt mai. Pathian khawngaihna leh a mi ṭanpuina avangin, tun chin ah kumkhuain kan ram leh kan hnam chawi-mawitu kan lo nih theih deuh deuh a kan lo ṭhan sân leh zual deuh deuh nan kan pi kan pu, kàn nu kan pate leh kan laltc zawng zawng zar ah kan bei. Rokhawmthanga,
Training Farm,
Shillong.

MUALLIANPUI KHUA

Kan khaw chanchin hi tlem a han ziak h'ek kan tum a ni a, in lo chhiar ve duh mahna ti in.

Kum 1918 ah te kha chuan he khua hi a la â hle. Indona a kal lai kha a lo ni a ; chuta kal ho lehkha hau thawn lo chhiar-tur tak ngial pawh hi mi an awm mang lova. A chhiar thei chu u i pa-

thum emaw lek hi an bawr laih laih reng a. Chûng lai chuan Kristian pawh sawm emaw chauh an ni a. Chûng lai chuan mite chuan inchei mawi lam te hi an la hre lo hle. Vai lam thuam ilo te, kamis hâk te hi enga tan mah an ngai lo. Mawnglang puan ven têl tâwl a hnathawh te hi an chin mi a la ni. Mi han inchei fai deuh leh vai lam thil han inbel te chu mi nuthai leh mi thatchhia ah an ngai a ni

He khua hi Lunglei aṭang chuan mêl 46 lai a ni. Chhak lam ah a ni a, Lusei khaw tawp a ni. A chhak lam chu, Pawi ho an lo ni tawh, Pawi ho nen a inkar ah chuan khaw chhak tuipui (Koladyne) leh Ṭiau lui an infin a. (Tiṭi ah chuan he lui infin hmuhnawm en avangin hmanlai-in nupa tuak sarih an lo inṭhen phah an ti a ni.)

Tin, kum 1919 ah khan kan lal, Lalsailova chuan Pathian Thu a lo awi vê a. Chumi kum vêk chuan Sikul (Lower Primary School) a lo awm ṭan a;

Pastor Thankunga 'a lo awm ta bawk a. Chumi kum chuan Kristian ho 80 -lai an lo tling ta nghal a. Tin, a kum leh ah harhna nasa fe a lo thleng a, tah chuan Kristian pawh 300 lai an lo tling leh ta mai a. He thu ah hian Kristian te hi khawvet êng in ni, Isua'n a tih hi a lo lang fiah hle. Kristian an lo pan chin ah chuan intihfai leh inchei na chang an lo hre sawt ta hle mai a,

hriatna thar to pawh an le ngah sâwt ta hle. Kan lal chu Kristian bengvar tak a ni a, a nupui chuan Pathian thu a lo awi ve leh a ; an nupa in kohhran lam ah hian an lo ṭangkai in ṭhahnem an an lo ngai a. Thil zir lam leh hriatna thar lam reng reng hi an ngaihsak êm êm ṭhin, an khua a mite pawh hi thil zir lam ah te hian min fuih vasa hle mai ṭhin. Fanu kum sarih mi lek hi an nei a, chu pawh chu kum leh lam te hi chuan Lower Primary Examna ah a tel ve tawh mai ang. Skul-lut atan te hian mi an tir an tir ṭhin a, chu-tichuan Skul ah leh chawlh ni Skul ah te a hmei-a-pa in an zir ṭhin a ni. A tir ngaihtuah in thiam an tam sawt hle. Tun ah chuan Skul chu Upper Primary Skul a lo ni leh ta. Zirtirtu pa-hnih an awm a. Zirtute pawh a chang chuan 80 lai an tling ṭhin. Hmeichhia te pawh 20 te chu an tling ve ṭhin. Skul naupang ho chuan Hockey (Haw-ki) khel te pawh an thiam dawn hle. A chang chuan Skul naupang leh khaw chhung tlangval ho Hockey Match (Hawki mechh) (inkhel siakna) kan nei ṭhin a, a nuam hle, a ṭha hle bawk. In-zirna ṭha-tak ni in a lang. Football (futbawl) khel te pawh an thiam ṭhelh tawh a ni.

Tin, kan khua ah hian khaw dang a mite pawh Sikul zir turin ram tin ata an lokal a ni, Pawi lamte pawh an lokal a. Tin, hêng lokal ho hi mi ṭhenkhat in ah an chêng a, a thlawn-in an lo

chawm zêl a ni. Tun ah chutiang a lokal chu mi pasarih lai an awm. Kohh ran ho reng reng hian hla zirte hi an peih hle mai, thil dang zirte pawh.

Pathian Thu hi ram leh mihring min ti êngtu leh tifingtu a lo ni ngei mai. He khua pawh hi tun kum nga emaw chhung chauh hian Pathian Thu avangin a lo fingin a lo êng sawt ta hle. Hman lawk ah pathum emaw chauhvin an chhiar thiamna ah khân tun ah chran inkhawmna ah te pawh Sap ṭawngte in hla te an lo iem thei ta hial a Rei lo te. ah hmeichhe Skul pawh nein kan beisei a ni.

Heihi kan khaw chanchin a ni a. Khaw dang ah te chuan hriat tlak leh zir ve tlak thil engemaw te a awm chuan lo hriat ve a lo zir ve zel kan chak tm tm fo vang. Hriatna lovin a intihsâwt theih ngai lova. Chuvangin hriatna thar zawn zêl hi a ṭha a ni. Rova, Muallianpui.
Rochhunga, Gauhati.

STANDING ORDER No. 52 OF 6/8/1924.

Phalna hmu hmasa lova huan emaw ram emaw hralh leh lei hi khap tlat a ni a, chutianga lo inlei te chu phelh leh vek tur a ni. Tupawh huan emaw ram emaw nei a, phalna lova hralh chu a pass ka chhuh sak ang a, an ah chu thu awi loh vangin ka hrem ang. Tupawh phalna lova huan emaw ram emaw lei chuan, a lei chu a ta a ni thei lovanga, Borsapin a duh ang angin a theh

thang ẓawk ang. A leitu chu thu âwi loh vang a hrem a tuar kawk ang.

Sd N. E. Parry,
Superintendent, Lushai Hills.

NOTICE.

Notice is hereby issued that grazing towards where there are Forest Plantations is prohibited. If any one is found grazing in contravention of this order will be prosecuted under Section 188 Indian Penal Code.

HRIATTIRNA.

Forest Huan lam a ran tlattir tun achin ah khap tlat a ni. Hemi thu awi lova Forest Huan lam a ran tlattir chu, thu awi loh vangin hrem tur a ni ang.

N. E. Parry Bor-sap
Superintendent,
Lushai Hills.

Dated Aijal,
The 8th August 1924.

BUH DAH ṬHAT THU.

Ṭhing hi a tâm leh dâwn ngei hi chuan kan hria a, chuvangin tun hma kum 4 lai ata tawh buh hlui tam tak-tak nei in la awm a, chûng chu engtin nge dah ṭhat theihna kan ngaihtuah ang? Hetiang hian a ṭha awm e:— In buh dahna hlui tia vek ṭheuh in a in dang a kiang ah sa leh ula. Tin, chumi buh in leh buh in inkar ah chuan hrui zau takin siam ula, chapchar âwllen lai-in chumi in hrui siam a chuan pho chhuak ula,

ni 3 emaw lai vawi'1 a a leng tâwk chu chawk fo ula, buh-in pakhat ah chuan chhûng lût zel ula, chutiang zelin ti ula, a uk lo ang a, rei tak a neih theih ang.

Tin, chu buh-in 2 chu sazu emaw in a a ei ral loh deuh nân mangkhâwng dai ţha deuh maiin in theu ang a, a ngul a rul theih loh nan mau liau deuh ker ula, lei chhung khat ula a ţha a ni. Tin, mangkhâwng dai aţanga hlam 2 emaw lai thlengin eng lai pawh in sam fai fo ula, a eiraltu tur chuan zah a ngai deuh mahna. Tin, tun hma lam awllen lai a awm mai mai kha zui lo thei hram ila, chumi buh chu thiar leh ta ila, mahni in kiang ah a in sa leh ila, chu chu a ţha leh zual a. Ţam a lo thlen a, eitur a lo awm loh meuh kha zawngin, ruk ruk pawh hi kan ching hle tur a nia. Khi mi thu khi tih hram hram a ţul zia tlem in kan sawi ang a:—

Hman kum 1912 vel lai mautâm ţam a, vai buh kan pûk kha, a man kum 1923 thleng dawn lai a kan inţhin kha hre reng ula, chu chu tun thleng pawh in kan Lusei ram Sum pui hian a la tlak fihlim lo pawh kan la awm a ni thei e. Chutichuan Ţhing a lo tam in ţam a lo thleng leh pek ngei dawn si a; ram dang thawhlawm a, chhawm dawl chu kan hlawh leh pek âwm si lova.

Buh hlui chu thiar tlut tlut mai rawh u, ram hnuai a in enkawl peih lova, a tâp ral mai ai chuan,

tha tihah mai rawh u, Lo thar kan ngaihtuah a ; a rap a rana lo tih pawh hriat loh mah, kan hei peih chuan, a awm sa chu In-hul ah thuai lût hiam rawh u. Vai buh ţhuihna a hlat em hi I Chumi a chhap ah a thlawn a tin a tin awm nang si lova. Tin, ' Bawrh sapin sazu t h hlum a rawt angin Pit hi tih hlum, mahni hi hm theih a, rawt leh ila sawi in emaw a tha lawlin a un awm a ni. Buh-tun fa hnan pawh chan ţhah nan kan hnang mahna.

Pathian ergkim siamtu a che n tin tin tin ţhang-tam tur ah hian lan Lusei mite chung ah man a rem tih ang zia zia in rawn thawk rawh se, Amen.

Tana, Lungleh Rasi

PA VANDUAI A CHANCHIN

Ţhiante u, ka thu ziak tlemte hi lo chhiar ula he pa ang a pa vanduai hi in lo ngai emaw, kum 1916 February thla lai Ihan Khawhai atangin kan khua ah mi pakhat a lo ţem a, a lo pem chuan nu leh pa pawh a nei a, a fanu I a awm pui a. A fate chu mipa 3 hmeichhia 4 an ni a, an vaun 7. Tin, an chhung chuan 12 an ni a. He ti ang ţhiang a chhang te chu an thi ta a:—

Kum 1917 February thla ah a rupui a thi a ; tin, March thla ah a pa a thi leh a, May thla ah a fanu a thi leh a, July thla ah a nu a thi leh a, September thla ah a fapa a thi leh a.

[illegible]. I ţhian Ch. Saibranga,

Chawnchhim.

MIZO LEH VAI

CHANCHINBU

BU 9NA | SEPTEMBER 1924 | A man kum 1 ah Ch. 1/8/- a ni.

Enkawltu (Editor):- Makthanga, Aijal.
Chhuahtu (Publisher):- The Assistant Superintendent N. Lushai Hills, Aijal.

A CHHUNGA THU AWM.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS AIJAL.

PA VANDUAIA CHANCHIN
CHHUNZAWMLEHNA

Tin, 1917 ah khan nupui thar a nei a, amah Ropianga hi hetih lai hian ngawr ang deuh vin a awm avangin fa an nei thei lova; chutichuan kum 1920 vel a ţang khan a lo ţha ta deuh hlek a; chutichuan a nupui thar chu kum 1923 lai ah khan a lo rai ta a; chutichuan kumin March thla khan a hrin a lo hun a, a hring thei ta lova, a lo thi leh ta a, tunah hian amah chauhvin a awm reng mai, a fanu pakhat a la dam, chu chuan ni kum April thla khan pasal a lonei tawh si a, he pa hi a khawngaihthlkk êm êm mai, amah chu Kristian a ni a, Isua hmenah hian a inpe ţha hle mai, a hmel pawh Kristian tih a hriat h'e mai. Krista ah nun a neih avangin a hmel chu a ngui lo hle, "Lokal ta che, ka fa duhtak kei zawng rethei Lalpa, Mi-ngaitu leh lusun fate, ka lo chul dam duh e." tih hla khá he pa chungah hian a lang hle in ka hria.

In ţhian,
Ch. Saihrarga
Chawnchhim.

TANGKAPUI THU LEH A LAWMNA

Ka ţhian,

Ţangkapui hi hmanlai a kan pi leh kan pute phei hi chuanin a hmuh pawh hi an hmu ngai pawh-in ka ring lova. Tin, tun an hi chuan ţhangthar hi chuanin keimahni ngei pawh-in kan

lo nei-in kan lo hmu ta a, hmanlai khan Vai ho khanin an nei a, an awrh nawlh nawlh a, eng a ṭha nge ni, enga ṭangkai nge tih pawh kha kan lo hriatpui lova, tun ah hi chuanin kan Mizo fa pawh-in Sawrkar dan tlemin kan lo hre ta deuhva, tangkapui te hi a ṭhatzia leh a hlutzia pawh kan lo hre ta a. Kan Mizo tangkapui ve chu zu no khat leh sa vei khat a ni a. Tin, Sawrkar chuanin a chung a ṭhahnemte leh huaisente chu, Tangkapui in a chhinchhiah a ni a, chuvangin Kan Mizo tlangval huaisente Sap ram a kal te pawh Sawrkarin tangkapui a a rawn chhinchhiah tâk te hi, kan Mizo Lalte leh upa ho pawh hianin in khaw tlangvalte hi in lawmpui ṭheuhvin ka ring a ni, kan ram ṭhatna tur leh kan Lusei hnam mawinatturin laipuimu sur hnuai ah an zuk kal a ni a; chuvangin an thil hmuh leh anmahni hi lawm leh fak an ṭul êm êm a ni a. An dam chhung kuli awl leh leiman awl an hmu bawk si a; chuvangin an awmna khuate lal leh upa hianin lawmpui a ṭul a ni. Keini lal Rohrerga leh a upate pawh in heti ang hian in min lawmpui a ni. Kum in March 18/1 924 tak khan a khaw bial chhung a tangkapui hmû zawng zawng leh a duh apiang a khawm a, zu in mi tan zu an sa a, Kristian tan thingpui leh chithlum, chumi ni chuan zu in mi tan a tam êm êm, Kristian tan thingpui a tam êm êm. Ṭhiante u, in tel ve nan ka duh êm êm.

Tin, Sihphir tlangval Chhawntluanga'n lawmthu a sawi a, heti ang hian a sawi, "Ṭliante u, kan lal hi fak tlak leh chawimawi tlak reng a ni e. Abor ram ah tih leh kum hnih mi i huate aiin kan kal tam a, pakhat mah kan boral lova, Sap ram ah tih leh mi khuate aiin kan kal tam leh a, pakhat mah kan boral leh lova. Kan lal Rohrenga hi lal vankhai leh lal malsawm a ni e, a khuate tlangval ral ram France ah 55 kan kal a, Abor ram an khan vawihnih 30 lai kan kal bawk a, pakhat mah kan lal hian min sun lo a ni a; chuvangin tunah kan tangkapui sechalin mi lawm sak leh si a; chuvangin kan lal hi fak loh rual a ni nem. Tun hnu pawh Sawikar pawimawh an leh, ṭanpui tur chuan nasa takin kan bei lehzual tur a ni a," a ti a.

Tin, kan lal in lawmthu a sawi leh a :—

"Ka khaw tlangval ṭha leh ka duh êm êm te u, he indona ropui tak Sap ram ah hian a lei zawng hi in kal a ni a, pakhat mah boral lova kim ṭak a ka lo hmuh leh che u leh Sawikar chhinchhiahna Tangkapui in hmuh avangin ka lawm êm êm a; chuvangin nangmahni tan sechal ka talh hi nangni ho pawh in in lawm der ve ka ring a ni, tun an pawh a dang tangkapui in hmuh leh hun ah sial kan talh leh bawk ang. Thil engpawh ka hming a hrehawm emaw, nuam emaw in tuarna chu eng lai mah in ka theihnghilh thei lovang. Mi

kawlh sa kawlh pawh va bei rawh u, in hming ka hrereng ang, eng lai mah in in hming ka theihnghilh love, zu a tam sa a tam-thingpui a tam, tumah vui leh vai lovin ei in bar rawh u," a ti a. Tin, tlailam a lo ni a, ruai an ṭheh a, Tangkapui nei hlir chu hlui hran an siam a, a hrangin kan lal hovin an ei a, chaw ei kham chuan in Chalruanga Zemabawk a mi khuang chung ah an chuantir a, tangkapui nei hlir in an tangkapui pai ṭheuhvin an chawi ta a, tangka tam tak a vawrhtir a, kan inchuh mur mur mai a ni a. Ṭhiante u nangmi awmna lalin he ti angin a lawmpui ve che u em ni? Kan lal chuan Sap ram a kaltc tan hian in sial hi 4 a seng a ni. Lal he ti ang hi an vangin ka ring deuh a ni. Pathian malsawmna a chung ah awm zêl rawhse. In ṭhian R. Pakcla,

Zokhawsang

Army Bearer Corp,

LALZIKA CHANCHIN

Lalzika hi Pawibawia Sailo lal ropui tak fapa a ni a, Kum 1881 ah a lo piang a, Kum 1895 ah nupui a nei a, Ziahlungah in 20 lai in a indang a, chuta ṭangin Khawkawi ah in 178 khua in a awm leh a, amah hi lal hmelṭha tak, fing tak mai a ni a. Khua-leh-tui chunga rorel dan thiam leh hmangaihna nei êm êm mai a ni a. Hemi khawkawi aṭang hian Zawngin ah a kai a, chumi khua an chuan Kum 1906 ah khan pumazai sial in a

ai a, a fanu chu a hming Lalbawrhsapi a ni a. "Lal bawrsapa'n sial a ren ngai lo," tiin. puma hla in an phuah a, Pumazai hi Lusei ram tin a mi'n an duh êm êm avangin a hming a lo thang ta hle a, Lal ṭhenkhat leh hnamchawm ṭhenkhatte pawh in pumazai hi an lo ai ve ta hlawm bawk a, pûmazai ai apiangin Lalbawrsapi pa Lalzika hi a hma hruaitu a nih avangin, an theihnghilh ka ring lo. Tin, lailên sial in a ai bawk a. "Sial a ren ngai lo," ti a an phuah aug tak hi zawng a ni a. Tunlai mi ah hian zawng a talh hnem pawl ber a nih pawh ka ring a, a hnuai a hi a se talh leh a talh chhanna kan han ziak a ni :—

(1)	Ṭha lama a chhun hlir	20
(2)	Pawk talh vantlang hraina mai mai	20
(3)	Chhe lam thlaichhiahna	19
(4)	Ramsa kah aihna	2
(5)	Pûma zai aihna	1
(6)	Sakei aihna	1
(7)	Aizawl a a ṭhiante ho a talh	1
(8)	Kelbâwng tlang aihna	1
(9)	Lailên aihna	1
(10)	Bawng pawk talh	4
(11)	Fano dawina	1
(12)	Ṭawngṭai lâwmman ah	1
	Total	72

Heti zawng hi Sial a talh tawh a ni a, a se talh lu zawng zawng leh ramsa lu zawng zawng chu khâwl theih zêl ni sela, a in chhûng ah a leng tawh thuai lovang a, amah hi a vanduai avangin

lung vawi thum a dawh tawh a, lungdawh ah chuan tam êm êm hlirin vawi thum a tar tawh a, chuti chung pawh chuan tun ah hian a bang khat tawk zet zawngin a la târ tlêp ta ţhut fo a ni, Tin, nupui pali a nei a, fa pawh Pathian leh Sawrkar zar ah an dam reng ang a, sawm leh pasarih a nei a, a fate ho pawh an hmel ţha in ngil an nei êm êm hlawm a ni, an pâwlnuam in engkim ah an ţhat khawp avangin an khua-leh-tui nih a nuam êm êm mai a ni. Mi rethei leh tlachhamte an khawngaih a, mi ţha leh neinungte chawimawi dan an thiam a, mi eng tan pawh an khua-leh-tui a awm hi a nuam êm êm mai a ni. Pathian leh Sawrkar ţanpui-in engkim an la tih ţhat deuh deuh kan ring a ni.

Tun ah hian amah chu kum 43 mi chauh a la ni a, Pathian zar ah a dam reng ang a, a lian ţha ţha-a la talh leh zel ang a. Tin, a fano dawi hi kum 1924 July ni 20 ni hian sechal lian tak mai in a dawi a, a upa Dobûka'n vawkpui a talh bawk a, Sechal a fano dawi hi Sailo dang an awm ve em aw? Tin, ram sa chu amah hi than tak, chak lo tak, a nih avangin khawi ah mah a chhuak vak thei lova, chuti chung pawh'n, nghalmal ngho ţha tak nen Sazuk nen, Sakhi nen, Sathar ki ţha tak nen a kap a, chak deuh leh mi ang a sa pêl thei ni se lang tam tak a kap ang, amin a pual a an kahsak chu, a tam khawp a, a-kip-a-kawi-a hriatsen a ni ta lova. 100, a tlem ber ah pawh a ni ang, Amah hi sechhun, khuang-

chawi, zau lam a dawh a ni a, a naupan ngaihtuah chuan mi tih ang hi engkim a ti a ni. Tin, amah mi'n sial an talh chu, Dala'n sial 2, Thangkama'n sechal 1 a talh bawk a, Awksarala'n Bawngpui a talh bawk a, He Lal hi engkim ah a vannei-in a faktlak a ni.

Pathian thu awi chung ah te a ṭha êm êm mai a. A se talhte hian an ei ve theih turin a ngaihtuahsak zel a, bawng a pumpek tawh a, sial pahnih a pe tawh bawk a, Hengte hian Pathian thu awi hovin hlim takin ruai an lo ṭheh ve ṭhin a ni: Pathian a tilawm êm êm in kan ring a ni.

He kan lehkha ziak hi tuma huat thu ah kan ti love, Kan Lal kan fakna leh kan chawimawi nan a thil tih dik tak leh chiang takin kan ziak mai a ni e, in hriat ve an.

Ziaktute,

Dam takin awm ula, Sasua, leh China.

2/8/24. Buhban.

STANDING ORDER NO. 55 D/18 8-24.

In future no petitions will be received in court unless they are signed both by the writer and the petitioner Petitions will be signed by the petitioner and at the bottom will be added written by.

Sd. N. E. Parry,

Superintendent, Lushai Hills.

Tun hnu ah chuan rorelna hmun a thu sawina lehkha a ziaktu hming leh a thuneitu hming a

chuan loh chuan ka la duh tawh lovang, Thu sawina lehkha chu a sawitu-in hming a ziak tur a ni a, a hnuai ah a ziaktu hming a tel bawk tur a ni. Sd/ N. E. Parry Borhsap
Superintendent Lushai Hills.

KU 1924 JUNE THLA CHHUNG A MIZO RAM A SAZ TIHHLUM ZAT :—

Serial No.	Circle No.	Sazu	Remarks.
1.	I	455	
2	II	9	
3.	III	400	
4.	IV		
5.	V	925	
6.	VI	102	
7.	VII	139	
8.	VIII	1401	
9.	IX	1302	
10.	X	613	
11.	XI	104	

Avaiin, Belhkhawm. 6,450 leh Thehlei 3.

Kum 1924 July thla chhung Mizo ram a Sazu tihhlum zat :—

Serial No.	Circle No.	Sazu	Remarks.
1.	I	779	
2.	II	486	
3.	III	291	
4.	IV	1096	

5.	V	1833
6.	VI	1200
7.	VII	1150
8.	VIII	2261
9.	IX	2211
10.	X	944
11.	XI	230

A vaiin, belhkhawm 7,981. leh Thehlei 239.

Chanchinbu.

HRIATTIRNA

Lal hote u,

He ka thu hi lo chhiar ula, lo ngaihtuah rawh u. Mi pakhat a hming Hnawnga, hman a Lungleh kiang Pukpui khua a awm a ni a, he mi hi a sual êm êm a, ram tin ah tangka te, puan te a hmuh apiang a ru a, a kalna apiang ah hming dang a invuah a, rûkru ngawt in he mi sual hi a vâk a vâk a ni. Bial rahsi ho hnen ah man thu ka pe a, chutichuan nangni lal ho pawh-in lo bengvar ula in khua a in hmuh chuan man ula, Aijal ah emaw Lungleh ah rangtakin han hruai rawh u. Hnawnga awm dan chu heti ang ani:— Amah chu Kum 25 emaw ani ang a, tlangval lian leh sang pawh a ni lova, mi vantlang a ni, a hmai a pêr deuhva, a hmar kua a vang deuh a, khabe chiam deuh leh hang deuh a ni. Lu a meh hma in Pawi bawitlung mi a ni. France ram ah pawh a kal a, a hawn hnu-in a rûkrûk avangin lungin ah

ah pawh a tâng tawh a ni.

N. E. Parry
Bawrhsap
Supt Lushai Hills

KHAWVEL TLANG SANG BER A LAWN THU

Khawvela tlang sang ber chu Himalay tlang chhip sang ber Sap in "Mount Everest" an tih hi a ni a, hniak (fut) 29027 a ni a, chu chu mel nga leh a chan ve lai a sang a ni Chutah chuan tunlai vel khan Sap huaisen paruk Mallory, Irvine, Norton, Odell, Somervell, Bruce te hi an lawn a, an zing a pahnih Mallory leh Irvine a cha an thleng sang ber a, an ruang pawh hmuh phak lovin an thi bo ta. An thih bo ni chuan Odella hian ral atangin a hmu a hniak 28227 thlengin a hmu zui a, tlang chhip an thlen lohna chu .hniak 800 emaw chauh a ni tawh a, chhum in a hliah a, a hmu theih ta lo a ni, amah a rin dan in tlai dar 4 vel ah chuan tlang chhip chuang chhuak hman in a ring; mahsela an chanchin hriat lova an bo hlen tak avangin tlang chhip an thlen leh thlen loh chu hriat a ni lo, hniak 800 a la thleng lo a an hmuh chu an hmuh thui ber a ni.

An lâwn dân chu hetiang a ni :— Chu tlâng chin vûr h'ir a khat a ni a, theihpatâwp in taksa lang lovin an inthuam lum a, hniak sang hnih dan lek lek ah bûk an sa chho zel a, a vai-in bûk 6 chu an sa a, a bul atangin bûk 6na an sak sân

ber chu hniak 27,000 chu chu nel rga leh lo fing khat lai a ni ang. Norton a leh Somervell a han sak a ni. Tin, bûk 5na chù hniak 25 00, chu chu hlam 10 velin mel 5 tling lo a sang a ni. Mallory leh Bruce a sak a ni. Chutiang a inkâr nei thliah chuan bûk 4, 3, 2, 1 an sa a ni.

Tin, kal a har zia darkar hnih leh a chanve chhungin hniak 3,000 te an kal thei chauh a ni. A sân tawh avangin he lei a boruak hi a awm tawh lova, ar thaw a chham a, an thaw sek sek a, an thaw te a dang thin a ni, a vâwt chu sawi loh thli te pawh a tleh bawk a ni. Hniak 27,500 achin chung lam ah thei chuan rasa takin a lo danglam tawh, thaw te a rang lehzual, a hnuai lam ah chuan a zia a awm deuh an ti.

An lâwn dawn chuan an ei tur leh thil dang mamawh te chu sawi loh, Loruak Oxygen (Awksizen) an tih hi an keng chhova, chuti lo chuan a thawk theih loh reng reng a ni. Hniak 27,500 chung lam ah chuan Kuli anmahui ang bawk a inthuam an thil phur turin an hruai bawk a; chutichuan zawi zawi in an bei a ni. Buk hnih, buk thum inkar te chu a châng chuan ni tam tak an bei thin, a hnuai deuh a chawl tur a chhuk leh rih te a lo ngai thin a.

'Heng bei theitu te hi mi hrat bhawkhteng hlir an ni, an chanchin an chhui hmangin, tun a lâwn sâng ber te palnih Mallory leh Irvine te hi an-

ṃahni loral ta mahsela an hming chu kumkhua-in a thi tawh lovang.

DAMREI

Sap ram Lincolnshire a Boston khua ah hmeichhe pakhat Mrs Ann sharp an tih chu kum 106 a dam tawh a, Kumpinu Victoria a aiin kum khat in a upa a, a pasal thihna chu kum 47 a ni tawh a, fapa pahnih leh fanu pahnih dam a la nei a, a tute mi 21 an ni a, a tu chhawng 45 a tu chhawng chhawng leh paruk an ni a, a thlahte zing ah hian 76 dam an la awm. (Stateman ata)

Maktharga.

HRIATTIRNA

Kum 1918 a Meitei ram helna a Kuli hnathawk tur a kal ho kha tun ah hian Sawrkar in France ram a kal te angin tangkapui a pe ta Chutichuan hem-tangkapui hmu te hohian lei man leh damchhung Kuli awl hnih ve an Leisei a ri thei a, beisei tur an ni love. France ram a kal te el auh lo chu tumah in lein an leh dam chhung Kuli awl an hn.u thei lovang. France ram kal te pawh an-mahni chauh lo chu an chhungte an awl lo a ni. He thu hi Khawchhiar leh Lal ho in lo hria ula a ṭha ang.

N. E. Parry

Bawrhsap

Superintendent Lushai Hills

ISUA'N MIN AWMPUI

Hmeichhe naupang kum li lek hi a dam lova, a thi lek lek mai a ; ni khat chu a zual deuh hle mai a, a kiang a a pa ṭha chu thu a zawt ta a ni. 'Kapa Daktawrin mi rawn en khan ka thih a ring em ?" a ti a. Tin, a pa chuan, "Aw, chêmtê, Daktawr zawngin i dam leh a ring lo hle maia, mahsela i dam leh ang chu," a han ti a. Tin daktawrin a ring lo tih a hriaṭ veleh chuan thih a hlau ta êm êm mai a, a hlauh dân chu heti ang a ni :—Thlan ah mi tam tak an phumte a hmu tawh fo si a, tel pawh a tel ve ṭhin a, an vûi zawh a an han vur te chu, a hre reng bawk si a, chuvangin a ni, a hlauh êm êm ni, chutih lai chuan a pa hnenah, "Ka pa, thlan a thim êm mai, keimah zawng-in ka kal ngam lovang, aw a thim êm mai, nang emaw, ka nu emaw tal in kal ve dawn si loh zawngin ka kal ngam love," a ti a. Tin, a nu leh a pa chuan, "Kan hmangaih êm êm che a ni, amaherawhchu tun ah zawng i hnen ah kan kal ve thei lovang a, nakin a Lalpa'n min koh hun ah erawhchuan kan lokal ve ang, hlau suh ang che. Isua'n a awmpui reng che a lâwm," ti-in an chhîng a.

Tin, a nakin deuh ah chuan chu naupang thinlung chu a lo thar ta phit mai a, "Aw ka nu, ka pa, tun ah chuan thlân ka hlau ta lo, Lalpa'n

i hnen ah ka awm ang a ti e," a ti ta a, thlamuang takin thlân ah chuan a kal ta a ni an ti.

He naupang ang hi upa pawh naupang pawh kan vâng hle in a rinawm a ni. He thlan hi kan lo hnaih lai hian in tupawh kan thlaphang ţhin a, thlan ah chuan Pathian awm ta lo tluk hial ah kan ngai a, tin, kumkhaw boral tur ah kan in ngai bawk ţhin a, chuvangin thih hi kan hlau ţhin a ni. Mahse Lalpa'n a hneh zo ta; chuvangin kan hlau lovang, kan thih loh chuan Pathian ram kan hmu dawn si lova. Chuvangin Kristiante chuan hlauh hlek tur a ni love.

Israel Ialber Lal Davida'n :—

"Thihna luikawr ah te chuan kal mah ila,
Engmah reng reng ka hlau lovang,
Nang ka hnenah i awm si a," a ti a ni.
Psalm 23 : 4.

Hâwla, Thakthing Vêng.

TLABUNG BIAL A LAL PAHNIHTE THU CHANG

Ţhiante u,

Tlabung vai ka dawr lai in, Bûngkawn an tih ah khuan lal pahnih an lo thu châng a, tin, kei chu an kiang ah chuan ka chawl ve a ngawi reng in ka ţhu a; tin, an thu châng chu heihi a ni:—
"Tlabung bial ah khuan pem hmang deuh a awm a ni âwm e, tin, a pemna lam apianga an âwl zel a ni âwm e, a hming chu Thangkawnawia a ni an ti; tin, chu mi chu, a ni an sawi ni tun chiu

chu, Tlabung bial vel lal tawh chuan i âwl tawh lo ṭheuh ang u, âwl a ai-in i hnawt lau zel zawk ang u, hemi hi a ni khaw thlang hming ti chhe tu ni, an ti a, a pêm chin an han sawi a, mautâm aṭang khân vawi sarih a pêm tawh an ti. A ni e unaute u, mi chhia hian pêm kan hman lutuk zawngin lal te pawh hian eng ah mah min ngai dâwn lo a ni tih hi i hrereng ṭheuh ang u ; khi pa khi zawng el i tum lo ṭheuh ang u.

In ṭhian Vaizina.

NAU PIANG MAK THU.

Kan khaw râl Meitei bial Vangai tlang a mi, lal pakhat Chawngliannmanga khua ah chuan hmeichhe pakhat in nau a hring a; a nau hrin chu a pum leh a fuke dang chu a ṭha vek a, nau pangngai tiat bawk a ni a ; amaherawhchu a lu pahnih an ti a. A koki aṭangin nghâwng pahnih a nei a, tichuan a lu chu tê deuh ve ve in pahnih fel takin a awm mai a ni. A lo pian chuan a leh chhuah a, a lu ah chuan a tâng a ; tin, a tlâk thlâk veleh a tâl tawp tawp a, a thaw hlet hlet a, a thita nghâl a ni. Naupang te hi kut ke phir emaw, pahnih a piang emaw lo chu, lu ngawt pahnih chu kan la hre zen zen lova, mak kan ti hle mai. he thu hi ka hmuh zawng a ni lova, an khua te ngei ka zawt chiang a, ka ziak a ni. Anmahni leh an kiang vel a khua te chuan khawvel dan in awm ni emaw an kham a, "La deh a thiang lo," an ti a. T: Khûpa, Sakawrdai Khua

PIANG THAR LEH MITTHI

Ka ûnau duh ṭak te u,

Mihring hi kan pung nge kan kiam. Pathian malsawmna kan dawng nge dawng lo tih kan hriat theihna turin Sawrkar in khaw tin ah khawchhiar te an awmtir ṭheuhva. Tin khawchhiarin thla tin in piangthar leh mitthi Sawrkar hnen ah report an thawn zel a. Tin, a lehlam annin an kawl zel a, chuvangin kei pawh in kan khaw mihring kan pung nge kan kiam, in lo hriat ve theih nân ka han ziak chhuak a ni.

Kum 1916 March thla aṭangin kum 1924 July thla thlengin piangthar mipa 63 leh hmeichhia 43, mithi mipa 30 leh hmeichhia 27, heti zat hi a ni a. Piangthar a vai in 106 mitthi avai in 57 a ni. Mitthi aiin piang 49 heti zat hian an tam zawk a nih chu. He Tengtawng tlang a mite hian mihring 49 heti zat a Pathian malsawmna a la dawng thei te hi a lawmawm êm êm in ka hria, chuvangin he tlang a tan Pathian hnenah lawm thu hril turin Krista thisen a ûnau duh tak te u, ka sawm a che u. Dam takin aw u,

Ruaia Khawchhiar 22/7/24.

MANGKHAWNG DELH MAK.

Ṭhiante u, he thil hi lo hre ve teh u, mak in tih ve zawng emaw; tarik 13/8/24 ni khân ka mangkhawng kan zuk en a ka ṭhiante nen, sazu leh sava chhâwlhring hi a lo delh dûn reng mai a,

chhawlhting chuan chhim lam a hawi a, sazu chuan hmar lam a hawi a. He thil hi mak kan ti hle a ni e; sazu hian a thi hnu a put a ni ang e, ti dâwn ila, kan zuk hmuh tirh lai chuan an la lum ve ve a, an thi hlim chauh a ni; chuvangin mak kan ti êm a kan rawn ziak a ni. Pakhat chauh te chu ni ila tumah-in mi awi sak thei in ka ring lo, nimahsela mi pahnih kan ni a, chuvangin an awi a ni. He thil hi a mak hle a ni, pakhat hi thing ler mi chhun a chaw zawng mi a ni si a; sazu lah hi in hre si a, a chanchin te. Dam takin chibai. In ţhian Lianhmuna, Lal Tiante Khua.

SAZU.

Khawngaih takin ka chanchin ziak hi lo chhiar teh u. Ţhingtâm tur hi an ziak a, sazu in buh a seh thu hi a ziak ka la hmu lova; chuvangin ka han ziak ve a ni. Kan khaw buh leh thlai chu sazu in a seh nasa ngial mai a, thlaifûr zawng an seh zo tawh a; buh ch awh zawng an seh lai tak mai a ni. Tûn chuna an bûn loh chuan mautâm kum ang bawk khân kan ţâm leh dâwn a ni tih a hlauhawm hle; chuvang chuan kan lungngai em êm a ni Hmar lam zawng hian kan hriat ţheuh ka ring, khaw ţhenkhatte'n an sawi avangin.

Phaka, Zohmun.

MIZO RAM.

Khawngaih takin ka chanchin ziak hi lo chhiar ve teh u, tupawh in kan lâwm ka ring a ni. Hring-

char ah emaw. Thaiṭui ah emaw kan zin chuan thing lei te hi a lo ṭûl a, lei leh rual loh tih tur hi a ni a; mahse kan hmun Aijal a kan zin chuan thing lei te chu a ṭûl a, thlen in te lah chu kan Mizo Babu te in ah emaw, Rahsi in ah emaw nuam takin kan han thleng a, kan ru kan pa ang bawkin kan charchin hi min lo zawt a. Kan Mizo babu leh Rahsi te hian Mizo ram an ti nuam êm êm mai a ni, hmun dang ah chuan zin ila, pawisa lo chuan zin theih rual loh tih tur hi a ni; nimahsela kan vai biakna Aijal ah kan zin chuan pawisa neih kher pawh a ngai lo; chuvangin mi chhe tan ram nuam leh hmun nuam tak a lo ni. Tin, hmun dang ah chuan Babu emaw, Rahsi emaw kan rawn chuan pawisa a ngai bawk a, mi ṭhenkhat in hmun dang an ngaihtuah ṭhin. Kan Mizo ram nuam ah kan awm chhûng zawng hun lâwmnawm leh hun vânnei kan la rei tih hi a ṭûl zawk a ni. Kan hmun nuam ah kan awm chhûng zawng hmun dang i ngaihtuah tawh suh ang u.

Phaka, Zohmun.

MIZO RAM CHHUNG ṬHINGTAM IN RINNA ZIA

Kum 1924 aṭangin Mizo ram mi zawng zawngin, Ṭhingtam a in rinna turin kan buh leh bâl leh thlai dang dah rei theih kan nei lova. Tin, kan dah rei theih ber tur chu, Buhtun pui vui hang mi, a ho ber mai a hi a ri, Kum 1924 aṭang hian lo ching ṭan tawh ila. Tunnûlte hrai hmun lai-in

lo vat ila. Tin, kan buhtuupui a lo thar chuan ţhehlan ah thla 4 te kan repro loh chuan a dah rei theih lova, anih loh leh chul thlakin ni ali pho ţang ila ; Pareng ah ţha takin bıh ţhen ila, kum sawm lai a ţha an ti a Buhtun dang erawhchu rei a dah theih loh, a thip mai a ni an ti a ; tin, Pawibuhtun erawhchu rei tak a dah theih a ni. an ti a a hming chu khuangsai a ni a, ka bial chhung Circle No 1 Phulpui khuate chuan Kum 4 te kum 8 te an dah ţan tawh a, phur nga te phur 10 te an dah nual mai tawh a , hetiangin Sawrkar tangka kan pûk tawh loh nan mi zawng zawng in in rinna tur i ngaihtuah ang u, in rinna kan ngaihtuah loh chuan kan mang ang leh êm êm ang. Tin, tun a kan Bawrhsap hian kan mangan chu keimahni Mizote ai mah in a hlauva, kan buhte, kan thlaite a him theihna turin , sazu ti hlum turin thu a puang chhuak a chuvangin, kan Mizo ram mi zawng zawngin sazu tih hlumna zia ngaihtuah hram tur a ni a. Kan Sawrkar tangka pûk hmasakte pawh tun thlengin kan buaipui êm êm a ni. Mizo ram a u naute u, Ţhingtâm in rinna i ngaihtuah hram hram ang u. Kum 1 ţam in venna pawh kan nei si lo kan pachhiat hi in rin a ţulna ber chu a ni.

In unau, Daia C. I.

7/8/1924.

ṬHINGTAM THU.

Ṭhiante-u, Tun ah hian, mi tam zawkin ṭhingtam hi hnai takin kan sawi, kan rin ber chu, nakkum emaw, a kum leh emaw a ni, Lungleh bial lal 1 chuan, hetiangin a rin dan chu a ni :— "Hman a a hmasa ang a nih chuan, tun lo thlawh lai favang ah hian simeikhu lian tak hmân a mautâm dâwn a awm ang kha a lo awm ang a. Tin, buh seng hun vekh thli chhia a tleh ang, chumi hnu chuan kum thum buh kan la ei ang a, chumi kan buh ei chhung chuan mi ṭhenkhat chuan sazu vangin buh chu kan ei lo fovang ; chu chu a sehsâm tâm ṭantir a ni ang. Chumi kum thum hnu ah chuan a seh rûnpui chu a la ni ang. Ṭhingtâm ṭiak hmasa chu tiang tia tia a lo ni tawh bawk ang ; hmân ah pawh a seh runpui chuan a a ṭiak hmasa chu tiang tia tia a ni," a ti a. a la sawi hla hle mai. Kumin favâng a simeikhu a lo awm chuan he lal thu hi a dik dâwn a ni ang ; nimah sela rin bik êm êm tur zawng a ni bik hlei lo, lekha chhiachhiahna fel te-an nei bik loh avang in. Kemi mi mâwl ngawt ngaih ah chuan a sawi rinawm hle. In ṭhian Tunga.

THLANGDAR TAM THU

Uuan deh tak, he ka thu ziak hi lo chhiar ve teh :—

Ṭunlai hian kan khawper Tuichhin dai kiang ah khuan "Thangnang" ni lovin Thlangdar a puang a,

khaw hmun hlui ah hian a ni a. A kiang ah chuan han kal ilang, kal thui ngam pawh a ni lova, Khawipui rau ang mai hian an thlawk zing mum reng mai a, tin, an zun ngawt ah pawh hian "Chhimbâl" a zâm chuai thei a ni; heti ang Thlangdâr tam hi kan la hmuh ve ngai loh vâng emaw ni, a mak kan ti hle mai. Mizo ram hmun tin a mi hian Ṭhingtam hi thleng hnai hle tawh âwm in kan ring ṭheuh awm bawk a, tin, he ti kauva rannung a puan hian chuan, a hlauh pawh a hlauhawm zual hle in ka hria. Chuvangin engkim ah hian in rin lawk deuh hi a ṭha êm êm in i tum hram ang u, a hma hian rilṭam a kan thih lohna tawk lek hial pawh in i insum ang'u. Hman lai a kan pi pute ai zawngin, a fin' pawh kan fin' deuh tawh hi; mautam buh pûk pawh tun thleng in Mizo hian kan la retheih phah êm hi. Nang chhiar tute Zu ti mi i nih chuan sim rang rawh, i la inchhir ngei ngei ang. Zu i tih lai in i buh zu atan i tihek êm êm a ni, chuvangin in ren hi tum phawt la, i insûm thei ang.

Dam la, In ṭhian,
Saihranga lal, S/O Varhnuaikhuma lal,
Ruantlang.

KHAWBAWN, BIAK DAN THU CHU

Chhiartute u ngun takin lo chhiar ang che u.
Mi tam takin, Hmar ho Khawbawn biak dan hi a

la hre lo kan la awm ka ring a chuvangin ka han ziak a ni, Kan khua chu, Aizawl bial tawp Silchar chhak lawk a ni a. Khawbawn an tih tlang hi heng hmar vel ram ah chuan; tlang sang ber a ni a; A vêl a mi zawng zawng te chuan, Kristiante chauh lo chuan an be ṭhin a ni, a ram dan anih avangin, a betute chu heng a hnuaia ka ziak zawngte hi an ni. 1. Hmâr 2. Khawchung 3. Darlawng 4 Hrangkhawl 5. Mawnipur, Meitei 6. Vai 7. Naga, Mirawng. An biak dan erawhchu a hrang ṭheuh a, Heng mi zawng zawng biak dan hi han ziak vek ila, a tam lu tuk ang a; Chuvangin vai ho leh Hmar ho biak dan chauh, ka han ziak a ni. Vai ho chuan, biak hun an nei a, an biak a hun tawh phawt chuan pawisa te leh thil ei theih kengin an kal ṭhin. Chung an thil kentc chu, a tlâng ah chuan, milem a awm a, chu mi bul ah chuan chibai bukin an hlui ṭhin a ni. Tin, Hmar hovin hetiangin kan ti ṭhin a :— A te a awm a lian a awm a, Tin, biak hmasak ber chu, Theisinakaraia, an vuah a 2na chu Chawntiriraia, an vuah a; chungte biakna chu arpa leh vawkpa kher pek thu kan nei a, Tin, a bawl hlo chu mi pa thum 3 put lai lo chuan a daih ngai lo a ni. Chumi inthawina hmun chu hmu ngâi lo te tan chuan thil rapthlak tak a ngaih tur pawh hi a ni reng a; Aw heng mite hian kan thiltih ah hian chhandamna leh nunna chu duh-in kan zawng kan

ti takna a, Kristianna lam kan en leh chuan chhandamna cha kan hmu lo a ni tih an hre ngha l agei ang.

Sanga,
Mauchar.

THU NAWI

(1)

Pa pakhat Major Clarence (Klarens) chu khawvela mi tê ber a ni âwm e, inches 18 a sâng a ni. (chu cha tawng khat a ni.) a rih lam chu ser 8½ a ni. Tawlailir mawn 12 lai a rit p'iur a hnûk thei.

(2)

.Hummingbird (Hamingbaird) hi sava tê pâwl tak a ni awm e. Thingpui fian tê ah (Teaspoon) hian a puiin a note a awp khêwm vek thei a ni. Chi hrarg 400 lai an awm a, a te ber, mawi ber chu, America ram ah a awm. A tmui hmawr ata a mei hmâwr thlengin inches (pawn a tlûk) huih a ni.

(3)

England (Sîp ian) ah chuan sâzi pui no pakhat beng sei tak nei a awm; a beng chu lei ah a hnûk a, Lilêmin an hralh a, cheng 500 a man a ni, sazu ah chuan a man tam pâwl a ni mai h ang.

Anmzel.

MIZO LEH VAI

CHANCHIN BU

BU 10NA — OCTOBER 1924 — A man kum 1 ah Cb. 1/8/- a ni.

Enkawltu (Editor):- Makthanga, Aijal.

Chhuahtu (Publisher):- The Assistant Superintendent N. Lushai Hills, Aijal.

A CHHUNGA THU AWM.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS AIJAL.

RALKHAT AṬANGA RILRU A THU THAWN DAN.

THUHMAHRUAI

Mesopotamia rama ka awm lai in, hemi rilru inhriatsak theihna hi "Lianbuka'n a zir e" ti-in mi ṭhenkhatte'n Biak-in ah te an lo sawi ṭhin a, chuvangin mi tam takin hriat fiah an duh in ka ring a, ka zir ang leh ka hriat ve dan ka han ziak a ni, chuvangin mi tupawh in ka ziak ang tak hian zir duh sela he thil hi a thiam thei ang. He thu hi kan Mizo zing ah hriat in a la awm lova, mahse Vai ram leh Sap ram ah te an zirna hi a lo rei tawh hle a ni, mak ah pawh an ngai bawk hek lo.

1. A hmasa berin hetiangin zir tur a ni: In chhung ah emaw, hmun dang ah emaw a zir duhtu chu a mit tuam sak sela lehkhabu emaw a hriat loh leh a hmuh loh in dah sela, chu chu zawn tir tur a ni. Tumah bengchheng lovin a kiang a awm te chuan an rilru in chu mi kha mi lam ah kal rawh. ti-in lo ngaihtuah sela; tin, a ni chuan ama rinna mai mai ni lovin khawilam ah nge hip ni a, a inhriatna lam chu zawi zawi in a zai a zui tur a ni a, tin, a hmun a thlen veleh a kiang a mite chuan an rilru vêk in kha lam kha ban rawh lo ti leh sela, a zai zui bawkin a awm leh tur a ni a, chuta a hmuh theih loh leh ti nawn leh ṭhin sela, a lo rei deuh hnu ah chuan a hmu thei telh telh ang, a kiang a mite chuan chutih chhung zawng chuan engmah dang an ngaihtuah

tur a ni lo, an rilru in hmuh tir ṭal au lo tum tur a ni.

2. A pahnihna ah chuan a thil zawn tur chu thil tê deuh hlek in thlak tur a ni. Chu tah a lo hriat theih zêl hnu ah chuan khawi lai kil ah emaw hriaute dah sela, a hma ang bawk khan a ti leh tur a ni. Chutah a hriat leh a hmuh theih zel hnu ah chuan mi dang tam tak te chu bân in mi pakhat emaw, pahnih emaw nen ti leh sela, a hriat theih leh hnu ah chuan sana number emaw mi dang te chuan ngaihtuah leh sela a hriat theih leh zel hma chuan. Chumi hnu ah chuan namber emaw ziak in hriattir leh tur a ni.

3 Heng thil zawng zawng hi a hriat zêl theih hnu ah chuan ṭhian pakhat chauh nen hmun hrang a awm ve ve si in thu thawn an zir leh tur a ni. Rilru hriat tumtu chu dawhkan ah lehkha puan dah in pensil nêm deuh nen ziak mai turin ṭhu sela, a thawntu tur chuan thu tlemtê ziak in changêl hnah emaw, lehkha puan emaw chingal thlawr bur (funnel) angin khawr sela, chu mi chuan a thu thawn tur kh a en sela, a rilru chuan a ṭhian pa kiang a awm leh hrilh angin hriattir a tum tlat tur a ni a, thil dang ngaihtuah lovin. Tin, a lo hmutu tur chuan a zai ngai in a rin thu mai, mai ni lovin a kut chêt dân chu a zui zel tur a ai ; a tir chuan engmah lo mai mai a ziak ang a, mahse vawi engemaw zât hun in tiam in an tih hnu ah chuan a lo ziak dik thei ang. Vawi huih vawi thum a

ziak dik hnu ah chuan an thu thawn chu an pun zel tur a ni. Kei deuh chin ah chuan thil lem pawh thawn theih a ni ang.

4. Chumi hnu ah chuan khual atang pawh-in lehkha lovin thu tam takin in thawn theih zir leh tur a ni, chutiangte a hriat theih hnu ah chuan a kiang a mite rilru pawh a hre thei zel tawh ang, hriat a tum phawt chuan.

Heng zawng zawng a tih theih hun ah chuan in tih sîn leh zualna leh kawng ţha zawkte tuma hrilh ngai lovin a hre chhuak thei zel ang, a zir chhung hian nitin in tlai ah ti ţhin sela a ţha ang.

Hemi hi Sap ţawngin "Telepathi" emaw "Thought Transference" an ti, Mental science (rilru lam chanchin) zing ah chuan thil mawl leh ho pawl deuh a ni zawk. Hei aia ngaihnawm zawk tur a ka ruat, Hypnotism, Theuraputesi, How to Develop will power, Clairvoyance, How to influence a person at a distance, leh thil dangte han ziak leh zel ka beisei. Hetiang lam thil ngaithla duhtute tan chuan Charchin Bu lak hi a sawt hle ang; thla tam fe a awh bawk dawn si a.

S. Lianbuka,
Commissioners Office, Silchar,

THIL SIAM CHUNGA NGILNEIHNA.

"Thil siam zawng zawng te chuan beisei êm êm in Pathian fate lo lanna chu an nghakhlel hle si a." Rom 8: 19.

August thla Chanchin Bu phêk 179 na ah khân kan ţhian Zawngauva'n rannung chunga nungchang chhiat loh tur ti-in min fuih a, ka beng luh zawng tak a nih avangin tlêm in ka han chhunzawm a ni.

Mesopotamia rama ka awm lai-in vaţhu no hi ka la a, mahse ni rei lo te chin ah chuan a chaw duhzâwng a pui in a pêk ang kha ka pêk theih loh avangin a lo thi ta, a thih hnu chuan ka inchhir leh ta êm êm a, mahse engmah a sâwt ta si lo. A pui chuan a bu chu a va en leh ţhin a, lungngai âwm tak hian a lang a, ka ngaihtuah leh zêl chuan ka inchhir lehzual a, engtia han tih theih a ni tawh si lo.

Tin, chu lo chu Mesopotamia ram aţanga ka hâwn hnu in Sailâm khua ah ţhlanthla no kan la leh a, a hma ang bawk chuan a no te chu ni rei lo te ah an thi zo leh ta a, ka inchhir leh pek a, engmah a sâwt chuang si lo ; chuta chin ah erawhchuan sim daih tur ni-in ka ring ta a ni. Hetiang hi nungchang chhiatna narân mai pawh a ni lova, Pathian Lehkhabu thu a chuanga kan ziak bawhchhetute kan lo ni.

Keini Mizo fate hi rannung chunga nunchhe ber pâwl kan ni-in ka ring a, chuvangin thil siam te chuan kan Mizo fate hnen aţang tak hian Pathian fate zalênna chu an nghakhlel lehzual in ka ring a ni. Mi tupawh keimah ang a, rannung chung a nunchhiat lo zir ve tawh te chuan khawngaih tak

in ngaihtuah ve sela, a ching rei tawh kher lovang, a hming a Kristian invuah ve tân phei chuan Pathian Lehkhabu kalhna pakhat chu ni-in a rinawm e.

Mi in rannung chung a nuochhiat hi a lo ban chuan chhûngte zing ah leh ṭhenrual zing ah pawh ngil a nei zawkin zâi a zâp zawk ang tih a rinawm e. Chutichuan mi in ngilneihna a neih chuan mahni hnam pui te ṭanpui leh chawimawi dan pawh a lo thiam leh zual ang a, kawng tam tak ah mi ṭangkai a lo nih a rinawm a ni. Hnam dang chuan mahni hnam inṭanpui leh chawimawi dan hi an thiam hle ṭhin a, chung mite pawh chu han pawl chiang deuh ila, rannung chung a mi ngilnei tak an ni ṭhin; chuvangin rannung chung ah hian Pathian fate zalênna lo thleng sela khawvel a hnam tin hi taksa lam thu ngaihtuah ngawt pawh-i: a lo mawi zawk êm êm ang.

Kan Mizote chung ah chauh mai pawh hian Pathian fate zalênna chu lo thleng tawh selang, rannung tam tak mihring tân a hnatthlala si lo te chu an va lâwm dâwn êm! Kristiante'n heihi ngaihtuah zual bik sela a sâwt hle in a ṭha hle ang, chuvangin rannung chunga Pathian fate zalênna tur ngaihtuahtute chu Pathianin malsâwm rawh se, Amen.

S. Lianbuka.

NOTICE.

Tour Programe of N. E. Parry, Esq., I. C. S, Superinterdent, Lushai Hills, for the months of October, November and December 1924

2nd October 1924.			...	...	Paikhai.
3rd	,,	,,	...	...	Zobawk.
4th	,,	,,	...	...	Chhingchhip.
5th	,,	,,	...	..	Bukpui.
6th	,,	,,	...	...	Keiṭumkawn.
7th	,,	,,	...	..	Chekawn.
8th	,,	,,	..	...	Vanlaiphai.
9th 10th	,,	,,	...	...	Vanlaiphai.
11th	,,	,,	...	...	Leng.
12th	,,	,,	...	...	Leng.
13th	,,	,,	...	...	Zawlsei.
14th	,,	,,	...	...	Muallungthu.
15th	,,	,,	...	...	Farkawn.
16th	,,	,,	...	...	Farkawn
17th	,,	,,	...	...	Sawihniara.
18th	,,	,,	...	...	Lalbika.
19th	,,	,,	...	...	Biatê.
20th	,,	,,	...	...	Liankânglova.
21st	,,	,,	...	...	Liankanglova.
22nd	,,	,,	...	..	Zataia.
23rd	,,	,,	...	...	Zataia.
24th	,,	,,	...	...	Sualhnuna.
25th	,,	,,	...	...	Liansailova.
26th	,,	,	...	...	Chhingchhip.
27th	,,	,,	..	...	Zobawk.
28th	,,	,,	...	...	Paikhai.

29th	October	1924	Aijal.
30th	"	"	
31st	"	"	
1st	November	1924. ...	Aijal.
2nd	"	"	
3rd	"	"	
4th	"	"	
5th	"	"	Nausel.
6th	"	"	Ṭawkzawl.
7th	"	"	Phaileng,
8th	"	"	Darlawn.
9th	"	"	Darlawn.
10th	"	" ...	Ratu.
11th	"	"	Thingsat.
12th 13th 14th	"	"	Tipaimukh.
15th	"	"	Thingsat.
16th	"	"	Ratu.
17th 18th	"	"	Tuivolmukh.
19th	"	"	Vanbawng.
20th	"	"	Khupkhawtlingi.
21st	"	"	Khupkhawtlingi.
22nd	"	"	Khawdungsei.
23rd	"	"	Ngopa.
24th	"	"	Hrangliana.
25th	"	"	Kaihranga.
26th	"	"	Tuisenhnar.
27th	"	"	Tuisenhnar.

28th November 1924	...	...	Neidawn.
29th „ „	...	...	Champhai.
30th „ „ 1st December 1924 2nd „ „ 3rd „ „ 4th „ „ 5th „ „	...	...	Champhai border meeting.
6th „ „	...	...	Neidawn.
7th „ „	...	...	Tuisenhrar
8th „ „	...	...	Kawlkulh.
9th „ „	...	...	Khawthlir.
10th „ „	...	...	Lumtui.
11th „ „	...	...	Selingkawn.
12th „ „	...	...	Bungtlang.
13th „ „	...	...	Aijal.

January and February tour in Lungleh Subdivision and mostly administered area to meet Burma Officers at LAKI. Sd| N. E. Parry,

Superintendent, Lushai Hills.

KUM 1912 A MAUTAM VAI BUH PUK THU.

Mautam lai a kan lal Ţhuamluaia hming a vai buh kan ei chu a za-in maunds 973 a ni a. A buhfai neitu dawrkai hming chu Hiranunia leh Jubaraj an ni a, tin, kan lâkna hmun chu Tuiruang leh Tuivai chhuah (Tipaimukh) ah leh Tuirial dung Tuimang chhuah ah hian a ni ber a, hemi lai pahnih ah hian a khât tawkin buhfai chu Lawngin an han tawlh chho thin a; kan khaw ta

tur a lothleng zat kan hriat velch a phur turin kan kal ţhin a ni a A chhung tam leh a chhung tlem te a citu a en in an chan zat tur kan lal nen lehkha in kan ziak diam a, kan lehkha ziak chu keng in a hmun ah mahni chan ţheuh chu an la a. An phurh bang chu an dah ţha zel ţhín a, an dah ţhat sa-hi dam lova phur thei ta lo leh a ei tlachham zual te kan phurh tir leh te a awm a, a tir a kan sem ang ring mai lovin a phurtute nen in be zel in a citu ngei hmingin an ei zat chhinchhiahna lehkhabu ah kan ziak nghet ţhin a ni. Tin ţâm a lo dam a, Vai buh kan lâk a ban ve leh tumah thi boral leh khawdanga pem bo awm hma in tumahin dawt sawi theih loh nan lehkha kan ziak sak a, an eizat chu an vawng ţhéuh a ni. A rulh nan tangka khawn khawm a, an thawh zat te an lehkha vawn ah leh ka lehkhabu ah ka ziak zel a, an kuli a hlawh kat leh buhhûm leh buh ui chhûn man an kât te Rosit a mi enin an tha sên ang ţheuh zel in kan sem sak a, an lehkha kawla leh ka lehkhabu a inang zel in kan ziak ţhin a ni. Tumahin tha na lo takin an rûl chak theihna zia apiang in an ngaihtuah ţheuhva, tlang chhuak leh khawnbawl mi ţha neizo apiangin an rul chak mai a ni. Kuli leh buh chhûn lo hun sela kan mi ţha te pawh in thawh an hreh hauh lo mai. Tuna a la ba chu In 12 chauh kan khawchhung ah an la awm a, tlêmte kan ba tawh a ni, a rul tla tawh chu In 24 an ni a, mi rethei ngaihdam chu In 7

an ni, Khaw danga pêm ta erawhchu in 17 an ni a; pem ho hian tam tak mai an la ba a ni. Lal leh khawchhiar ṭhenkhatte'n an tihfel loh avangin an khua te mi tamtak an phunnawi a, kan buh ei rulh nan Sawrkarin kan hlawh a kat ẑel si a, engmah kan lal ten min sem fel sak duh si lo ti-in khaw danga pêm mai an chak ṭhin a ni. Tin, lal dang hming a buh pûk ba te kan khua ah hian an lo pêm lût ve hlawm bawk a. an eina lal te'n an ṭhin ang chu "Ka ei zat a ni lo kan lalte leh kan khawchhiar te'n kan pêm avangin min belh a ni an va depdê in an va sual tehlul êm," an ti a, "Ka thu sawi na tur lehkha mi ziak sak rawh," an ti ṭhin a ni. Mahsela a dawt sawi zawk leh a depdê zawk a hriat loh ve, an rulh hreh vangin an ei ai-a tlem ei-in an insawi mai pawh a ni thei bawk ang, eng pawh ni sela fel taka chhinchhiah hi tu tan pawh a ṭhä rêng rêng a ni. Kan lal hming a buh pûk chu tumah phunnawi kan awm ve lo ve. A phunnawi lo awm ta sela a tir a an ei zat ṭheuh kân vawn tir tawh a nih avangin mi tam takin dawt a sawi a ni tih an hria ang. Tin, mi tin in ṭhingtam hi a lo thleng leh thuai in kan ring ṭheuh va, ṭam a lo thlen leh hun chuan Vai buhfai ei leh mai lo chu ṭawng chhan tur engmah kan nei si lo. Pathianin ṭhingtam thleng a min la zuah chuan ka ziak ang hian kan lal nen ngaih-ṭuah leh kan beisei a ni. Lal leh khawchhiarte'n ka sawi angin th tum ve ṭheuh tawh ula, a ṭha

in ka hria a ni. Kan hminga buh pûk pêm ta te leh kan khaw chhûnga la awm te'n depcê tak leh an ei aia tam belh mai ni âwm a min sawi fo chuan dâwt sawi pawh ni mahsela kan tân a mawi lo êm êm a ni. Bera, Khawchhiar, Ṭhuamluaia khua.

RENGPUI TIPPERAH STATE) RAM TITI.

Rengpui ram (Tipperah State) chhung ah Skul 164 a awm a ; High School 4 nen ; Naupang skul kai 5,576 an ni. Vai (Bengal) ṭawnga ṭawng lo, mi dang naupang 1,641, an ni. Rengpui hian kum tin leiman tangka 2,553,190 a hmu ṭhin.

Rengpui Phai ram zawl ah hian Vai (Bengali) an tam ber. Ram dang ai chuan hemi ram hi an tân a nuam bikin ka ring. Hindu dân hmanna leh zawmna bik ram a ni a, an pi leh pu dân Hlui tam tak ah hman ṭhat theih tawh loh pawh kha hemi ram ah hian an chhui chhuak si. Vai (Bengali) bo tân chuan an duh duh a an lên theihna ber a ni in a lang. Hêng lo rêng ah pawh ram dang ah chuan Mingo hnuai ah hna an thawk a, hemi ram chhûngan chuan hotu lian ber te pawh anmahni vai Bengal an ni vek si. Hêng lo rêng ah pawh Bengal ho hi thil thiam tak lehkha zir sâng êm êm riak an ni si in, an fiug hle bawk si. Hetiang te an nih avang hian Bengali ho tân chuan ram nuam tak a ni ang. Kan Lusei fate tân kan ram a nuam e ; keimahni hnam te ngei mi

lian an lo awm in mahni pianpui ţawng ngei a thu chhia thu ţha kan sawi theih avangin leh kan miliante'n kan hnam tih ropuina an zawn zawk fo avangin, Vai Bengali ho tân Rengpui ram a nuam ang bawkin, Lusei fa tân Mizo ram a nuam ang.

Rengpui khawpui Agaitala ah chuan Lusei te hi Hindu chi an ti a, inten em em a awm lo, tuikunluk phei chu in zûk ţâwm theih a ni; tuisik ah phei hi chuan inten em em Aijal Vai angin a awm lo a ni ang. Rengpui chi te hi hmun 4 a ţhen ang an ni a. 1na Reng fate leh tûte ho, "**Karta**" an ti, Bengali ţawng a ni a "Pathian" tih ang deuh a ni ang, "Lord" tih ang deuh bawk in. 2na "**Thakur**" an ti a, a Reng chi te, puakphur thiang lo a ni ber. 3na "**Tripura**" (Tippera) an tih te hi a ram a mite an ni ber. 4na "**Riang**" (Reang) Tuikuk kan tih te hi an ni. Tippera chi zinga chi chhe pawl deuh an ni âwm e. "Thakur" an tih te hi Tippera chi aţangin an nei thei a ni ang, Sap ram a "Sir" hming neih a kai theih ang hian in. Tin, hêng chi 4 zing ah te hian hnam hrang tak tak an lo awm; mahse an ţawng a hrang fahran love, hmâna November 1922 Chanchin Bu a ka sawi ang kha a ni.

Hemi ram ah hian Hindu pathian an hlauh ber chu a awm. 14 Deuta = "pathian 14" tihna a ni. Sawrkar an awm hma hian kum tin mihring

100 te in an be ṭhin ti-in Rajmala Bu ah an ziak. Tin, tun thleng hian kum tin kel 100 chuan an la be fo ṭhin in kum tin amah be tuiin ni 1 leh zan 1 Agartala leh a hnaih a mi rêng rêng tuallai lên theih a ni lo. A ṭantirh an laipui an kâp a, an kah leh hma chu kan awm ṭhap ṭhin.

Jemadar, L. Tawia,
Tippera Military Force.

THU NAWI

Japan hmeichhe ho chuan mipa ho hnen ah an thu thawn an târ chhuak a, heti ang hian a ni :—

(a) Khawngaih takin ka zing thawh rualin tho ang che.

(aw) Khawngaih takin mi lêng emaw fâte emaw-hmuh ah mi hau suh ang che.

(b) I lên rei dâwn chuan khwngaih takin i lênna tur mi hrilh ang che.

(ch) Khawngaih takin ka duhzawng a ka intihhlim ve hlek phal ang che.

(d) Kan fate chin a ṭha lo tur chu fate hmuh ah tih loh tum hram hram ang che.

(e) Khawngaih takin ni tin lehkha chhiar leh zir hun tlem tal mi pe ang che.

Mizo hmeichhiate pawh hian mipa hnen ah thil dil duh a chung a mi belhchhah ah khian an ngah a ni thei. Mipa kan thatchhia zing ah kan mu rei, Hmeichhia chuan khawngaih takin chaw te mi chhum pui la, buhte mi den pui rawh a ti

ṭuh ang. I awm âwl châng hi chuan thteing pawh mi phurh pui ve thei la, a ti duh ang, a ni a thiam a ni. Ni tlang san thleng a hnar burh buih ai chuan chaw lo vil leh buh va den pui chu a zahthlâk lo zawk. Hna pawh kan peih hma zawk ang, Vaibêl pet kawh a thatchhe zing a ṭhut ai chuan thingtuah va put emaw tui va chawi emaw a ṭangkai zawk.

Gauhati. Buchhawna,

LAL HO RAWNNA.

Kan Mizo lal ho inkhawm ni a lal tih hriat theihna puan kan nei tur chu, kei a ngaih a ka duh zawng chu Sawrkar in phai lam a mi a mawi leh a ṭha an tih apiangin siam in min mangai-sak se langin a man an tih ang apiang pe ila, rem ka ti ber, nangni'n engtin nge in ngaih ve? Mizō tah chawp chu a inang thei lovang.

L. Hrangliana Sailo, Chhingchhip.

ṬHU DANG.

Tûnlai a kan Aijal mihring mi lian leh mi tê pawh in a tlâwmngaihna a lo lêng chhuak fova, mi râwn leh thlân laih fahran an te pawh tlangval te fel tak leh tlâwmngai tak a an awm hi thingtlâng mi-in kan tluk tawh lo, tlangval hi kohhran upate thingtlang awm leh tirhkohte ho nen Lal nen hian fuih in taima turin zilh kan ṭul ta zawk, thingtlang mi hi.

Hrangliana, Sailo.

THU NAWI

1. Kum 1024 ah hian Lalzama khua Darlawn ah leh a khaw kiang a Melveng ho zing ah khuhhip an vei a, May thla chhungin naupang 6 an thi a, an khuh nasa êm êm a, an hnar te a thi a, an khâk te chu thi hlir a ni a, naupangin an khâk te an chhâk chhuak thei lova, an hrawkte a ping a, an âwm a na bawk a, an thi zêl mai a ni. A damdawi turin chawke sa eitir a tha ber mai. Chawke sa ei tawh phawt chu thi an awm lo a ni. An khuh a tireh a ni chuang lova, thih a thloh ber a ni-in kan hria.

Chakâi sa pawh a ngeih hle mai, a tui-hâng te hawptir ila, anmahni pawh chakai tui-hâng in bualtir bawk tur a ni.

2. Chakâi man dan sam ber chu sazu hi man ila, a sa chu tê tak tê in chan darh ila, hrui in kan hling a, lui dung ah a khât tawkin kan chiah zel a, Chakai in sa rim a hria a, a lo vak chhuak a, sa chu a bawm ta a. A tlan bo pui theih loh nan kan vêt si a, a awm reng mai a, kan hawn chhoh leh pak-in kan man zel mai a ni, zan a meichhher-chhit a man ai-in a har lo zawk a ni.

3. Sazu man dân sam ber chu buh zem hi dâp-in a tlang ah kan khuh a, hnangin kan chilhbet zel a, zem chu chhin phui vek lovin dâp phêk thum a dah tlar zelin sazu a tlan chhuak thei lo a ni. Hmun khat lai hi sazu luhna tur khai kân theih

in kan siam a, hnuh per theih in kan kam a, a zangsi dâl a hrui sei deuh in kan hling a, ṭhla deuh aṭangin kan pawt per a, sazu zêm chhung a awm chu an tlan chhuak thei lo a ni, meichher kan chhi êng a, zêm chhung a, kan lût ah kan vaw hlum zêl mai a ni. Kum in August thla chhûngin sazu 971 kan ti hlum ta.

Tunlai in Tuiruang leh Tuirial lui kam lo a nei phâk khua te chuan la hmun siam hi an uar êm êm a; buh hmun lai mah in an ngaihtuah zawk mah mai a ni. He mi lui dung ah hian la lei tum in Vai ho an lokal ṭhin a, October thla a chin hi chu la lei tur chan loh hlau vin thlawhhmâ ah hian an awm chilh reng peih mai a ni. Sêr 5 ah Re 1/- zêl in an hralh a, kum khat ah Rs 400/- te an lei ṭhin a, an hlâwk pui êm êm mai. Tin, chumi chang ni lovin kum tin Vai ho thing la tur in an lokal fo bawk a; buhfai ser 10 ah Re 1/- zêl in an hralh bawk ṭhin a; kum khat ah buhfai in Rs 50/- te in khat in an lei fo mai.

La hmun siam ṭhin khua te chu hemi hnuai a ka ziak te hi an ni:—

1.	Lalsakeia	Serzawl khua.
2.	Lalhleia	Buallawn ,,
3.	Khawkunga	Bukpui ,,
4.	Ngursavunga	Palsang ,,
5.	Zalala	Mauchar ,,
6.	Kaihleia	Ṭinghmun ,,

7.	Lalbuanga	Sakawrdai khua
8.	Hrangtinaia	Vaitin ,,
9.	Lalhnawka	Vervek ,,
		Bera Khawchhiar, Ṭhuamluaia khua.

TUI EI LEH IN VEL TUI TLING A FIMKHUR LEHZUAL A ṬUL E

Unau duh tak te u,

Chanchin Bu ah, Daktor Babu te'n tuí ci ah leh in vel tui tling a fimkhur loh avanga, hrisel loh na a lo awm theih zia min hrilh tawh fo angin, khaw tin hi mahni taksa hriselna lam tawh phawt ah chuan kan fimkhur lehzual a ṭul êm êm a ni; tui ci ṭha lo leh in vel tui tlingin mi a tihrisel lo tak tak a ni tih hi mi tumah in kan la hre chiang lo a ni ang. Tin, kei pawh in ka ring thei êm êm mang ngai lo, a nazawng chuan; tin, tun ah a ni tak zet tih ka lo hriat fiahna chu, kan khaw ṭhenawm Sanglura khuate khawlai chu dil kam san'la diak theih tawp ang mai hian a diak a, tin, ran êk te ren a inpawlh nuai mai a. Tin, chhâm-êkte pawh hi a awm deuh nial a; tin, an khaw thli tak chu an tui ci a ni leh nghâl a. Tin, an dammawhna zia chu hrisen pân hi a ni ber mai a. Mi pathum te hian eng lai pawh in vei loh lai reng an nei lova, a vei tawh te chuan an nawn châwk mai a; tin, anni ho hi chuan kan fimkhur loh avang a ni tih reng an hre lova, kan khua hi hri-

sen pân in a duh mang e, an ti a, an inthawi zing êt mai a, tui ei ṭhat loh avang leh in vel tuitling te avangin mi kan bawrhsawm thei tak tak a ni tih lo hre thei ṭheuh-in, inthawinate hi lo ngainêp thei ila ui ar sên ai chuan fimkhurna lam a ei leh in a, fimkhur a ṭangkai zawk tih te hre thei ṭheuh ila ka duh êm êm mai e, mi tin hian hriselna hi kan duh ṭheuhva, chu avangin, mi hriseltc'n an hriselna an neih reng theih nan leh mi hrisel lo te'n hriselna kan chhar ve theih nan hawrhsawmna lam thil tawh phawt ah chuan fimkhur i tum ṭheuh ṭawh ang u, mi hausa tak mi hrisel lo te ai zawngin daikilkar a mi rethei mi hrisel takte pawh hi an awhawm zawk a ni, chu avangin sum leh pai bo aiin, fimkhur lohna avang a hriselna tihbo hi thil rapthlak ber a ni, taksa nun lâi vêk si ah zawng. In ṭhian,

Lianhnuna, Tiante khua.

THU NAWI

(1)

Sap pakhat Jan Van Albert an tih chu Dutch mi a ni a, a la tlangval vïau a, hman lawk ah khan London ah a zin a, a thla pawh an laksak 'a, a san êm avang a ni. A san lam chu feet 9 leh inches 8½ a ni a, he mi hi a ber a nih a rinawm hle e, san lam ah chuan. A len lam erawh zawng an sawi ve lo. (Chanchin Bu December 1922 nen tehkhin ang the.)

(2)

Nikum k'han India ram ah hian ram sa in mi-hring a seh chu 3,263 an ni a, mi 1603 chu sakei seh an ni a, a dang chu keitête leh kâwlsa seh te an ni.

(3)

United States an tih ram ah chuan nitin in milem lu hi, lehkha thawn nan leh (parcel) thil fun atan an lei zat chu 50,000,000 a ni a. Dâk in zawng zawng a belh khawm in a ni a. (Chu chu £ 200,000 hu a ni e an tih chu).

(4)

Khawvel a zirtirtu ropui pali (Great Teachers) an tih te chu henghi an ni:—
(1). Tirhkoh Paula, (Isua thih hnu a mi)
(2). Augustina, (Paula thih hnu kum za lai ah)
(3). Luthera, (Augustina nên an kar ah kum za lai)
(4). John Wesley (Kum thu an sawi ve lo)

(5)

Rei lo-tê a ni ta, Africa ram ah sai 70,000 an tihlum a, a ngho duh vang a ni bawk chungin a hlauhawm avang a ni bawk a. Heti êm a an tihhlum tam avangin mite'n mak an ti êm êm a ni.

(6)

December 1922 kum khân India ram a factory (sumdâwng pawl ropui) an tih zat hi an lo siam chhuak a, hetiang hi ni-in an hria :—

(1)	Bombay ah Factory		1062	an awm	a.
(2).	Bengal „	„	975	„	„
(3).	Madras „	„	745	„	„
(4).	Behar leh Orisa		215	„	„
(5).	Assam „	„	95	„	„
	Belhkhawm		3092		

(From Progress) Hâwlà,

Thakthing vêng Aizawl.

THINGPUI ṬIAK THAWN ZAT.

Hemi hnuai a mi zawng hi kum in chhunga thingpui ṭiak Mizo khua a thawn chhuah a ni. Bungala awmpui chhiar in.

Circle Number	Thingpui ṭiak Thawn Zât.	
II	650	
III	1,500	
IV	1,900	
V	2,957	
VI	1,100	
VII	2,000	
VIII	-1,600	
IX	200	
	835	Aijal Fallam kawng atân.
	1,300	Vanlaiphai kawng atân.
	200	Dwarbund kawng atân.
	400	Lungleh kawng ah.
	14,042	A za a thawn chhuah.

Chanchin Bu.

SAZU TIHHLUM THU.

Hemi hnuaia ziak ang hian Aijal bial ah August thla 1924 in sazu tihhlum a ni.

Bial I.	Sazu	2256	an tihlum.
II.	Sazu	891	,,
III.	Sazu	5238	,,
IV.	Sazu	4697	,,
V.	Sazu	1702	,,
VI.	-	-	Report hmuh kim loh.
VII.	-	-	Report hmuh kim loh
VIII.	Sazu	2857	an tihlum.
IX.	Sazu	3980	,,
X.	-	-	Report hmuh kim loh.
XI.	Sazu	1152	an tihlum.
	Aza-in	23 073	

Tun aṭanga hetiang a sazu kan suat lawk hian ṭhatna nei lovin kan ring em ? Mi ṭhenkhatin "Pathian thiltih a ni a, a hun ah chuan a tam tho anga, a sawt love," tiin an ring a ni thei e; mahsela thla tin heti zat cmaw, a aia tam emaw sazu lo tihlum zel ilangin, a aiawhtu awm lo thei a ni lovang. Tam êm êm tihhlum sen loh a nih hma in kan suat kiam zel chuan mathei lovin a sawt ngei ang. Chutichuan tu khua pawh-in sazu suat hi uar deuh deuh ilangin Mizo fa chuân a sa pawh kan ei si. Chuvangin taima lehzual-in tu khua pawh-in bei rawh u, kan tana ṭha tur ngei si, tun ah kan inrinlawk a ṭûl a ni.

LAL FATE LEHKHA ZIR PAWIMAWHZIA.

Ka ṭhian duh tak, nang chhiartu, ngai teh, ka thu ziak hi lo chhiar ve teh ang che.

(1) Mi ṭhenkhatte chuan kan Mizo fate hmangaih avang leh kan lo ṭhat tlân theihna hi a awm law maw tih beisei in, hma lam kan sâwn theih nân an ziak ṭhin a, a lâwmawm êm êm a ni. Tin, ka thil ziak tum ber chu Mizo lal fate ho hi lehkha zirna lam kawng ah hian kan beng kan la chhi ve vak lo hi a pawi êm êm mai a. Lal tlangval ṭhenkhatte chuan Aijal School ah Middle English emaw, Upper Primary examna emaw chu an tling ve ta bawk hlawm a ; tin, lal tlangval mi 3 emaw chuan Shillong High School ah Entrance tun ah chuan (Matriculation) an tih tâk hi an tling ta a, an zinga pakhat phei chuan Calcutta St. Paul's College an tih ah chuan B. A. (Bachelor of Arts) an tih hi a bei mêk a, tlêm zawngin hmanlai kan ngaihtu.. chuan a lâwmawm ta deuh hlek e. Nimahsela heihi a la tâwk lo êm êm a ni. Kan Sawrkar te hian min khawngaih vei nen, lehkha zir turin a châwm pawh min châwm duh hial si a. Lehkha zir hi kan ngaihtuah a ṭûl êm êm tawh a ni.

(2). Lal fate hian inngaitlâwm tak leh ṭhahnemngai êm êm in Skul a lehkha kan zir loh chuan kan tan a la pawi êm êm dâwn a ni. Naupang lehkha zir rual kan nih aṭangin nungchang ṭha tak

in zir kan tum hram tur a ni Tunlai thil ah chuan Lal ropui tak fa pawh ni mahsela lehkha kawi khat pawh a hriat loh chuan a famkim lo der a ni, a lo tlangvala, nikhua a lo hriat deuhvin mahni khawzâwla nuam tawl mai leh mi fanute khawih chhiat mai mai emaw, zu leh sa tlân-in keimah emaw lal ber, tiin uangpawih mai mai lovin mi chet dân leh mi hawiher hriat tumin lehkha zir a tûl êm êm a ni. Ṭhenkhatte ngaih dan ah chuan lehkha chu thiam ta mah ila Sawrkar hnate ka thawk peih a ni awm si lova a sengso thlak mai mai a ni ti a thu ngâite hi lo awm mai a ni a A nih loh leh upa ṭhenkhatte'n, "Lal thiam ah chuan a tawk tawh a lawm," te hi an lo ti rawk ṭhin a, heihi ṭhil ât thlâk tak a ni; tin, thenkhatte'n "Lehkha chu thiam mah suh ila ka lal a ṭhulh lovarge," ti an awm thei e; Lal zawng a ṭhulh kher tak lovang a, mahsela, lal an pui chauh lehkha thiam tak nen chuan a ropui hlei-in mun an ngai sang êm êm ang. Ka tawng mi nuihza h'ei suh sela, uang ta pawh chang ta ila, kawng khat ngaihtuah chuan, kan hnam timawitu tur leh, kan ram ti thawveng tur hian Lal ho hi a bulpui kan ni a, chuvangin lehkha lam hi kan zir that loh chuan engtik ah mah rual an ni kan nei dawn lovà, kan nu leh pate hian zir sanna chângte an lo hre ta lo mah tih nak a laiin, keini ṭhangthar fate hi chuan bei nasat tum hram thei ila.

(*Awmzel*) Lalzama, Sailo..

Mizo Leh Vai

CHANCHIN BU

BU 11NA | NOVEMBER 1924 | A man kum 1 ah Ch. 1/8/- a ni.

Enkawltu (Editor):- Makthanga, Aijal.

Chhuahtu (Publisher):- The Assistant Superintendent N. Lushai Hills, Aijal.

A ÇHHUNGA THU AWM. Phêk

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS AIJAL.

THAIBAWI

Kan Mizo hnam zing a dan phuarna mawi lo leh dik lo ber pakhat chu **Thai bawi** hi a ni. He dan tenawm tak hi ṭhangthar ho hian lo ban thei ila kan vai atan a ṭha ngei tur a ni. Khawi-ahpawh mipa aiin hmeichhia hi tu hnam zing ah pawh an chak lo zawk in thil tithei lo zawk an ni zel. Chuti ang a nih si in hmeichhia aiin mipa a thawkrim tur a ni. Tu in emaw mei zing chhem in, chaw mei vil in, tui chawi in leh buh zing deng sela, la dehna lam ah te a chhungte pui sela, fak aiin thaibawi kan ti a, bântir tum in awmkhawmna apiang ah dem dem an hlawh zawk a ni. Pa hmei pa chhangchhe êm êm si te, chhungte ṭul rêng rêng a awm a phe phe kha pui duh lova, vaibel zu a kut kuangkuah a awm san reng chaw ei pawh siam duh lova, chawhlui pawh seng duh bawk lova, mutna tur âwng pawh phah duh lova, awm te hi ropuina ni in a lang lova; thatchhiat leh tenawmna mai ni in a lang zawk a ni. He dan phuarna thâi bawi hming hi tupawh in hnualsuat thei ila, Kohhran upate'n Biak in ah ban turin tlangaupui leh lal khua a tlangâute'n a tuk a zan a kawtthler a aupui tlâk ni in a lang a ni. Hmeichhe tum zawng zawng hi mipa in kan theih ve loh chu nau kan hring thei lova; chu chauh lo chu an aiin kan duh a kan tum phawt chuan kan ti thei zawk in kan chak zawk vek a

ni. Tunlai mite hi chu kawng tinreng ah felna leh mawina hi sawi sawi in tih tum hram hram duh kan lo awm ta pawh a ang hle. Chutichuan he thaibawi dan hi ban thuai theihna ngaihtuah ila, a dik a ni. Tu tan mah a tha bik tur a ni lova, a-hmei a-pa a chhungkua a insamlamna dan thar ching chhuak kan ni mai ang. Thih hnu a ṭha tur thlarau thu a kan bei ngun angin dam lai thu a kan tan a ṭha tur thil ngaihtuah pawh hi fel leh ṭha in a lang bawk a ni. Hemi thu ang hian khaw pakhat lo awm ta mai sela, a kiang a khaw pakhat tunlai dan **thaibawi** phuarna ching hi awm bawk sela, thil engkim ah an phui sui in an thawk zo hlei êm êm matheilo tur a ni.

Makthanga.

17/9/1924.

SIPAI

Kum thum lai a ni ta, Mizo tlangvalte mi 50 lai sipai ah an ṭang a, chutichuan kan Mizote zing a sipai chanchin leh sipai hnathawh zir dan leh awm dan hi mi tam zawk in kan la hre lova, chuvangin tun ah hian tlem a sipai lam awmdan tupawh in kan hriat ve nan ka han ziak a ni. He mi thu hi tupawh in an lo hriat in, Tun hnu ah Sawrkarin tlangval sipai atan lo la duh leh ta sela, tumah zawh fel vak ngai lova, hriat chianna a lo ni mahna tih vangin, **Chanchin Bu ah** hian ka han chhuah a ni. Tun ah mi 50 chaw an

lo ţang ta hi Sawrkarin Mizo fate min chhinna chauh a ni a, fel hle leh ţangkai hle a an hriat chuan, an la lak belh leh pawh a ni thei a, mahsela tunlai rih hi chuan lak belh a huek in sipai awm zat a pawh hi tihtlem lam an ngaihtuah rih zawk a ni. Eng pawh ni sela, hnathawhna kawng hi chu a awm dan hriat tel ve rêng rêng hi a ţha a ni a, chuvangin thu tlem tê a hma hruai atana ka-han ziak a ni. Kan rin loh ang takin sipai tur mi lo duh ta mai sela, tin, thenkhat in lo dil duh ta bawk ang sela, a hmasa in Bawrhsap hnen ah emaw, Manding Sap hnen ah emaw dil tur a ni. Tin, diltu apiang chu an len lam leh an san lam cha, an âwm pawisa tluk (inch) 32 in a lian tur a ni a, san lam ft 5 (hniak) nga a tling tur a ni. Tin, Daktawr Sap hnen ah an hrisel zia fiah turin kal a ni ang a; chuta tling an nih in sipai atan ruat an lo ni ang a, Recruit (Rawngrut) sipai hma zir lo ni tawh a ni ang a, lu meh sak a, thawmhnaw pek nghal rih a ni ang a. Eitur (Ration emaw Rawsawt) an pe ang a, mutna leh chawchhumna tur hmun kawhhmuh rih a ni ang. Lam dan zir hmasak ber tur chu kut ruak a lam (Squad drill without arms) a ni. Din dân, tlar dân, a dawt a ke chheh dân, ke kar dân leh pen dân te, ding lam leh vei lam a her dân leh hawi dânte leh hnung lam hawi dânte zir a ni ang a, heng hi an thiam tel hnu ah kal rual dânte a ni leh ang. He

kut ruak a lâm dan thiam hnu ah hian silai an pe ang a, silai nen a lâm dan zir leh tur a ni. Hemi dawt leh ah chuan chanmari (inthemthiam) kah a ni tawh ang. Tin, chanmari kah a tling apiang chu sipai tak tak atan neinngheh an ni ang. Hna zir chhung hi a rei lo ber a thla ruk, a rei ber ah kum khat dan naran in a ni a.

Rawsawt zat chu chawlhni kar khat atan buhfai ser 7, dalhluah ser 1 leh chatak 12, gi (sahriak) chatak 7, chi chatak 3½ a ni. Chhangphut lak chuan chhangphut zat chu buhfai ah kât a ni.

Hlawh zat Cheng 12/8/- a ni a, mahse cheng 2/8/- chu Rawsawt man a kat a ni a, 10/- thla kip in hmuh a ni. Hlawh leh citur a man a chhut chuan cheng 30/- hu tih theih a ni.

Thuamhnaw chu a thlawn in hmuh a ni a, kawmawl 2, ṭhelret puan 1, kawr lum fual 1, tawnzau lum 1, ngalzem zem 2, pheikhawk bun 2, mawza bun 2, kekawr bul uk 2, kamis uk 2, kawr chung uk 2, lukhum 2, hruizen dum 1, iptê 1, kekawr tlawn uk 2, tuithawl 1, heti zawng hi a ni a, a chhiat veleh hotu entir in a thar lâk leh theih zel a ni. Dan naran in kum thum thawh hma chuan ban phal a ni lova; mahsela Manding sap thu thu a ni. Tin, thawk hlen duh tan chuan kum thum tlin apiang in ban ah maldar (good conduct) thawk ṭha tih chhinchhiahna an bel ang a, cheng 3/- in hlawh a pung zel a, mahse heihi chu mi

naran ta a ni a, taima leh vannei pa tan chuan rang tak a kaisan theih a ni.

Makthanga.

DAKTAWR HMUIHMULA

Dan naran in mi tupawh an la dam lai chuan an faktlâkzia leh an ṭhatzia charchin, Chanchin Bu a ziak hi tihdan naran lo angin ngaih a ni a; tin, an lo thih hnu in erawhchu faktlîk leh lawm tlîk mite an chanchin ṡawi nan chuan tam lua a awm lo leh ṭhin a. Tin, keini Mizo zing ah hi chuan chutiang kher chuan kan ngai chuang lo-va; chuvangin mi ṭhenkhat neinung pa phei chuan an dam lai in lungtc emaw an phun lawk a, titi a phei chuan thlan lai lawk te pawh sawi tur chuan an awm. Tun lawk ah khan Chanchin Bu ah Lal ṭhen-khatte fakna tam tak an ziak a, chuti angin he dak-tawr Babu Jogendra Naraian Das Aizawl damdawi babu a chanchin hi hriattlâk a ruat ve huai huai a nih avangin ka nan ziak ve a ni. He babu taimâkzia leh a ngilneih dan leh a felzia leh a zai-damzia hi sawi tlak ni-in a lang. Keini-in kan hmuh ve phîk ah chuan heti lo liam hian mi a awm ṭhat theih chuan loh in a hriat a ni. Cham-phai damdawi in a vawn lai-in mi-in an fak em êm a, tun thleng hian he babu hi chu Champhai vel a mi-in an la fak bang thei lo a ni. Aizawl a a lo awm achin pawh hi kum rei fê a ni leh ta a, ni tin zan tin chaw ei hun leh mut hun pawh babu dang angin a nei ve ngai lova, mangangin an koh

phawt chuan a mu emaw, chaw a ei emaw ni rawh se, pawisa lovin damlo awmna in lam a pan thuai zel a ni. Mi natna tam tak a tidam a, mi thlaphang tam tak a thlamuan a, a thiamna chu sawi loh, a taimâkna ngawt pawh hi sawi chhuah tlâk a ni. Pathian zar ah dam rengin a nupui leh a fate nen an awm ang a, heti ang a babu ṭha kher kher Mizo ram a kan lo nei hlauh hi kan vannei êm êm a ni.

Chanchin Bu.

ZAWHNA LEH CHHANNA

He thu hi Sâp infiamna 'Riddle' an tih a mi hi a ni a; tin, Riddle awmzia chu 'thu khirh' tih-na a ni. Thu khirh ka tih-in hriat theihloh tihna a ni lova, ril deuh âwm a lang si, hriat awl tak a ni bawk a. Keini Mizo pawh-in heti ang chu kan nei ve bawk a:— Lalruanga sehnawt leh bel tê a inanna eng nge ni tih te hi, chûng chu a hre lo tan chuan hriat har tak a ang a, a hriate tan erawhchuan sahdah hmuam chung pawh a chhan theih mai hi a ni bawk si a, chûng ang chu heihi a ni. Tlangvalte leh mi dangte tan pawh a ṭhat ka ring a, rilru a tizau êm êm a, finna pawnlang si, ril tak a ni:—

(1). Khawvel a leilawn tê ber chu eng nge ni?
Huár.

(2). Eng thla in nge mihring rêng rêng hi an ṭawng tlem ber ang?..... February thla in.

(3). Eng vangin nge nausen piang hlim hian Donkey mei an an ?.. .. Hmuh ngai an nih loh avangin.

(4). Eng lai in nge savate hian pangpar (blossom) an an ber ?.... Thing zar a an fûk lai-in.

(5). An pêk hma che a i hnen ata an lâk tawh daih si chu eng nge ni ? .. I thlalâk.

(6) Mihring rêng rêng hi englai in nge hmeltha pawh an hmel chhiat ber ?. . An chaw ei laiin.

(7). Khawvel a hmun (Table) hlui ber chu eng nge ni ? ....Puntirna hmun.

(8) Mipui hnena hmuh theih lova thil i pêk chu eng nge ni ? . Thu.

(9). Arpui nge upa a tui ? ... .A pui, (a tirin Pathianin chithlah atan a siam avangin)

(10). Khawpui pakhat saidawiûm a khung theih hming chu eng nge ni ?. ... Cork.

(11). Eng lai pawh a hun hnunglam ni fo mai chu eng nge ni ?..... Sana hnung lam.

(12). Eng thu-in nge 101, 5, 1 leh 50 i siam theih ang ?......Civil (ci=101, v=5, i=1, l=50).

(13). Ha nei si a ei thei si lo chu eng nge ni ang ?..... Samkhuih.

(14) Ruh leh tisa nei si lova, kut p'iah leh zungtang pa-nga nei ve bawk si chu engnge ni ?... Kut kawr (Glove).

(15) 'Narân' ah hian eng nge tha ber ang ? .... Hriatna nakan.

(16) Engvangin nge lal berin lehkhabu a au ?...... Phek tam tak a neih avangin.
(17) Adama'n Eden huan ah eng nge a tih hmasak ber ?...... A rap hmasa ber.
(18) Tlangvalin a neih ngai loh leh, a neih theih bawk si loh, nula hnen a a pek theih chu eng nge ni ?......Pasal.
(19) Thir kual tê tak tê in a mi pahnih phuar tlat thei chu eng nge ni ?...Inneihna zungbun.
(20) Engvangin-nge sipaite hi April thla ni khat ni tak ah an hah ber dawn ?. ... March ni 31 tak ah an awm a vangin. (March=Ke a kal)
(21) Mi tha-in eng vangin nge lehkhabu an an ? ......Title an neih avangin.
(22) Eng hunin nge mi tin tilawm ber ang ?...... Tun imu hunin.
(23) Dawrkai mite'n eng 'Part of Speech' nge an duh ber ang ?..... Article.

Heng hi sap tawng thiamte tan a chiang ik ang ; tin, a bu ah chuan hetiang thu hi (2000) sang hnih lai a awm a, mahse hei pawh hi a tawk hlein ka hria a, a rem chuan a dang pawh ka la han ziak leh nâng e.

Hiwla, Thakthing Veng.

LAL HO PUAN

Hemi puan tha a lal hovin mi in han rawn hi kei chu engmah hnialka nei lova, tha ber tur a in ruat ang apiang chu ka remti zel mai a ni.

Lalthima,
Sailo, Tlangpui khua.

Hemi lal ho in mi dangte aia chhinchhiahna bik tur puan danglam mite'n an sia leh an feu ve theih loh tur thu in rawt hi chu kei chuan rem ka ti in tha ka ti hle mai a, mi tam zawk in ṭha tur a in-ruat ang apiang ah chuan hnialna ka nei love. Tin, Sailo tih loh lal thar ho hian crawhchu tlem in a danglam deuh nei hrang ve sela, ṭha ka ti a ni. Lal paungngai leh lal thar tih hriatna bik awm se ka ti a ni.

Rohuênga,
Sailo lal, Sihphir khua.

MIZO RAM TAN A THIL PAWIMAWH BER

Mi tam tak in Mizo thatna tur emaw ram mawina tur emaw thu an ziak fova, Chanchin Bu ah pawh vawi tam tak kan chhuah tawh a, heng thu hi sawtna nei êm êm lo mahsela. tlem chuan sawtna a awm ang. Tun ah hian kei pawh-in tlem ka han sawi ve leh ang a, tin, a chhiartute ho pawh ka rawn ve bawk che ua, ka thu sawi hi ṭha leh zawm tlak ti in awm ve chuan han ziak ve ulangin a ṭha hle ang. Kan ram tan a thil mamawh ber chu silfen siamna tur a ṭha leh zual hriat chhuah theihna leh thlawhhma lak dan hi siam ṭhat theihna ngaihtuah a ṭul hle in a lang a ni. Thlawhhma tha leh zual a neih dan leh la deh dan ṭha leh zual, he thu pahnih ah hian tunlai a kan tih dan pangngai aia ṭha zawk thian

chhuak thei ila, chutichuan mi zawng tan thil hlu ber leh ṭha ber a ni ang. Mi rethei ber aṭangin lal ber thlengin eitur lo leh chaw lova awm thei tumah kan awm lo a ni. Chutichuan hnamchawm rethei te pawh in puan silh leh buh kham khawp kan lo neih fo chuan a ṭha êm êm in nuam takin kan awm thei ang. Tupawh in in rin ve ang dan han ziak ulangin vawi tamtak kan ziak fo hnu ah chuan inchhin 'pawh an la awm ang a, thiam chhuak pawh awm a loni mial mahna. Lai ai chuan buh hi a mamawh zawk a, tin, thlawhma siam awl dan pawh a hrsa leh zual ka ring.

Makthanga.

SAKEI HUAI KAWL THU.

He thu ki ngun takin lo chhiar ve teh u:—

August 26/24 aṭang hian kan khua ah sakei huai a lo awm ṭan a, 27/8/24 ah Kailiana vawk zan ah men lai in a seh a, ci lovin kan chhuhsak a; tarik 28/8/24 ah hian zan eng hun lai tih pawh hriat lohvin Lianthanga ui a seh bawk a, tarik 29 ah hian Kuna ui a la bo daih bawk a, tarik 30 ah hian Phunga vawk sum 6 a seh leh a, ci lovin kan chhuh leh a. Tarik 31 ah hian Puchhuna kel sumhmun a awm a la leh a, hla deuh mai ah kan um thla a, a lu leh a dar a ei hman a, chu mi ruang chu kan zawn hawng a; chumi zân vek ah chuan zanlai khawvar dawn ah Dohleia vawk sum 6 a seh leh a, ei hman lovin kan laksak leh

a. A lo kal tih atangin zàn pelh hlek lovin mi hêl mi hêl mai a; inhnuai chêp tak tak ah te, khum hnuai zawn ah te hian a lo hniak leh kêk kûk mai ṭhin a; heti chuan mihring chung ah pawh zah a ngai tak meuh dawn lo tih hlauhawm khawpin a awm ta a. A dai hêlna huanpal hrutna ah fei kar hmun ruk (6) ah kan siam a, vai zin kal kawng bul ah-a tlik kan siam bawk a, a kel ci bang chu kan tawktarh a, tarik 1/9/24 zan mea lai hian a tla ta, tlangval ho chu zan ah tumah tlan suh u, chhuan ah i bei ang, hriam kan neih loh hi, ka ti a, ka khap a, khap sawt lovin mei chher nen, fei nen, chem nen, silai awm chhan pahnih nen an tlan liam sung sung mai a. A tlakna bul ah chuan upa ho nen kan dang lui leh tak tak ta a, tlangval ho chu kan dang kir thei ta hram a. A-tuk tarik 2/9/24 ah hian zing ah tlangval ho hriam nen an kal leh a, a lo tla fuh ngei a. Fung pathum (3) in a chhun a, pakhat chu a pai a; a tlanpui a, a zak dawh tak ah a chhun a, ban chen lai a pai a, a thin te a chhun sawm rem rum mai a, a tlâk atangin kipui fing chen a kal a, a lo thi ta a ni A sakei chu keipui hlaiba an tih ang hi a ni a, sun 5 a ni. Engmah a pai lo.

Kapdaia, Lal.
Sabual khua.

LAL FATE LEHKHA ZIR A PAWIMAWHZIA
(*Chhunzawmlehna*)

Mi naran ai phei chuan ci leh bur kawng ah leh sum leh pai kawng ah pawh, lehkha zir hi

kan tlin deuh hlek si a, tuna ṭang tal hian Skul lam hi zu hmun ai chuan i tawih ve deuh tawh hram ang u khai !!

3 Lehkha thiam hi hna thawhna kher ah a ṭha bik chuang lova, ergmah thawk dawn kher lo mah ila kan tan a pawimawhin a ṭhat tâk zia hi sawi fiah sen rual pawh a ni love ! thu thawnna thiam maite hi tunlai thil ah chuan thiam lo ang mai a ni tawh a ni. **Aizawl zirtawp** (Middle English) tal hi tlin hram tum tur a ni ; chutichuan lehkha thiam a hlutzia leh a ṭangkaizia kan hre ve hram emaw a ni ang. Kawng ṭhenkhat kan ngaihtuah chuan mi dang ai hian Lalte hian lehkha zir a ṭûl zawk tih theih a ni, vai len hma ang map mai a mâwl tak a awm hi a zahthlak êm êm a sin !! Lehkha hlira thu sawi kan nih tak avang hian a hniam ber ah thu buai emaw, Application emaw **Saptawnga** ziak theih chauh tala thiam hi kan tum hram tur a ni. Kan pate'n emaw, kan ute'n emaw min dampui chhung a, tlargval kan nih chhung hian, kan hun hi hman ṭhat êm êm a, mi zir ang leh mi thiam ang chu beih ve a, inngaitlawm tak a awm tur a ni, Lehkha thiam hi kan ro ṭha ber ah kan ngai tur a ni. Sapṭawng kawi khat tal hriat loh hi tunlai thil ah chuan âtna kawng khat a ni ta, Engti pawhin awm ta mâwt mâwt mai ila, awm zawng a awm ve thei hrâm zêl tak ṇa a, mahsela, chung mi chu tun lai awm dan ah chuan ngaihnepna nasa tak an awm ṭhin a

ni rual an lohna ropui tak a ni. Kan awm mai mai chhung hian mi ṭhenkhatte chu en ngam loh khawpin an lo ropui ta. Lal tlangval duh takte u, in rilru han siam ṭha-in han intipachang ula, theih tawp chhuah-in bei tum teh u khai!!

(4) Lal naupang ṭhenkhatte chu Sawrkarin an khawngaih a, rawsawt an pe a, Aizawl Skul ah te lehkha zir turin an awm a, a lawmawm êm êm a ni. Tlawmngai tak a bei turin i fuih ṭheuh ang u, tu tan pawh a la ṭha dawn a ni. Thil hnantlakloh leh Ṭukhawng nei lo thil eng emaw mai mai ngaihtuah tawh lovin thil zirna lam kawng ah hian kan rilru i hmang zawk ang u khai. Theih tawp a bei-in rilru tipachangin thiam tum ngei-in ṭang hlawm ila ka va ti teh-lul êm ve.

(5) Nangni lal upa tawh te u, in-tu in fate hi lehkha zir turin in fuih tur a ni. Thil dang ah fingin bengvar êm êm mah ula, in fate lehkha zir tur a fuih in tum loh chuan in fin leh fel a famkim thei lovang. Naupang te chuan anmahni thu chuan a ṭhatzia pawh an la hre kher lovang a, lehkha zir hi thil awlai pawh a ni lova, thil ṭha a nih avang hian theihpa tawp a bei a ngai a ni a; chuvangin in zilh leh in fuih a ngai a ni.

Lehkha zir kawng a fa duat a lehkha zir tur a lian lutuk a in ngaih mai chuan ngaih dan a dik lo, êm êm ang.

Lehkha zir nana hman tur chuan ro ṭhate pawh ui tur a ni lo. Tunlai chuan lehkha thiam hi ro ṭhaber a ni tawh a ni

Sawrkarin min khawngaih a, khaw khat hotu a mi la dah duh avang hian inngaihlu lovin lehkha Skul ah kan zir ngei ngei tur a ni. Zu leh sa tlan leh awm hmun a awm hun chu a awm ang; mahse an tlangval lai-in lehkha thiamtir tum ngei ngei tur a ni.

Ka pi, ka pu ka ûnaute u, he ka thu ziak hi in hriat hnu vek leh a ngaihtuah hlei hlei te ni mah ula, nangmahni ngaihtuah ang bawkin ka ngaihtuah zâwng a nih avangin ka han ziak ve mai a ni a, kei phei chuan a ngaihtuah dan leh a han ziak vel dan pawh ka thiam lo êm êm a, tun ah he Chanchin Bu a ka han ziak ve pawh hi ka thiam lo êm êm a, kei aia thiam zawk ṭak tak te in tam si a, thangthar, in tu leh in ṭate fuih'a hi khawngaih takin han ziak ve hram ula ka ti ngawt mai e. Lehkha thiam hi zawng mi â sa fin chhualma mai zawng a ni chuang lo na a, mahni anpui ah chuan beng a var deuh nge nge in a lang a ni.

Darlawn, Lalzama,
Sailo.

THLAWHHMA THU

Kan Mizo ram chhung ah hian Mizo fate tan thil pawimawh ber chu lo siam a ni a, chuticha-

an hmeithai rethei ber aṭangin kan Sailo lal ho ṭhleng hian thlawhhma nei lova awm hi a ṭha lo ber a ni. Ram dang ah chuan thlawhhma nei lo mahsela hna an thawh a tangka an hlawh chuan thlawhhma nei angin awl takin pur an chaw thei a ni. Chanchin Bu ah mi tam takin an sawi tawh angin kan zo ram ah hian phaitual angin engmah a lak luh-in a thawn chhuah theih loh tih theih a ni. Chutichuan engkim han ngaihtuah hian kan tana pawimawh ber chu thlawhhma neih hi a ni.

Tupawh-in buh kham khawp kan neih chuan thil dang chu kan duh êm êm lova, a tel lo pawh in kan awm thei a ni. Tun ah hian mi tam tak hian ci hmuhna dan danglam kan zawng a, heihi a ṭha lo chu ka ti lova, mahse mi tlemtê chauh vin kan ci hmuhna dan pangngai aia danglam chu an hmu thei a ni.

Kan ram ah hian sumdawnna nasa leh kamdinna tam tak a awm lova, chuvangin lo siam ngawt lochu thil dang chu a tawk chin a awm zel a ni. (1) Mi zawng zawngin lehkha lo zir sela mahni awmdan pangngai h'oh sela engmah a sawt lo. (2) Mi tinin huan siam sela, thei rah hralhna a awm lo (3) Mi tin lo sumdawng sela leitu mi an awm lo; chutichuan engkim hi a tawk chauh tih a ṭha a ni. Pathianin lei min siamsak a, lei hi kan ro hlu ber a ni. Tupawh-in lo kan siam a buh ci khawp kan neih chuan kan tan thil dang mamawh nasa a awm love; chu-

vangin mi tin hian kan thlawhma siam dan hi a ţhat lehzual theihna hriat a ţul a ni. Lo siam dan hi hmanlai a kan pi-pu dan ang fo kha kan la zawm a ni âwm a, heihi kan duh chuan tlemin ţha zawkin a siam theih in a rinawm a ni. Kan ram hi ram zawl a ni lova, lo neihna hmun hi hmun tam zawk chu ram awih a ni a, chuvangin kum khat aia tam chu lo hmun khat ah kan siam thei lo. Siam thei lo mah ila, a siam dan kan tidanglam tur a ni. Ţha a ka rın ang ka han sawi ang a, tupawh in in rin chuan kum thar 1925 ah hian inchhin ula a dik leh dik loh chu in hria ang. Buh seng zawh veleh chhêk hma in lo vah zawk tur a ni, chutichuan December leh January thla chhungin lo vat zo thei sela thlasik chhung a vah a ni ang a, mathei lovin a kangin a awl ang. Lo vah zawh veleh buh chu thiar zawk sela a pawi lo ang a, chumi chhung reilo te ah chuan buh pawh a riral êm êm lovang.

Tin, March thla vanglai in hal tur a ni. Hal chin a hnim ţo lian hmasa apiang lawr zel in buh tuh chin ah chuan hlo ţiak hmasa apiang kha pawtchhe zel sela, mi pakhat pawhin lo zau tak a enkawl thei ang. Heti ang a ti lovin a hnim hun kan nghâk a, kan thawk ţha lutukin kan thlo fai lutuk a hun a duh rei a, kan zawh chuan kan ţanna lam kha a lo hnim lutuk leh mai ţhin. Chuti ang a ti lovin buh aia sang chauh pawtchhe fo se-

la, tuihawk pawh in buh bul a tleng fai thei lo zawk a, a ngeih zawkin a rinawm a ni. He dân thar rinawm hi tu pawhin in lo ah bem hmun emaw tal ah chuan, kum 1925 ah hian chhin ula in kria ang. Amaherawhchu taima thil a ni ang, awllen leh ṭul êm êm chu a awm lo ve ve ang a, mahsela rim lo takin a bei theih zawk a rinawm a ni. **Tu pawhin a rin ve dan han sawi vo sela a lawmawm hle ang.**

Makthanga.

SAKEI SAKHI ANGIN A HRAM THU

Ni khat chu sal hi pôl turin ka kal a, tlang sang deuh chung ah lung ah ka chîng a, thlasik lai tlailam vawt leh thli thaw tak a ni a. Tlang chu phairuangin a hualvel a, chin a hring'mawi hle a, chinghnia-in he phul lian tak hi a kan hlim a nih avangin sakhite chu a vel ngaw ah chuan an lo inkhawm a. Sakhi pathum lai ka hmu a; mahsela kah turin an hla lutuk a ni. Hmanda lai ka nghak a, ka tlai dawn avangin ka kal dawn tawh a, ka zawn ah chuan hlam sawmruk lai a hla ah phairuang zing ah sakhi chal tlang lam ah chuan chhovin ka hria a, ka han en veleh sakhi chu a hûk a, sakhi hram vawi tam tak ka hre tawh a, hei pawh hi sakhi hram ri-in ka ring a, a hram ka hriat veleh mak ka ti êm em a; mahsela engtia hram nge a nih ka hre thei si lova. Entlang ka han en a, sakei ze dum lianpui ka

hmu ta chu mak ka ti êm êm mai a. Entlang a ka en lai chuan a lu a hniam a, a intipuam a, sakhi hram ang a ka hriat hmasak ang khan mi' hram khum leh a.

Tun ah chuan a hrâm hi sakei hrâm a ni tih ka hria a; tin, sakei a ni tak tak ngei tih pawh ka hnuh tak avangin ka hre ta. Ka silai ka la a, ka kâp a, sakei pa lian pui a ni a, mual dung ah chuan a lum ta zêl a, a hnuai lam ngaw a thlen in a thi ta a. Entlang chu nei lo ila riahbûk lam ah sakhi a ni tih ring in ka kir-san tur a ni. Chu ramsa chu chiang tak leh fiah takin a hrâm a, sakei hrâm anna rêng rêng a nei lo Sakei kiang-ah chuan sakhi lo awm pawh ni sela ka hai thei lovang, a hma a sakei ka lo hmuh tawh avangin a hnuai lam pawh ka en leh ta zel a. a tawp ah chuan thim hnuai ah ka kir ta a. Ka rilru chu sakei in a khat, kan bûk kiang ah chuan sakhi tak a lo hrâm a, a hmâ ah chu ti-ang hrâm ka lo hriat tawh avangin ka hmul-thi a ding ur ur mai a. N. E. Parry.

Aijal.

SAHRAM NO VAWK IN A AWM THU

Dan naran lo takin thu ziak tlâk a awm a. Scotland khaw thlang lam ah North Vist thliar-kar a awm mi pakhat, tûk khat chu a vawk in a en a, a kil ah chuan sahmul tel khat a hmu a, chu chu a han en tha a, sahram tê tak tê sazu-

pui lâ tiat a lo ni a, a tûk leh ah chuan a lo awm ta lova, nimahsela vawk-in pawn ah a hmu a. A ṭhen san hnu ah ip chhung ah a thlem lût a, vawk in a an dah leh a, Sangha hring a kiang a ṭhen khat an dah a, a ci a, sebawng hnute pawh an pe a, mahsela a hne duh lo, sahram pui chuan a kiang dil aṭang chuan a note chu nghakhlel takin a lo thlir reng a.

N. E. Parry,
Aijal.

THUNAWI 2NA.

Rei lo te a ni ta, Tuirial lui kam ah mupui ka kâp a, tui lai ah a tla a, a kam lam ah chuan a len phei a. Hmuamda lai a nu kah leh tum in ka awm a. Tin, ka kah thlak hmasak ruang chu a lo lang a, pil leh ṭhin hian ka hmu a, mak ka ti hle mai a. A ruang hnuai ah chuan eng emaw var hi che in ka hmu a, lui chu ka va dai kai a, ngharul lian pui hian a man a lo ni a, ngharul chu a pang te a lum avangin ka rilru a râp hle mai a. Rei lo te achin ah chuan mupui ruang chu a ci zo ta a.

N. E Parry,
Aijal.

ZORAMI'N A FATE LEHKHA ZIR A FUIHNA.

Ka ṭa duh tak te u,

In chanchin lawmawm tak mai chu ka beng ah a lo lut a, ka lawm êm êm mai. A hma-a ber in ka lawm thu ka'n sawi rih ang e.

Kum kha leh chen kha, "Eng-tikah-nge ka fate ho zing ah hian B. A. tling an awm ve ta e, tih thawm ka beng ah a lo luh ang," ti-in nghâkhlel takin ka lo ngai ṭhin a. Chutia nghakhlel tak a ka lo thlir lai tak chuan, in zing ah pahnih chanchin lawmawm tak mai chu ka lo 'hria a, ka lawm êm êm a ni. Aw le! he mi mai ah chuan in nu hi duh tawk leh lungawi tawk mai in min riu mai ka ring lova. In za-in, in hruaitu in pasal ṭha te pahnih ang bawk hian theih tawp a in rawn bei leh zel ka duh a ni. Tin, nangni vai ram ah ka fate hmun hrang hrang a min tundin tum a la tâpte u, in theih pa tawp-in rawn bei ang che u. Tin, nangni chhim leh hmar Skul naupangte u, eng lai mah-in, in thil zir lai ah te in inthlahdah luattuk ka ring lova. Englai pawh-in in theih pa tawp a bei hram hram turin ka ngen a che u. Engtik ah nge keini nufa za hian mi ram kan la an ang le! Kum rei chu mi ram ai a hnuai ah chuan i awm duh bik lovang u. Chavangin ka fa duh takte u, hnai tak leh taima tak a ka hming ṭhan len leh mawi ve nan rawn bei turin fuih che u ka duh a ni. Mi ramte nên a teh'khin phei chuan keini nu fa ho chu kan chauh zia sawi theih rual a ni lova. Ka ngaihtuah châng phei chuan ka lung a chhia in pawi ka ti thei êm êm ṭhin a sin. In nu (in ram) hi min han ngaihtuah ula; ka mi chhiátzia hi in hai lovang a, engmah han ṭanpuina tur che u

in sum leh pâi ka nei love. Nimahsela tunlai chhung té chu Sawrkar (Great Britain) zâr ah ka hming ṭhatna tur leh thau ve theihna khawp chuan beihna in nei a. Sawrkarin min puih chhung rei lote a in theih tawpin chhuah loh chuan in tan a la harsa ang tih ka hlau êm êm mai. Tin, fate u, pakhat ah chuan he'hi hrilh che u ka duh a ni. Mi tam takin, "Naute u, Sawrkar hna-thawhna a awm tawh hlei nêm, in tihhlah duh tur a ni love," an ti thin a. Nimahsela chu chu inzilhna dik lo tak a ni tih hria ang che u. Lehkha thiamna (Education) hi Swarkar hna-thawh nan chauh a ṭha a ni love. Sorkar hna hi chu thiam leh finna chung ah in hlêp chauh a ni a sin. Khawi-i hmun ah pawh lehkha thiam lohna ram chu an engthawl-in an thlamuang ngai lo a sin. Chu lo reng ah pawh Pathian-in thil tha chu a zawngtute tan a hmuh theih leh lâk theih tur in he khawvel ah hian a phum a, Ama hming hre reng chung a theih-tawp leh duh tak chung a in bei chuan in thil tum tak ah pawh chuan in hlawhtling thei zel ang.

Sap ho thu fing tawi pakhat chuan, "Khawi ah pawh duhna apiang ah kawng a awm," a ti a sin. Chuvangin in thil beih tawh rêng rêng ah chuan theihtawpin bei zel ang che u. Kum rei fe a ni ta, khawvela tlang sang ber Mount Everest hi tumah a tlangchhip ah an la lawn ngai lova. Tun kum rei lo te a ṭang khân sap hovin lawn,

chhuah an tum a, kum tin nipui lai-in an bei ţhin a. Mount Everest chu a san êm avangin nipui lai te pawh-in a vawt êm êm mai a. A vawh avang chuan an han lawn sân deuh chuan boruak tak ngial pawh an taksa duh tawk an lo hîp thei ta ţhin lova. Chutichuan boruak in pekna an keng a an in pe zel ţhin a ni. Chutichuan zawi zawi in a sang zawng pan in kum tin mai an lo tawlh hret hret a. Mi ţhenkhatte phei chuan an kut ke te an hluih phah a, ţhenkhatte'n anmahni nunna ngei pawh an lo chân phah ta. Nimahsela tim chuang lovin zawi zawi in an bei a. Kumin hian mi pahnih chu a tlang chhip lawn chhuak ni in an ring; mahse lo kir lovin an thi ve ve ta. Heng mite ang bawk hian nangni pawh tlang sang tak chhip a lawn tum angin inngai ula, nitin pên khat emaw, a chanve in emaw hma lam sâwn tum ţheuh ula, in hla ah, 'Hma lam kan ûm ang thim a kiang ang' ti a in sak ang khan, bei fan fan ang che u. Tin, lehkha zir hi thil namên a ni lova. Tin, thil ţha reng reng hi nuamsip a lak theih mai a awm lo tawp a ni tih hi hre fo ang che u. Chuvangin a changin lungngaihna tam tak te tuar tur a ni a. In zir laite a lo harsat lutuk in emaw sum leh pai vangin lo hlawhchham dawn thin mah ula, ţawngţai chungin hnulam ngaihtuah lovin hmalam en chungin bei fan fan ula, a tawp ah chuan in thawh rah chu in la hmu ngei ang a, nuanna te nawmna te ropuina te, hmingthannate

in in nu min la khumtir ang. Tin, lungngaihnate emaw hrehawmna te emaw in a lo tlak buak lu-tuk hun ah che u in thinlung siam ṭha in he hla hi hrereng ang che u:—

Hrehawmna i chungah lo thleng fo sela,
'Ka ṭhatna tur a nih chu,' ti-in ngai la;
Rangkachak thianghlim nan mei an hmang angin,
Pathian in thil harin mi a siam ṭha ṭhin,"

Aw le, lo tawk rih sela, hemi ka zilhna che u hi fa te u, pawm tum ṭheuh ang che u.

In nu,
Zoiami.

INRAWNNA.

Kum 1924 June thla chanchin bu a lal ho rawn na 'kan upate'n lal ho te ta bik tur mi dang sin leh fen ve theih loh lal ho chhinchhiahna nei thei ila ti a an rawt khá, kan Mizo ram lal zawng zawng te hian remti lo reng rêng kan awm in ka ring lova, nisela tih hi a ni to teng thin a, chu-vangin he thu rawttu kan upate hi inrawn leh se-la nemnghet nghal sela, chhim bial leh hmar bial a an naute zawng zawng hi chanchin bu ah rawn hrilh leh sela ka ti a ni. Siam theih tur a nih chuan siam chawp ṭan tawh ṭheuh ila, kina hmun awm tur a nih leh in hrilhfiah thei ila kan lawm êm êm hlawm ang, a ṭha ber chu kawr chauh ni thei sela mi tin rilrem zawng a nih ber a rinawm e.

Lianhnuna, Lal,